

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 22. MARCA 1984

ŠTEVILKA: 11 • XXXIII

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev KIP, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval s redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Van - Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosten prometnega davka po pristojnem mnenju Stev. 42/1-72.

POSPEŠEVANJE MNOŽIČNE INVENTIVNE DEJAVNOSTI

Z namenom prikazati dosežanje rezultate krožkov za izboljšanje proizvodnje (KIP) in metode (USOMID) kakor tudi drugih oblik ter pospešiti njihovo nadaljnje uveljavljanje v OZD, je odbor za napredek dela in poslovanja pri Gospodarski zbornici Slovenije v sodelovanju z OZD, nosilci KIP in USOMID, letos januarja organiziral o teh temah »okroglo mizo«. Po razpoložljivih podatkih in drugih znamenjih namreč ugotavljajo, da je invencij premalo, daleč premalo in da čedalje bolj zaostajamo za razvitejšim svetom.

V tej številki bomo najprej pojasnili nekatere pojme, na kratko prikazali vsebino, potek in sklepe omenjene »okrogle mize«, v naslednjih številkah pa bomo objavili še nekatere prispevke udeležencev — najprej o razvijanju metode USOMID, potem pa o izkušnjah pri organiziranju krožkov za izboljšanje proizvodnje v posameznih delovnih organizacijah, kar povzemamo iz Gospodarskega vestnika.

Dve med seboj podobni metodi, ki temeljita na istih izhodiščih (to sta

USOMID in krožki), sta se razvili med seboj nedovisno v dveh različnih okoljih z namenom, z novimi prijemi zbuditi in organizirati inventivno dejavnost. Dosežani rezultati obeh metod so obetajoči, zato terjajo ustrezno obravnavanje in populariziranje.

Krožki za izboljšanje proizvodnje, ki združujejo manjše skupine delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge, se redno sestajajo po uro v tednu prostovoljno in z namenom, da ugotovijo, analizirajo in rešujejo

probleme iz svojega delovnega okolja.

Na iniciativo Gospodarske zbornice Slovenije je krožke razvil in poskusno uvajal interdisciplinarni team, ki je izvedel študijo v treh skrajnih letih dni trajajočih raziskavah, pri čemer so sodelovali tudi strokovnjaki in delavci Iskre.

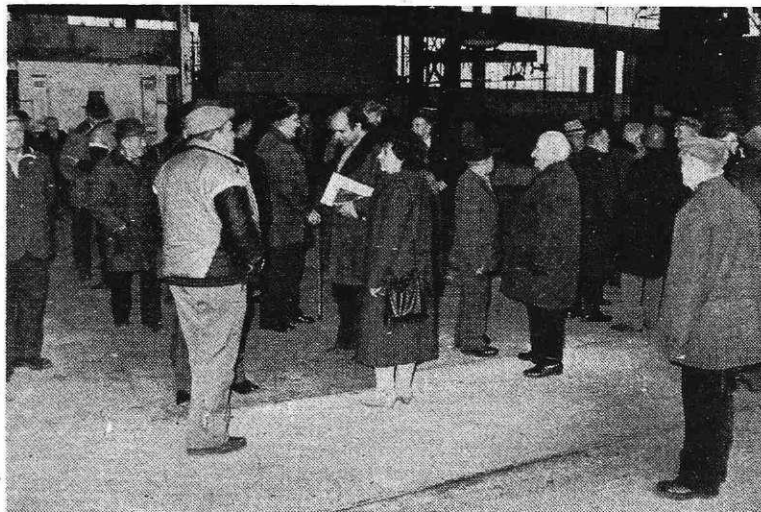
KAJ POMENI USOMID

Metodo USOMID so ob sofinanciranju republiškega sklada za raziskovalno dejavnost razvili na Visoki ekonomsko komercialni šoli v Mariboru.

USOMID je kratica za:

- usmerjeno, kar pomeni jasno opredeljeni in utemeljeni cilji,
- sistematično in sistemsko, z dosledno zajetimi vsemi deli procesa poslovanja in njegove celote,

(Nadaljevanje na 3. strani)

Upokojenci Valjarne debele pločevine na obisku v svojem nekdanjem obratu (foto S. Kokalj)

VARČEVANJE KOT DEL KULTURE ŽIVLJENJA

Varčevanje, o čemer predvsem zadnji dve leti veliko govorimo in pišemo, nikakor ne bi smeli razumeti samo kot posledice zaostrenih gospodarskih razmer doma in v svetu, le-te so tovrstna prizadevanja in aktivnosti le povečala. Varčevanje je mnogokje v svetu, tudi v najbolj razvitih deželah, postalo že del kulture življenja ljudi. V zavesti ljudi vedno bolj prodira spoznanje, da naravna bogastva, kot dobrine posebnega družbenega pomena, niso neomejena in da njihova poraba stalno narasta. Spoznanja, da smo z zemljišči, gozdovi, vodo in vodotoki, morjem in morsko obalo, rudami in drugimi naravnimi bogastvi ravnali in še mnogokje ravnajo zelo potrošniško, razsipniško, kot da bi bile namenjene samo sedanji generaciji in kot, da jih bodočnost generacij, ki prihajajo za nami, nič ne briga.

Cepprav ustava opredeljuje, da so te dobrine, poleg dobrin v splošni rabi ter nepremičnine in druge stvari posebnega kulturnega in zgodovinskega pomena pod posebnim varstvom in cepprav imamo že več zakonov, ki urejajo odnos do dobrin splošnega pomena, je od naše zavesti, od kulture našega življenja odvisno spoštovanje teh določil. Ne bi mogli reči, da niso bili doseženi nekateri zelo pozitivni premiki na tem področju, lahko pa rečemo, da je premalo organiziranega delovanja tako pri družbi kot gospodarstvu, da bi varstvo dobrin posebnega družbenega pomena postalo del naše zavesti in varčevanje z njimi del naše kulture življenja.

Ko v gospodarstvu govorimo o racionalnejši in varčnejši porabi energije, surovin, repromaterialov in podobno, običajno mislimo le na zniževanje tovrstnih stroškov, premalo pa poudarjamo tudi širši družbeni vidik, da gre pri varčevanju in racionalnejši porabi tudi za podaljševanje življenjske dobe domačih energetskih virov, naravnega bogastva, zmanjševanja uvoza in razbremenjevanje plačilne bilance. Najbrž zato pri obravnavanju in sprejemanju različnih varčevalnih programov in ukrepov premalo upoštevamo, da je za uresničevanje tega potreben tudi ustrezen napor za spreminjanje zavesti in večjo osveščenost delavcev in naslovov vseh ljudi, še posebno, kot že rečeno, ker smo se še v bližnji preteklosti, mnogokje pa še danes, obnašali zelo potrošniško in razsipniško.

Seveda pa bi morali varčevanje kot del kulture življenja obravnavati na vseh področjih življenja in dela, in sicer tako v pogledu varčevanja, kot v pogledu zbiranja sekundarnih surovin, kar vse prispeva k ohranjanju in podaljševanju življenjske dobe naravnega bogastva. Slovenci smo, na primer, pri zbiranju odpadnega papirja dokaj pridni, nič manj pa tudi pri njegovi porabi. O tem bi morali večkrat razmišljati, predvsem delavci v delovnih skupnostih, da varčevanje s papirjem ne pomeni samo zmanjševanje stroškov poslovanja, temveč tudi varčevanje z našimi gozdovi, kot splošnim družbenim bogastvom.

Naše večletno potrošniško in razsipniško življenje se, kljub zmanjšanju življenjskega standarda, še danes močno čuti v smetnjakih od odvzetenega kruha do mesa in salame. Naš potrošniški odnos se prav tako čuti v onesnaženih potokih, rekah, okolju, zraku. Ali ni to skrajno potrošniško zapravljjanje našega skupnega naravnega bogastva? Da ne govorimo o neracionalni porabi energije v stanovanjih oziroma gospodinjstvih, razsipništvu s pitno vodo in podobno.

Nič kolikokrat se še potrošniško, če ne celo razsipniško obnašamo do družbenih sredstev, predvsem proizvodnih sredstev, tako predmetov dela, kar smo že omenjali, kot tudi do sredstev za delo. Pri tem mislimo na okvare sredstev za delo iz malomarnosti, kakor tudi na njihovo neracionalno izkoriščenost. Z delovnim časom skorajda ne razmetavamo. Še vedno se precej samoupravne aktivnosti izvaja med delom in podobno. Vse to pa je naše družbeno bogastvo, ki bi ga morali bolj racionalno in varčno izkoriščati tako za lepše življenje sedanjih generacij, kakor tudi generacij, ki pridejo za nami.

O vseh teh in drugih vprašanjih, ki zadevajo tako racionalnost kot varčnost rabe ali uporabe bi morali mnogo bolj organizirano in znanstveno razmišljati in sprejemati ustrezne kratkoročne in dolgoročne programe in ukrepe. Pri tem pa seveda sprejeti programi in ukrepi ne bi smeli povzročati neracionalnosti na drugih področjih ali celo zavirati splošni razvoj ali še nadalje zniževati življenjski standard. Na nekaterih področjih pa bi lahko že z zavestnim varčevanjem ali bolj racionalno uporabo družbenih sredstev oziroma družbenega bogastva pomembno vplivali na povečanje proizvodnosti in kvalitete dela, na izboljšanje okolja in seveda na stabilnejši življenjski standard.

Vse to je tudi vgrajeno v dolgoročne programe gospodarske stabilizacije, veliko odgovornosti s teh področij nam nalaga ustava in različni sistemski zakoni, vendar se do obravnavanja pa tudi drugih vprašanj obnašamo, kot da to ni naše, kot da bi bilo od nekoga drugega in zato se še mnogi do teh stvari obnašajo potrošniško ali celo razsipniško.

Za spreminjanje take miselnosti pa tudi odnosov pa bo potrebna več organiziranega in trajnega dela tako v delovnih kot ostalih okoljih, v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, da se bo dvignila varčevalna in racionalizacijska zavest vseh ljudi, da bo to postalo del kulture življenja vsakega človeka. V tem pogledu pa bodo morali mnogo bolj prodorno delovati tudi vsi vzgojnoizobraževalni dejavniki od šol, staršev do okolja.

SEJA SKUPŠČIN SEDMIM INTERESNIH SKUPNOSTI

Delegat, glasilo Skupščine občine Jesenice in samoupravnih interesnih skupnosti občine Jesenice, v svoji peti številki objavlja sklic in gradivo za sejo skupščin sedmih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, ki se bodo zvrstile v zadnjih desetih dneh marca. To je vsekakor pomemben kvaliteten napredek, saj bodo delegati tako imeli bolj celovit pregled nad družbenimi dejavnostmi v občini, seveda pa je vprašanje, če bodo informacije zaradi kratkih sklicnih rokov pravočasno prišle do nosilcev samoupravnega odločanja.

PRISPEVNE STOPNJE V LETU 1984

V skladu z resolucijskimi usmeritvami skupna prispevna stopnja za

družbene dejavnosti v letu 1984 ne sme biti višja kot poprečna prispevna stopnja v letu 1983. Le-ta je zna-

šala za SIS družbenih dejavnosti 18,880 %. Z letošnjimi resolucijskimi predvidevanji je gibanje sredstev skupne porabe omejeno, in sicer mora rast teh sredstev zaostajati za 20 % za rastjo dohodka, nominalno pa se lahko v primerjavi z vrednostjo dogovorjenih programov za leto 1983 v letu 1984 v občini povečajo za 22,3 %.

Informacija navaja, da naj bi po doslej znanih podatkih o gibanju osebnih dohodkov v letu 1983, načrtovani rasti osebnih dohodkov ter rasti dohodka v jeseniški občini v letu 1984, od 1. aprila 1984 dalje veljale iste prispevne stopnje, kot veljajo do 31. marca 1984 in kot so veljale zadnje štiri mesece preteklega leta, to je skupaj 18,034 %.

Od 1. maja dalje se uvaža nova prispevna stopnja 0,15 % od bruto osebnega dohodka za uresničevanje nalog, ki izhajajo iz zakona o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih odraslih oseb. Tako bi od 1. maja dalje znašala prispevna stopnja za socialno skrbstvo 0,70 % in skupna prispevna stopnja za SIS družbenih dejavnosti v občini 18,184 %. Ta skupna prispevna stopnja je še vedno manjša kot poprečna prispevna stopnja v letu 1983 (18,880 %), ki je hkrati najvišja stopnja, ki lahko velja v letu 1984.

Če bi se dohodek in osebni dohodek v občini v letu 1984 gibala drugače, kot predvideva občinska resolucija, bo potrebno prispevne stopnje, ki so le »tehnično« sredstvo za zbiranje sredstev za izvajanje dogovorjenih programov, kakor navaja gradivo, spremeniti. (Nadaljevanje na 10. strani)

25. MARCA LE PREMİK URNIH KAZALCEV

Ker bomo tudi pri nas 25. marca ponovno premaknili kazalce na uri — torej prešli na poletni čas — se v Železarni ponekod pojavljajo vprašanja, kaj to letos pomeni za naš delovni čas. Hkrati spet prihaja do zahtev, da ostane delovni čas nespremenjen.

Delavski svet Železarne je na svoji drugi seji 24. marca 1983 sklenil, da bo začetek delovnika v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih in na osnovi stališč in mnenj poprejšnje obravnave po 25. septembru nespremenjen — torej ob 6., 14. in 22. uri.

Medtem smo delavci v temeljnih

organizacijah in delovnih skupnostih sprejeli dopolnjene pravilnike o delovnih razmerjih, kjer smo se v 84. členu dogovorili, da se v sistemu neprekinjenega oz. prekinjenega delovnega časa v trajanju po osem ur na dan nepretrgano z delom prične ob 6., 14. in 22. uri.

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZVOZ V FEBRUARJU ZELO DOBER

Železarna Jesenice je v februarju izvozila za 2.597.540 dolarjev blaga. Od tega je na konvertibilno področje izvozila za 1.969.540 dolarjev blaga, na klirinško pa za 628.000 dolarjev. Plan fizičnega izvoza je bil v februarju presežen za 8,5 odstotka, saj smo načrtovali izvoz v višini 2.394.400 dolarjev.

Po temeljnih organizacijah je bil izvoz naslednji:

TOZD Valjarne debele pločevine je izvozila 630 ton debele pločevine, oziroma je izpolnila program izvoza 78,5-odstotno. Razliko do izpolnjenega programa predstavlja 150 ton debele pločevine, ki je nismo dobavili v Zvezno republiko Nemčijo.

TOZD Valjarne bluming štekel je v Zvezno republiko Nemčijo in Avstrijo izvozila 247 ton srednje pločevine in s tem program izvoza izpolnila 46,7-odstotno. Kar 200 ton konstrukcijske pločevine zaradi toplotne obdelave niso pravočasno odpretili in bo odpremljena v marcu.

TOZD Hladna valjarne Bela je izvozila 1960 ton izdelkov in s tem izpolnila 92,3 odstotka programa izvoza za februar. Izostalo je 400 ton tople valjanih trakov za Italijo. Zastoj je nastal zaradi administrativnih razlogov, ker italijanski kupec ni imel uvoznih dovoljenj svojih oblasti. Pri izvozu TOZD Hladna valjarne Bela je treba poudariti, da se je v februarju prvič tako zelo približala izpolnitvi plana.

TOZD Valjarne žice in-profilov je program izvoza izpolnila 103,2-odstotno. V Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo je izvozila 506 ton valjane žice. (Nadaljevanje na 2. strani)

RAČUNALNIKA NE ZNAMO IZKORISTITI

»Vsi delavci Železarne, predvsem pa vodilni delavci v temeljnih organizacijah in sektorjih pa moramo zagotoviti, da bomo skupno z delavci ERC računalniško opremo popolnoma izkoristili,« je pred štirimi leti ob otvoritvi novega elektronskega računskega centra dejal Boris Bregant. Danes lahko beremo, da »imamo moderni elektronski računalnik neizkoriščen, ko bi ga lahko povezali s terminali po TOZD in službah in veliko ročnega administrativnega dela zamenjali z računalniško obdelavo in s tem izboljšali informativni sistem in zmanjšali administracijo, ...«

V kolikšni meri drži trditev, da je računalnik neizkoriščen in če drži, koliko so za to krivi delavci ERC? — smo povprašali Vasilija Komana, vodjo elektronskega računskega centra.

Računalnik res ni dobro izkoriščen, po drugi strani pa nam zmanjkuje kapacitet predvsem v dopoldanskem času, za kar je več vzrokov. Naši uporabniki računalnik najraje uporabljajo okrog devetih dopoldne in potem spet ob enih, seveda pa v tem času težko pridejo vsi na vrsto. Popoldne in zlasti ponoči pa je raču-

nalnik slabše izkoriščen. Rešitev, torej tisto, kar lahko za izboljšanje takega stanja naredimo delavci ERC, bi bila najbrž v bolj enakomerni razporeditvi obdelav, v večji prizadevnosti naših delavcev, v še boljši organizaciji dela. Z organizacijo dejavnosti prek projektnih nalog bi lahko precej izboljšali tudi produktivnost, saj ugotavljamo, da pri nas lahko nekateri delavci dosegajo tudi do petkrat večji delovni učinek kot drugi, treba pa bi jih bilo stimulirati z bolj-šim nagrajevanjem.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZELO BLIZU PLANSKI OBVEZNOSTI

Iz podatkov, ki jih dnevno zbira statistična služba na sektorju za ekonomiko, je razvidno, da je do vključno 19. marca znašala skupna proizvodnja 75.480,9 tone ali 99,1 % družbenega plana, oziroma 99,3 % za malenkost znižane operativnega programa za to obdobje.

V TOZD Plavž so plavžarji v tem času izdelali 6.653,2 tone grodja ali 135,7 % družbenega plana, ki je enak operativnemu programu, kar je izredno spodbuden rezultat, saj je bila zaradi remonta ta količina izdelana v enem plavžu.

Jeklarji v TOZD Jeklarne so v devetnajstih dneh marca vli-li 26.879 ton surovega jekla, s čimer za 3,6 % presegajo družbeni plan in za 6,2 % nekoliko nižani operativni program za to časovno obdobje.

V tem času je bilo prodanih 19.231 ton gotovih izdelkov in storitev. S to količino pa zaostajamo za družbenim planom za 9,6 %, za nekoliko nižanim operativnim programom pa 9,1 %.

TOZD HVB: POGOJ ZA BOLJŠE DELO PREDVSEM KVALITETNI VLOŽEK

TOZD Hladna Valjarna Bela je nova temeljna organizacija s sodobnimi napravami in zahtevno tehnologijo, kar od zaposlenih terja precejšnje tehnološko znanje pa tudi večjo delovno disciplino za doseg rezultata, ki so zahtevni za družbenim planom oziroma operativnim programom dela. V preteklem letu je proizvodni program TOZD HVB obsegal 72 vrst različnih jekel, ki so bila predelana po 210 različnih tehnoloških postopkih. Skupaj z uslugami prevajanja so izdelali 98.000 ton končnih izdelkov, ki so bili razvrščeni na 2500 različnih naročilnih pozicij. Tako nam je TOZD HVB na kratko predstavil njen vodja Bogdan Ravnik.

»Program za leto 1984 je še zahtevnejši,« je dejal. »S pričetkom obratovanja vakuumske naprave v TOZD Jeklarne se nam je odprlo novo tehnološko področje predvsem pri proizvodnji dinamo in nerjavnih jekel. Le z resnim delom zlasti na tehnološkem področju bomo lahko te nove zmogljivosti tudi izkoristili. Letos bomo povečali zmogljivosti lužilnice in žarilnice, vendar bo ob tem potrebno res hitro rešiti tudi geometrijske probleme pri toplotno valjanih trakovih. Jeklo iz vakuumske naprave je po strukturi in površini res boljše, vendar pa ostajajo napake, kot so: valovitost, klinavost, odebelitve, skledavost, debeline izven tolerance ..., ki jih bo potrebno rešiti pri toplem valjanju, kajti le tako bo Sendzimir ogrožje lahko služilo povečanim kapacitetam žarilnice in lužilnice ter količinam iznad družbenega plana.

Naša temeljna organizacija si je letos zadala plan izvaljati 100.000 ton pločevine v štirih kvalitetskimi skupinami: v nizko ogljikovih, ogljikovih, dinamo in nerjavnih jekel. V prvih dveh mesecih je družbeni plan količinsko presežen, in sicer v januarju za 1,6%, v februarju pa za 6,2%. V asortimanu pa je, predvsem pri nerjavnih jeklih, izpolnjevanje plana zaradi nezadostnih količin vložka slabše. V marcu se bo proizvodnja na tem področju izboljšala, saj bomo, kot kaže, izvaljali okoli 400 ton nerjavne pločevine. Na področju proizvodnje te vrste jekel se je v Železarni začelo premikati na bolje. Nekako smo ujeli ritem v celotni tehnološki verigi, ki pa ga nikakor ne smemo izgubiti, kajti če v Jeklarni jeklo ni pravočasno ulito, če se valjavec v TOZD Valjarna bluming štekel preveč mudi, da ga pravočasno izvalja, tudi pri nas izdelek ne bo pravočasno in dobro narajen. Tehnološka pot je pri teh vrstah jekla zelo zahtevna in vsaka stvar izvedena »na silo«, zato da se izpolnjujejo roki, vpliva na kvaliteto pločevine. Pričakujemo, da se bo po pričetku delovanja vakuumske naprave kvaliteta teh toplotno valjanih trakov izboljšala in da bodo s tem rezultati tudi pri nas boljši.

Pri dinamom jeklih ni čutiti večjega pomanjkanja vložka, vendar pa je kvaliteta tega vložka še vedno kritična in povzroča visoke zastoje na naših agregatih, vpliva pa tudi na kakovost končnih izdelkov. Na tem področju sodelujemo s TOZD Valjarna bluming štekel pa tudi z OPP ter z oddelkom za montažništvo na Metalurški fakulteti v Ljubljani, da bi rešili kvalitete probleme pri toplotno valjanih trakovih, ki jih uporabljamo kot vložek.

TOZD HVB je, kljub neustreznemu asortimentu, trenutno dobro založena z vložkom, vendar je del vložka last kupcev, za katere ga morajo prevajati. Domačega jekla in jekla iz uvoza je še vedno premalo, da bi bili popolnoma preskrbljeni z vložkom. Prav zato si tudi pomagamo z uslugami prevajanja, saj le tako lahko zapolnimo naše zmogljivosti. Za letošimo imamo v načrtih 10.000 pločevine, ki jo bomo prevajali kot usluge.

Naša temeljna organizacija potrebuje poleg lastnega vložka tudi vložek iz drugih virov, predvsem za izpolnjevanje izvoznih obveznosti. Pri tem prihaja do težav zaradi nerednih dobav, kajti pomanjkanje vložka v naši temeljni organizaciji čeprav le za krajši čas pomeni izgubljen količino, ki jo je nemogoče nadomestiti.

Pripravljamo si izpolniti planske naloge, vendar položaj v Železarni in v Jugoslaviji narekuje, da proizvodnjo še povečamo, da naše zmogljivosti popolnoma izkoristimo. Izdelali smo načrt, kako to doseči in pripravili trajne ukrepe za povečanje storilnosti. Predvsem bomo morali zaostri tehnološko in delovno disciplino in tako povečati izkoristek delovnega časa. Dosledno bomo spremljali tudi izplen in vse stroške, ki nastajajo v proizvodnji. Skušali bomo zmanjšati porabo vseh potrošnih materialov in energije, skratka delati bomo morali bolj gospodarno. Poleg teh notranjih ukrepov za povečanje proizvodnje pa je bistvenega pomena izboljšanje kvalitete toplotno valjanih trakov. Zelo pomembno postavko predstavlja tudi znižanje zastojev na agregatih, posebej na Sendzimir proizvodnji. Ugotavljamo na-

mreč, da so ti zastoji previsoki, zaradi česar je težko izpolnjevati zahtevne naloge.

TOZD HVB kot finalni proizvajalec tesno sodeluje tudi s prodajnim oddelkom. Pripravljati si morajo za izpolnjevanje poslovne politike Železarn, oziroma se čim bolj s svojim proizvodnim programom prilagajati trenutnim potrebam trga. Vendar to zaradi dolgega tehnološkega procesa pri proizvodnji pločevine ni vedno mogoče.

Ta temeljna organizacija je tudi največji izvoznik v Železarni. Izvažajo predvsem pločevino iz nizko ogljikovih, nerjavnih in dinamo jekel.

»Pri proizvodnji za izvoz prihaja do težav zaradi neustreznosti kvalitete izdelkov. Tuji kupci, predvsem z zahoda, zahtevajo izdelke visoke kvalitete in včasih jim je kar težko ustreči. V januarju in februarju smo uspeli uresničiti 96% izvoznih obveznosti. Pripravljamo si, da bi te obveznosti popolnoma uresničili. Za doseg tega cilja bomo morali delati še bolj vestno, predvsem pa bomo potrebovali bolj kvaliteten vložek iz naše delovne organizacije.

V prejšnjih letih je bila v TOZD Hladna valjarna Bela značilna visoka stopnja fluktuacije delavcev, predvsem na liniji za pripravo kolobarjev in v adjustaži. Zanimiv je podatek, da je od pričetka obratovanja do danes zapustilo našo temeljno organizacijo 738 ljudi. Pri 276 zaposlenih je to kar veliko. Odhaja predvsem kader z nižjo strokovno izobrazbo, vendar smo v zadnjih dveh letih izgubili tudi več delavcev z visoko strokovno izobrazbo. Lani se je fluktuacija nekoliko umirila, vendar z rezultati še ne moremo biti zadovoljni. Ravno tako ne moremo biti zadovoljni s strokovnostjo kadrov. Skupaj s kadrovskim sektorjem smo si zadali nalogo, da bomo organizirali strokovno usposabljanje za naše

Žarilne peči v hladni valjarni Bela

IZVOZ V FEBRUARJU ZELO DOBER

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Žičarna je program izvoza izpolnila 103,6-odstotno. V marcu bo treba pospešiti izvoz varilne žice CO₂, na Češko, saj je ostalo to naročilo še iz preteklega leta in ga je treba izpolniti.

TOZD Jeklovlek je izpolnila program izvoza za avtomatsko jeklo na Poljsko in v Bolgarijo 75-odstotno, vendar bo že v marcu nadoknadila razliko do plana, saj je do desetega marca že izvozila 330 ton blaga.

Svoje mesečne obveznosti izredno dobro izpolnjuje TOZD Profilarna, saj je program izvoza izpolnila 118,7-odstotno; v Zvezno republiko Nemčijo je izvozila 712 ton hladno oblikovanih profilov.

TOZD Želbljarna je v februarju načrtovani izvoz 910 ton žičnikov izpolnila le 74-odstotno, ker je naredila za ZDA le 458 od 600 ton žičnikov. Tudi ni dosegla planiranega izvoza niti v Zvezno republiko Nemčijo niti v Italijo. Od 260 ton žičnikov jih je v Zvezno republiko Nemčijo izvozila le 212, v Italijo pa od 50 načrtovanih ton žičnikov niti ene.

TOZD Elektrode je svoj izvoz varilnih elektrod na Poljsko in v Bolgarijo izpolnila 104-odstotno, saj je skupno izvozila 450 ton svojih izdelkov. Naročila so zagotovljena tudi za marec, v drugem tromesečju pa pričakujemo že skoraj tradicionalno večje naročilo iz Sovjetske zveze v okviru metalurške menjave za jeklene odpadke.

Oglejmo si še izvoz v prvih dveh mesecih letošnjega leta. Železarna Jesenice bi morala po družbenem

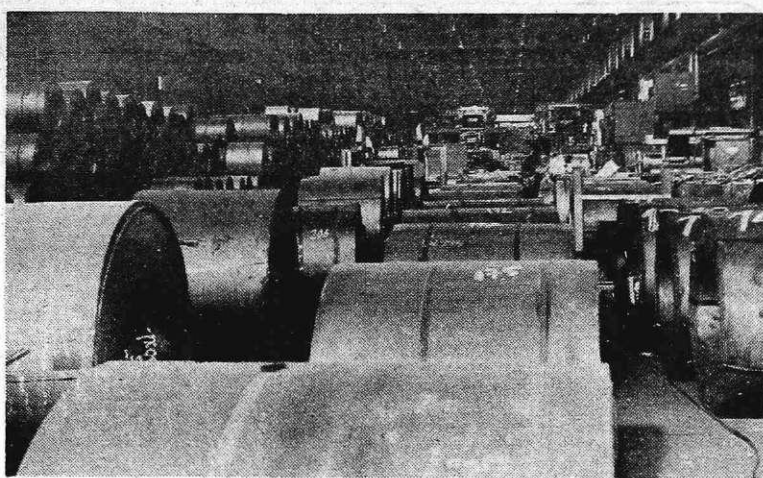
delavce, oziroma da bomo na vsa delovna mesta zaposlovali delavce z ustreznim znanjem za opravljanje določenih delovnih nalog. Zavedamo se, da lahko le strokovnjak na svojem delovnem področju, pa naj bo to snemanje kolobarjev ali vodenje tehnologije, prispeva svoj delež k uresničevanju planskih nalog.

Trenutno nimamo resnejših kadrovskih problemov, razen pri delih in nalogah, ki so najnižje vrednotene. Poseben problem pa so žerjavovodje. Zanimanje delavcev za opravljanje teh nalog je res minimalno. Zato bo potrebno razmisliti, ali o te delovne naloge pravilno vrednotimo. To smo skušali rešiti že na različne načine, vendar posebnih uspehov nismo imeli.

Težka gospodarska situacija se kaže tudi v delu samoupravnih organov, in sicer tako z negativne kot z pozitivne strani. Po eni strani so problemi in težave, s katerimi se srečuje temeljna organizacija in Železarna, v samoupravnih organih sprejete zelo kritično in čutiti je velik interes ljudi, da s čim boljšim delom pripomorejo k boljšim rezultatom, po drugi strani pa padec realnega osebnega dohodka tako vpliva na razpoloženje delegatov, da le izredno dobro razložen in argumentiran projekt ali akcija uspe, sicer pa se zaradi nezaupanja ljudje niso več pripravljene angažirati.

Če bi ocenjevali delo delegatskega sistema v naši temeljni organizaciji po udeležbi na sejah oziroma skupščinah delegacij, bi ga lahko dobro ocenili. Vendar pa še nismo dosegli tistega nivoja delovanja delegatskega sistema, kjer bi delegat resnično odločal, oziroma bi njegov glas v skupščini vplival na odločitev in bi se ta vpliv čutil. To bi delegatu pomenilo osebo zadovoljstvo, ki bi mu dajalo voljo za nadaljnje delo.

Vsi interesi temeljne organizacije se v skladu s pravilnikom obravnavajo na SDS, kjer se formirajo tudi mnenja o ostalih problemih v temeljni organizaciji, ki so povezani z delom. Največkrat izpostavljena problema na SDS sta katalog del in nalog ter premijski sistem. Zato bi bilo resnično potrebno ti dve vprašanji čimprej dokončno rešiti v vsej delovni organizaciji, kar bo pozitivno vplivalo na razpoloženje ljudi, s tem pa tudi na boljše proizvodne rezultate.

V hladni valjarni Bela

25. MARCA LE PREMİK URNIH KAZALCEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tu torej ni nobene spremembe (tudi v sistemu premakljivega delovnega časa se naprej obvezna prisotnost na delu od 8. do 13. ure, oz. od 15. do 20. ure), zato bomo 25. marca ob 3. uri le premaknili kazalce na uri za eno uro naprej, z delom pa bomo pričeli ob 6., 14. in 22. uri.

Prav tako nas je TOZD za promet — železniška postaja Jesenice obvestil da z uvedbo letnega časa ne bo sprememb v voznem redu na železnici.

Ker pa so vozni redi naših avtobusov odvisni od odločitve v Železarni, je glede na prejšnjo informacijo razumljivo, da tudi tukaj ne bo nobenih sprememb.

Ob vseh teh ugotovitvah pa ne smemo mimo dejstva, da bomo v Železarni prvič dejansko začeli delati

eno uro prej, kot smo delali doslej, zato je še posebej pomembno, kako bomo uspeli čim bolj izkoristiti celoten delovni čas, saj smo si postavili zahtevne planske obveznosti, ki jih bomo uresničili lahko le za vestnim in odgovornim delom vsakega od nas. Najbrž bo zato v tem letu potrebno večkrat razporejati delovni čas tudi tako, kot smo napisali v pravilniku o delovnih razmerjih, pa smo se doslej k tem možnostim zelo malo zatekali: neenakomerna razporeditev delovnega časa zaradi narave dela ali prerazporeditev v primeru višje sile ali izjemnih okoliščin.

Spomnimo naj še na delo delovnega samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo, da smo sporazumni delovni čas urejati v Železarni enotno.

Poslovodni odbor

NADALJUJE SE S PRIPRAVAMI ZA GRADNJO JEKLARNE 2

V preteklem mesecu so bile vse aktivnosti za gradnjo jeklarne 2 usmerjene v pridobivanje potrebnih soglasij in dovoljenj za zaključevanje finančne konstrukcije in v priprave za izbiro najustrežnejšega ponudnika za izvajanje gradbenih in montažnih del in izdelavo domače opreme.

Pridobljeno je soglasje Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino Slovenije za uvoz opreme za jeklarne 2, vključno z računalniško opremo in dokumentacijo, kar po normalni proceduri potrdi še Narodna banka Slovenije in Narodna banka Jugoslavije.

Vložek je bil zahtevek za izdajo dovoljenja za kompenzacijo, zahtevki pa še nima končno veljavne potrditve. Dogovorjeno je načelno soglasje za kompenzacijo s tem, da bomo vsako leto pridobili konkretno soglasje.

Na zahtevo naše železarnje je bil s posredovanjem Temeljne banke Gorenjske Kranj sklican konzorcijski bank za dodelitev kredita in izbiro garancije za sovlaganje. Na sestanku konzorcija je bilo ugotovljeno, da je vsa dokumentacija pripravljena, skladno z zahtevami, zato je zahtevke posredovan izvršnemu odboru Temeljne banke — Ljubljanske banke, Gospodarski banki, Jugobanki in Beograjski banki s priporočilom, da

pripravljeni sklep obravnavajo in potrdijo v mesecu marcu, s čimer bi bila dana osnova za odobritev kreditov. Enako velja tudi za izbiro garancije potrošnikov jekla za združevanje sredstev.

Pogodbena pravica ponudbe Manesmann Demaga je sicer potekla 10. marca, vendar je dogovorjeno s ponudnikom, da je pod enakimi pogoji veljavna še do konca meseca marca.

Združevanje dinarskih sredstev se normalno nadaljuje. Železarna Jesenice vsa ta sredstva uporablja za pokrivanje obveznosti iz pogodbe z Elektro gospodarstvom Slovenije za povečanje priključne moči.

Skladno z razpisom prihajajo ponudbe za izvajanje gradbenih in montažnih del, tako da je za vsak sklop po več ponudb, na osnovi katerih bo že imenovana komisija izbirala najugodnejšega. Prvi krog izbire bo zaključen v mesecu marcu.

Normalno po predvidenih terminih se nadaljujejo regulacija potoka Bela in vsa ostala pripravljana dela.

PREŠERNOVCI SO PODELILI PLAKETE IN PRIZNANJA ŽELEZARJEM

Pred kratkim je bila na Jesenicah prijetna slovesnost. Predstavniki skupnosti borcev VII. SNOUB Franceta Prešerna so prizadevnim livarjem Železarn podelili dve plaketi in sedem pisnih priznanj Prešernove brigade za veliko razumevanje, sodelovanje in vložen trud pri izdelavi odlitkov za številna spominska obeležja, s katerimi so označeni veliki dogodki iz narodnoosvobodilnega boja.

Slovesnost je začel Jože Ulčar, predsednik občinskega odbora ZZZ NOV. Prešernovci, ki so jih zastopali Ivan Javor-Igor, Avrelj Tronkar in Roman Stana in in livarje je pozdravil tudi Peter Žbontar, predsednik aktivna ZB NOV Železarn in pri tem dejal, da si železarji štejejo v posebno zadovoljstvo, da se je odbor Prešernove brigade na posebni seji odločil za podelitev omenjenih priznanj. Istočasno pa je prejemnikom tudi čestital.

Po pozdravnih besedah sta Ivan Javor-Igor, predsednik odbora ter Avrelj Tronkar, predsednik komisije za podeljevanje priznanj, izročila plakete Prešernove brigade Železarni Jesenice in Jožetu OSVALDU, vodju TOZD Livarna, pisna priznanja na Milanu GARTNERJU, Jožetu KLINARJU, Milanu KERINU, Slavku KOBLARJU, Jerneju KOCJANČIČU, Avgustu MENCINGERJU in Sreču NOČU. Predsednik odbora je povedal, da so sklep o podelitvi sprejeli na 23. seji 6. marca letos in, poudaril, da so livarji Železarn veliko prispevali in žrtvovali tudi svoj prosti čas pri izdelavi spominskega obeležja na Pokljuki in drugod in da so s tem veliko prispevali k podružbljanju tradicij NOB.

V imenu prejemnikov priznanj se je zahvalil Jože Osvald, ki je skromno pripomnil, da so livarji strokovno usposobljeni za takšna dela, da to sprejemajo kot prijetno dolžnost in v svojem ter imenu vseh prisotnih obljubil, da bodo s tem nadaljevali tudi vnaprej.

V imenu sindikata Železarn se je za izkazano pozornost železarjem zahvalil Štefan Ščerbic, kakor tudi livarjem za pokazano razumevanje in trud. Dejalo je, da bodo prav gotovo delavci Železarn tudi v prihodnje v taki ali drugačni obliki prispevali k ohranjanju in razvijanju tradicij NOB.

Ivan Javor-Igor je izkoristil to priložnost in predlagal ter obenem obljubil tudi svojo pomoč, da bi letos ob 40-letnici akcije Prešernovcev v Podmežakli za osvoboditev francoskih ujetnikov pripravili na tem prostoru srečanje Prešernovcev in mladih prijateljev ter drugih prebivalcev Jesenic. Spregovorili naj bi tudi takratni komandant brigade Stane PREZELJ. Jeseniška občina bi tej brigadi takrat podelila domicil, na slovesnost pa bi povabili tudi borce Jeseniško-bohinjskega odreda, ki se je takrat formiral in zrasel iz batalijona Prešernove brigade. B. B.

(Nadaljevanje s 1. strani)

- organizirano, brez čakanja na naključno porajanje idej,
- množično, sodelovanje vseh, ne glede na stroko in organizacijsko enoto,
- inventivnost in inovativnost ustvarjena in spodbujena ustvarjalnost kot ustvarjalne in realizirane zamisli,
- pri delu, kar pomeni delo in sodelovanje v proizvodnji in povsod drugod.

NAMEN »OKROGLE MIZE«

Za »okroglo mizo«, ki je imela namen:

- prikazati obe metodi, ki sta se v začetku razvijali ločeno, vendar se med seboj dopolnjujeta,
- prikazati konkretne rezultate, ki so bili doseženi z uvajanjem obeh prikazanih metod, pa tudi podobnih rešitev,
- se dogovoriti o načinu širjenja obeh prikazanih in drugih metod v Sloveniji in drugod,
- zbrati pripombe in sugestije ostalih udeležencev so bili povabljeni: dr. Matjaž Mulej, profesor VEKS in mentor skupine, ki se ukvarja z uvajanjem USOMID; mag. Bojan Možina, direktor Zavoda SRS za produktivnost dela, ki se ukvarja s svetovanjem in uvajanjem krožkov za izboljšanje proizvodnje; Pavle Kovačič iz Jeklotehne, distribucijski center Bohova pri Mariboru, ki je na svojem primeru pokazal rezultate uvajanja USOMID in Adi Peitl, direktor Iskrine tovarne polprevodnikov iz Trbovelj, kjer so se krožki za izboljšanje proizvodnje pokazali kot primerna oblika za vključevanje delavcev v inoviranje procesov.

»Okroglo mizo« je povezoval Lotar Kozina iz SOZD Iskra, ki vodi delovno skupino za pospeševanje krožkov in USOMID v okviru Gospodarske zbornice Slovenije.

K sodelovanju so bili povabljeni predstavniki iz nekaj večjih organizacij združenega dela, republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. Gospodarske zbornice Slovenije, člani odbora za napredek dela in poslovanje, delavskih univerz, medobčinskih gospodarskih zbornic, svetovnih organizacij ter novinarji RTV in dnevnikov.

Dnevni red je bil sestavljen tako, da je po kratkem uvodu Lotarja Kozine najprej dr. Matjaž Mulej podal izhodišča za pospeševanje inventivnosti in osnove USOMID, nato pa je mag. Bojan Možina predstavil model krožkov za izboljšanje proizvodnje. Pavle Kovačič je predstavil dosežene rezultate z uvajanjem USOMID v Jeklotehni, Distribucijski center Bohova, Adi Peitl pa je orisal uvajanje in dosežene rezultate s krožki za izboljšanje proizvodnje med delavci v Tovarni polprevodnikov v Trbovljah.

Sledila je razprava o praktičnih rešitvah in prikazanih modelih. Predstavitev metod USOMID in krožkov so še dopolnili Zdenka Jurančič iz Save Kranj, Maks Vrečko iz Elana v Begunjah in Drago Dolenc iz Iskra Zorin-Biro za industrijski inženiring.

UGODNO OCENJEN DELEŽ SVETOVALNIH IN IZOBRAŽEVALNIH ORGANIZACIJ

Razprava je bila živahna in vsestranska, v njej je sodelovalo večje število udeležencev, ki so ali z pravico ali s postavljanjem konkretnih vprašanj referentom dopolnili predložene modele in prikazane rezultate.

Razpravo je pričel Franc Gerbec iz Gospodarske zbornice Slovenije, ki je ugodno ocenil delež svetovnih in izobraževalnih organizacij pri organiziranem spodbujanju inventivne dejavnosti. Povečati bo treba medsebojno informiranje in usklajevati aktivnosti.

Bojan Pretnar iz republiškega komiteja za znanost in tehnologijo je smatral, da je prav, da se metode za množično ustvarjalnost množijo, zato jih je treba pri širjenju tudi podpirati. Opozoril pa je na to, da krožki ne zamenjujejo organizirane raziskovalne dejavnosti in vključevanje strokovnjakov v raziskovalno dejavnost. Na splošno pa je potrebno zagotoviti ustrezno nagrajevanje umskega dela, to je doseženih invencij in izboljšav.

K razpravi se je prijavil tudi Žlebnik iz medobčinske gospodarske zbornice za Podravje, ki se je zavzel za uveljavljanje družbenih dogovorov o inovacijah in organizacijo vsakoletnega dneva inovatorjev v Mariboru.

ŠE VEDNO DOVOLJUJEMO, DA ZAVIST ODREJA NAGRADE

Dr. Devetak iz Plame Podgrad je bil mnenja, da je pogoj za vključeva-

nje delavcev ustrezna stimulacija oz. motivacija, ki je danes preizkušnja, saj danes dovoljujejo, da zavist odreja nagrade.

Vida Prinčič iz ZSS je ugotovila, da bodo prikazane metode prispevale k pospeševanju inventivne dejavnosti ter da bi morali vključiti v širjenje teh metod še vrsto drugih dejavnosti, predvsem več svetovnih organizacij, medtem ko je Dani Podpečan iz Cinkarne Celje opozoril na to, da imamo v OZD že prav kronične pojave, da sicer redkih predlogov za izboljšave sploh ne speljemo. Zavzel se je za to, da moramo zagotoviti predvsem realizacijo izboljšav.

Tudi predstavnik Gospodarske zbornice Jugoslavije je ugodno ocenil prikazane metode, predvsem je bil presenečen nad doseženimi rezultati, saj so bili le-ti, po njegovem mnenju, doseženi v »boljših« organizacijah. Vprašal se je, ali je moč omenjene metode s pridom uvajati tudi v »slabših« organizacijah, kar so mu nosilci metod zagotovili na osnovi izkušenj s primeri.

PREDVSEM VODILNI DELAVCI BI MORALI SPodbujati INVENTIVNE

Luka Simonič iz Iskre — industrijskega elementov za elektroniko je bil mnenja, da morajo v prvi vrsti vodilni delavci iz organizacij združenega dela nenehno spodbujati in pospeševati tako invencije kot metode za pospeševanje množične inventivne dejavnosti, kot so USOMID in krožki. Emil Sekne iz Iskre — Kibernetike pa je opozoril, da je treba za uvajanje tovrstnih metod izvesti obširne priprave in izbrati pravi trenutek, kdaj pričeti. Sicer se lahko zgodi, da zaradi že omenjenih razlogov, kot so neizvajanje napisane tehnologije, kakor tudi že veliko število organiziranih skupin in tehnološka nedisciplina, ne uspejo pri uvajanju sicer dobrih in obetajočih metod.

Franc Gerbec je dodal, da bo treba najti načine, kako zagotoviti, da v organizaciji združenega dela ostane večji del od ugotovljene vrednosti izboljšave, saj danes ostane po nekaterih podatkih le tretjina ali še manj.

SKLEPI UDELEŽENCEV »OKROGLE MIZE«

Na osnovi pripravljenih prispevkov o metodah in rezultatih ter razprave so bili skupaj z udeleženci »okroglo mize« pripravljene naslednje sklepi:

1. »Okrogla miza« kaže, da se organizacije združenega dela vse bolj zanimajo za pospeševanje množične inventivne dejavnosti ter da so svetovne in izobraževalne organizacije razvile nekatere uspešne metode, med njimi posebno krožke za izboljšanje proizvodnje in USOMID.
2. Obe prikazani metodi USOMID in krožki za izboljšanje proizvodnje temeljita na istih izhodiščih, imata pri izvajanju različne pristope, vendar skupen rezultat v večji inventivnosti in se med seboj dopolnjujeta.
3. Pomemben vpliv na nadaljnji kvaliteten razvoj množične inventivne dejavnosti in njeno pospeševanje imajo svetovne in izobraževalne organizacije.

Te morajo v ta namen svoje izkušnje in znanstvene razvojne dosežke

med seboj izmenjavati in dopolnjevati, ne ostati izolirane, ne se obnašati monopolistično, temveč celo organizirati interdisciplinarne teame, ki bi bili v stanju hitreje širiti metode v organizacijah združenega dela in zagotoviti transfer izkušenj med temi organizacijami.

4. Več pozornosti moramo posvetiti metodam za pospeševanje množične inventivnosti, kot so USOMID, krožki in druge. V to akcijo bi se morale vključiti raziskovalne skupnosti, svetovne organizacije in organizacije združenega dela, predvsem pa bi bilo treba zagotoviti boljše informiranje javnosti o dosežkih, npr. v tehnološki prilogi Gospodarskega vestnika.

5. V okviru medobčinskih gospodarskih zbornic je treba pospešiti sprejemanje dogovorov in sporazumov organizacij združenega dela za pospeševanje raziskovalno-razvojne in množične inventivne dejavnosti ob sodelovanju vseh organizacij iz območja in z uvajanjem novih metod v solstvo.

6. V obstoječe pravilnike v organizacijah združenega dela pa je treba vnesti več določil o fazah nastajanja invencij, ne le o vrednotenju že prijavljenih invencij.

7. Nujno je redno organizirati dan inovatorjev (enkrat letno) za stalno izmenjavanje dosežkov in izkušenj pri pospeševanju inventivnosti.

8. »Okrogla miza« je nedvomno pokazala, da se z uvajanjem metod za pospeševanje inventivnosti dajejo dosegli dobri rezultati, povečati inventivnost in prihraniti marsikateri po nepotrebnem zapravljeni dinar. Krožki za izboljšanje proizvodnje, ki jih sistematično, po lastnem programu in s pomočjo lastnih strokovnjakov uvajajo že leto dni v Iskri ter s pomočjo svetovnih in izobraževalnih organizacij za USOMID in KIP v organizacijah združenega dela (Jeklotehna, Kolinska, Elan, Sava, Inles, Lik, Tomos itd.), kjer so k njihovem uvajanju pristopili zavzeto in z vso resnostjo, so dali dobre rezultate in opravičili vloženi trud. Rezultati niso samo v zmanjšanih stroških na račun izboljšav, temveč tudi v aktivnem vključevanju delavcev v izboljšanje procesov, v večji zavzetosti pri delu in v izboljšanih medsebojnih odnosih.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Že od pomladi leta 1983 so potekali razgovori med največjo britansko železarsko družbo British Steel Co. in največjo ameriško železarsko družbo United Steel Co. o dobavi kontinuirno odlitih slabov iz britanske železarne Ravenscraig za prevajanje v toplo valjane trakove v ameriški železarni Fairless. Pri tem so naleteli na močan odpor ameriškega železarskega sindikata, ki je menil, da bi zato določeno število ameriških železarskih delavcev izgubilo delo. Pred kratkim se je izvedelo, da so bili pogovori prekinjeni, ker predvidena prodaja slabov iz finančnih in gospodarskih razlogov ni upravičena. Kaže, da je k tej odločitvi precej pripomogel tudi odpor ameriškega sindikata.

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice vabi na predavanje: **POMEN TRDIH ZAŠČITNIH PLASTI PRI KOVINAH ZA GRADNJO STROJEV IN NAPRAV**

Predavatelj: Jože Vižentin iz zavoda za raziskavo materiala Ljubljana.

Predavanje bo v sredo, 28. marca, ob 18. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Plavž I je bil podrt do temeljev (foto I. Kučina)

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 26. MARCA DO 1. APRILA

26. marca, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Jesenice, Titova 3/a, tel. št. 81-453.
27. marca, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valj. žice, Begunje št. 128/b.
28. marca, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste št. 22/b.
29. marca, Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ribenska cesta 2, tel. št. 78-157.
30. marca Vito GRICAR, vodja TOZD Valj. deb. pločevine, Jesenice, Titova št. 2, tel. št. 81-279.
31. marca, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kežarjeva št. 38, tel. št. 82-118.
1. aprila, Avgust KARBA, vodja OPP, Jesenice, Svetinova št. 10, tel. št. 83-248.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 26. 3.	JOŽE PEZDIRNIK	MARJAN DROLČ
TOREK — 27. 3.	AHMED TELALLOVIČ	FRANC BERNIK
SREDA — 28. 3.	JOŽE CEJ	VLADO REPE
ČETRTAK — 29. 3.	FRANCI ZUPANČIČ	JANEZ FALETIČ
PETEK — 30. 3.	JOŽE ZIDAR	MITJA KERSNIK
SOBOTA — 31. 3.	JOŽE RAVNIK	MITJA BENEDIČIČ
NEDELJA —	VOJKO MENCINGER	JANEZ KOVAČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 26. do 31. marca bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andolšek.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.

V soboto, 31. marca, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE: DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

Po SS za Vatrostalno vsak dan od 9,30 do 10,30.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 13,30 do 14,30.

V soboto, 31. marca, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

24. in 25. marca, Ivan KLOKOČOVNIK, Jesenice, Kurirska 1/a, telefon 83-830.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure dosegljiv v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65. V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dosegljiv na svojem domu.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Transport z dne 14. marca 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

VULKANIZER šifra 9909 D-3 6. kategorija 1 oseba
POGOJI: dokončana osnovna šola
— starost nad 18 let

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovske sektor železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Transport«.

ODSOTNOST V FEBRUARJU

	bolovanje %	red. let. dopust %	ostala odsot. %	skupna odsotnost %
PLAVŽ	9.15	8.62	0.83	18.60
JEKLARNA	9.21	13.00	0.81	23.02
LIVARNA	7.87	12.27	0.86	21.00
VALJ. BL. ŠT.	9.56	10.81	0.50	20.87
VALJ. ŽICE	6.62	10.46	0.52	17.60
VALJ. DEB. PL.	5.83	9.91	0.56	16.30
HL. VALJ. BELA	5.40	9.42	1.12	15.94
HL. VALJ. JES.	9.81	10.26	1.40	21.47
ŽIČARNA	7.80	10.77	0.57	19.14
PROFILARNA	6.04	8.79	1.38	16.21
VRATNI PODBOJI	9.47	9.01	1.24	19.72
JEKLOVLEK	7.63	11.72	0.64	19.99
ELEKTRODE	16.56	9.28	0.53	26.37
ŽEKLARNA	9.81	13.69	1.80	25.30
STROJ. DELAVNICE	7.70	8.07	1.03	16.80
REMONT. DELAVNICE	7.00	8.47	0.93	16.40
VZDRŽEVANJE	8.32	9.34	0.70	18.36
ENERGETIKA	5.74	10.38	0.22	16.34
TRANSPORT	10.77	11.66	1.18	23.61
KO - FI	5.26	11.96	0.51	17.73
K S I	8.87	12.01	1.54	22.42
E T N	4.92	8.19	1.12	14.23
DRUŽ. FREHRARNA	14.39	8.02	0.70	23.11
ŽELEZARNA	8.33	10.27	0.87	19.47

TOZD Jeklovlek

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Jeklovlek Janez Židan je 2. marca sklical 10. redno sejo. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov 9. seje in ugotovili, da so izvršeni.

Delegati so v nadaljevanju obravnavali in potrdili sklepe odbora za gospodarstvo in odbora za delovna razmerja.

Po obravnavi poslovnega poročila TOZD Jeklovlek in Železarnar so ugotovili, da so v letu 1983 poslovali dobro, saj je bil operativni plan izvršen 103,2 %, plan odpreme pa 103,6 %. Manj uspešni so bili pri izvozu, kjer so zaradi pomanjkanja naročil plan izpolnili le 88 %. Pri vložku so zaradi boljšega izplena za 1,7 % znižali stroške. Znižali so tudi predelovalne stroške predvsem zaradi manjše porabe in višje proizvodnje.

Iz prikaza celotnega prihodka in njegove delitve je bilo razvidno, da so ga ustvarili 328 milij. din, kar je 25 % več od planiranega in 37 % več od doseženega v predhodnem letu.

Čisti dohodek je bil višji od planiranega za 75 % in je znašal 90 milij. dinarjev, za OD so namenili 46 milij. din, kar je 15 % več, kot so planirali in 34 % več kot v istem obdobju lani. Na poslovni sklad so razporedili 5,7 milij. din, na rezervni sklad 5,5 milij. din in na sklad skupne porabe — stan. prispevek 16,7 milij. din in za druge namene 16 milij. dinarjev.

Delavski svet je potrdil zaključni račun TOZD za leto 1983 in sklenil, da TOZD odstopa 5.000.000,00 dinarjev sredstev rezerv TOZD Jeklarna za pokritje izgube, ugotovljene z zaključnim računom 1983.

Sprejeli so ugotovitveni sklep, da so vse SDS razpravljale:

- o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev TOZD,

- o osnutku sprememb in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v DO Železarna Jesenice,

- o osnutku pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja in jih sprejele brez pripomb.

Z večino glasov so potrdili pravilnik o organiziranju in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni.

Predlog delitve sredstev sklada skupne porabe so potrdili s pripombama:

- jubilarne nagrade in regresi za letni dopust naj se izplačujejo ločeno od mesečnih osebnih prejemkov,

- v prihodnje naj se nameni več sredstev za delovanje sindikalne organizacije.

Obravnavali so poročila o delu SIS v letu 1983 in programe za leto 1984 in nanje niso imeli pripomb.

Zaradi slabega delovanja delegacij SIS v TOZD Jeklovlek in zaradi manjšega števila zaposlenih so predlagali, da se formirajo združene delegacije.

Z večino glasov so potrdili samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje in sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja za leto 1984.

Delavski svet je za 12. aprila razpisal volitve v organe upravljanja SOZD SZ in nadomestne volitve v organe upravljanja v TOZD, Železarno in delegacije.

Predlagali so osnovni organizaciji sindikata, da evidentira osem možnih kandidatov za delegacije SIS in

kandidata za odbor za gospodarstvo pri DS TOZD.

Pri delegatskih vprašanjih je imel delegat pripombo na nizek osebni dohodek, posebno na liniji BK, istočasno pa je tudi postavil vprašanje, kako je z novo metodologijo razvida del in nalog, saj se je rok iztekel že leta 1983.

ET

TOZD Hladna valjarna Jesenice

8. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice Franc Makše je 5. marca sklical in vodil osmo redno sejo delavskega sveta. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

V nadaljevanju so delegati obravnavali zaključni račun za leto 1983 in predlog delitve sklada skupne porabe. Ugotovili so, da je TOZD HVJ kljub slabim pogojem dela zaradi težav s strojnimi parkom, količino in kvaliteto vložka, s kadri in drugim uspešno zaključila poslovno leto 1983.

Po predhodni obravnavi na sestankih samoupravnih delovnih skupin so potrdili predlog delitve sklada skupne porabe.

Obravnavali so tudi stabilizacijski program in ugotovili, da ga TOZD zaenkrat uspešno izvršuje in da bo v prihodnje potrebno posvetiti večjo pozornost dobaviteljem, ki izsiljujejo mnogo višje prodajne cene od dovoljenih.

Obravnavali so poročila o delu SIS v preteklem letu in programe za leto 1984. Na podlagi zapisnikov SDS, so sprejeli poročila SIS za leto 1983 in programe za leto 1984 s pripombo, da je potrebno večjo pozornost nameniti režijskim stroškom, katere je treba v poročilih ločeno prikazovati.

Ugotovili so, da so vse samoupravne skupine obravnavale in brez pripomb sprejele:

- dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih,

- pravilnik o organiziranju in načinu vodenja knjigovodstva v Železarni,

- samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje,

- samoupravni sporazum o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v letu 1984,

- uskladitev pripomb na samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD,

- samoupravni sporazum o združevanju TOZD v delovno organizacijo Železarna Jesenice,

- osnutek pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov, tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja.

Sprejeli so razpis volitev v organe upravljanja SOZD Slovenske Železarnar, nadomestne volitve v organe upravljanja v TOZD, Železarno in delegacije, ki bodo 12. aprila.

Zadnji dan februarja je prišlo na nočni dnini do izpada navijalca na Siemag valjarskem stroju. Po ugotovitvah vzdrževalcev je prišlo do izpada zaradi močnega nihanja napetosti. Uničena sta bila dva delovna valja, ki so jih morali odložiti v odpadno železo. DS je zahteval, da se od pristojnih zahteva povrnitev škode, posebno, ker se to ni zgodilo prvič.

SS

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 2. marca, je bila v TOZD Jeklovlek 11. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvršeni. Tehnolog je na vprašanje o ovisnosti vložka pojasnil, da se ta izboljšuje tako v brusilnici kot tudi iz TOZD Valjarna žice in profilov.

Odbor je za tem obravnaval poslovno poročilo TOZD Jeklovlek in Železarnar. Član odbora je postavil vprašanje, zakaj je tolikšna prekoračitev pri posebnih stroških izvoza. Računovodkinja je pojasnila, da so v teh stroških zajeti vsi manipulativni stroški posrednikov (zavarovalnine, carinska taksa, tovarni listi, poštnina, tiskovine, stalna pristojbina, telefon). Odbor na poslovna poročila ni imel pripomb in ju je predlagal delavskemu svetu v potrditev.

Obravnavali in potrdili so plan proizvodnje za mesec marec, ki znaša 2.080 ton: od tega je vlečenega je-

kla 1.700 ton, brušenega 180 ton in valjano poboljšanega 180 ton. Izvoz znaša 400 ton. Vložek v višini 2.200 ton bodo dobili iz TOZD Valjarna žice in profilov. Pregledali so tudi nature in ure za manjšajoče, ki so bile opravljene v mesecu januarju in februarju in ugotovili, da ni bistvenih prekorajev.

Prošnjo Smučarskega kluba Jesenice za odobritev dveh ton odpadnega železa v palicah bodo ponovno obravnavali, ko bo prosilec navedel, v kakšne namene bo ta material uporabljen.

ET

PREGLED SESTANKOV SDS

V današnjem pregledu objavljamo del zapisnikov s sestankov SDS, na katerih so obravnavale predvsem program samoupravnih aktivnosti za mesec februar. Kot običajno pa bomo povzeli le tista vprašanja, mnenja in predloge SDS, ki se nanašajo na ožjo obratno problematiko.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA sta se SDS strojna adjustaža 3 in adjustaža 3 sestali na zahtevo desetih članov SDS. Delegat v delavskem svetu TOZD HVB je ostale člane SDS informiral o delu delavskega sveta, še zlasti podrobno pa jih je seznanil o dveh dogodkih (lani je delavski svet trikrat obravnaval predlog reorganizacije v TOZD in je ni sprejel, letos pa prav tako ni potrdil predloga, da se plačilna kategorija pomočnika vodje TOZD poveča za dve grupi), zaradi katerih se je delegatom v delavskem svetu očitalo, da so nesposobni, neresni, neodgovorni, da na zadeve gledajo preveč osebno, oziroma, da ne znajo preccnti, kaj je koristno za TOZD. V prvem primeru jim je bilo celo rečeno, »da je delavski svet samo za to, da o predlogu strokovnih služb glasuje za ali proti«, razpravljati o tem ni kaj itd., v drugem pa, ob dejstvu, da jim je bil predlog posredovan šele na seji, »da morajo vedeti za mišljenje svojega očjega delokroga«. Delegat je tudi poudaril, da se zaradi takšnega ravnanja počuti užaljenega ter da ima občutek, kot da so edinole pravilni predlogi, ki pridejo s strani strokovnih služb in vodstva TOZD in da se ti morajo sprejeti. Omenil je tudi, da se predlogi delegatov na delavskem svetu le poredkoma upoštevajo ter zahteval, da SDS ocenita, če uspešno opravi svoje delegatske dolžnosti. Na koncu svojega poročila je postavil tudi več vprašanj: kaj danes sploh pomeni delavski svet, kakšna je njegova vloga kot najvišjega samoupravnega organa v TOZD, kdo lahko oceni nesposobnost delavskega sveta ter komu so delegati odgovorni za svoje (ne) delo? Razprava, v kateri so med drugim sodelovali tudi vodja TOZD, predsednik delavskega sveta ter predsednik IO OOS, je potekala v tem smislu, da dogodkov ne kaže preveč dramtizirati, da je primer omenjene letošnje seje delavskega sveta »v določenih mejah opravičljiv«. Kot preec problem se je omenjala tudi udeležba delegatov na sejah delavskega sveta ter same razprave na seji. Predsednik delavskega sveta je med drugim omenil, da bi se morali delegati v večji meri vključevati v razpravo oziroma da bi morali v razpravi pojasniti, zakaj so proti oziroma zakaj se vzdržijo glasovanja. Predsednik IO OOS pa je v zvezi s predlogom, naj bi sindikat naredil analizo dela delegatov v delavskem svetu, menil, da samo SDS lahko oceni uspešnost dela delegata in za slabega delegata zahteva zamenjavo. Na koncu so člani SDS ocenili, da oba delegata v delavskem svetu TOZD uspešno opravljata svojo delegatsko dolžnost (udeležujeta se sestankov delavskega sveta ter v veliki meri zastopata stališča in mnenja SDS ter o vsem informirata SDS). Vseh 29 prisotnih članov obeh SDS je soglasno sprejelo tudi sklep, da se mora tovarni, ki je izrekel omenjene očitke v zvezi z razpravo in glasovanjem delavskega sveta, opravičiti delavskemu svetu.

Iz TOZD ŽICARNA smo prejeli zapisnike vseh SDS. SDS vodstvo TOZD se sicer strinja s sedanjim načinom priprave malice (mrzli in topli obroki), vendar pa predlaga, naj bi v obroku »za bon« vključili tudi solato s kombinacijo salame ali klobase in pijače. Opozarja pa tudi, da imajo sirni namazi pretečene roke uporabnosti in da je treba v večji meri poskrbe-

ti za čistočo jedilnega pribora, pladnjev, miz ter tal. Zbor delavcev je na sestanku SDS žičarna I—2 in II—1, patentirnica 2 ter pocinkovalnica dal pobudo, da naj bi zaradi izrednih težav, do katerih prihaja pri predelavi zaradi slabega luženja žice, že v lužilnici izvajali 100-odstotno kontrolo luženja. SDS patentirnica 3 je o januarski proizvodnji zastavila vprašanje, če je bila planirana, ker so, kljub dodatnemu delu na proste sobote, zao-stali za planom za 400 ton. SDS pocinkovalnica se pritožuje zaradi nizkih osebnih dohodkov ter zaradi prevelike odvisnosti osebnega dohodka od izpolnjevanja operativnega plana.

Iz TOZD PROFILARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in 2 ter predelava profilarne. SDS profilarna 1 se pritožuje zaradi slabega pakiranja HVT. Na skupnem sestanku ostalih treh SDS pa so bile izrečene pripombe na račun slabo organiziranega prevoza delavcev Železarnar na relaciji Koroška Bela — Plavž. Velikokrat so namreč prisiljeni uporabljati avtobus, ki vodi v Mojstrano ali Rateče, zaradi česar prihaja do nepotrebnih prepirov med šoferjem in potniki.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, ter brusilnica 1 in 2. SDS hladna predelava 1 predlaga naj bi se regresi in jubilejne nagrade izplačevalo ločeno od mesečnih osebnih prejemkov.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, orodjarna ter adjustaža. SDS vodstvo TOZD v zvezi z zaključnim računom za leto 1983 ugotavlja, da so se prispevki zelo povečali — še zlasti pa prispevki za delovne skupnosti (kar za 48,3 %) — in meni, da bo potrebno izdelati revizijo obveznosti in ključ za delovne skupnosti oziroma obveznosti TOZD do delovnih skupnosti. Ocenjuje tudi, da so osebni dohodki v TOZD Žebljarna, kljub porastu za 35,4 % v letu 1982, še vedno prenizki ter da je to vzrok za padec storilnosti v zadnjih mesecih. SDS žebljarna 1 vprašuje, kdaj se bodo popravili tuši v kopalnici ter vrata v garderobi in v jedilnici. Na sestanku SDS orodjarna je delavec, ki je zadolžen za popravilo pokrovov čistilnih bobnov, opozoril, da mu čistilci žičnikov ne dostavljajo pravočasno na popravilo. SDS žebljarna 1 in 2 sta na izredno sklicanih sestankih, sklicanih na zahtevo vodje TOZD, razpravljali tudi o proizvodni problematiki, oziroma o tem, kje so vzroki da na žebljarskih strojih ne izpolnjujejo plana. O tem je bilo na sestanku SDS žebljarna 1 rečeno, da je preec strojev v okvari, da sta na strojni grupi dva delavca, ki lahko obratujeta le z dvema ali največ s tremi stroji, ter da je pač drugače, če je na isti strojni grupi le en delavec (to vpliva na prikaz storilnosti), da so delavci tudi vse starejši (nekateri, ki so še nedolgo tega lahko obratovali z več stroji, kot je normativ, tega ne zmorejo več), da se pri strojih računa večja storilnost na uro (zato je tudi več dela; orodje, n.p. nože, čeljusti, je treba večkrat menjati). Opozorili so tudi na težave, ki jih imajo z žico: odstopanja pri debelini celo za desetino milimetra ali več, včasih pa je tudi pretrda ali premeška, tako da jo je zelo težko obdelovati. Tudi nekateri odvijalci, predvsem ti, ki jih dobivajo iz Zenice, so zelo slabi. Še posebej pa je bilo izpostavljeno vprašanje osebnih dohodkov. Pritožujejo se, da je bila Žebljarna vedno na repu glede izplačevanja osebnih dohodkov, čeprav šb edina TOZD v Železarni, ki prodaja na konvertibilno tržišče skoraj 100 % proizvodnje. Sprašujejo se, kako so lahko dobile nekatere TOZD, ki so prodale na konvertibilno tržišče le nekaj odstotkov proizvodnje, veliko večje izvozne premije kot oni v Žebljarni. »Kako je mogoče, da delavci v skupnih službah zahtevajo neke premije? Na kakšen način? Zakaj se proizvodni delavci ne plačujejo progresivno? Saj vendar vsi vemo, da kar bodo oni naredili, bomo lahko prodali in

ta denar delili. Zakaj se dela na tem, da se ukinejo popoldanski dodatki in nočni zmanjšajo? Ali to pomeni, da je jutranje delo najpomembnejše...« Na podobne probleme opozarja tudi SDS žebljarna 2, ki pa poleg tega omenja, da imajo veliko izmeta vlečene žice (ki gre za reno v jeklarno, čeprav jo prvotno, kot vložek, drago plačajo), tudi zato, ker jim pripeljejo razsute zvezi žice ali pa zaradi preveč polnjenih odvijalcev. Menijo, da bi morala transportna skupina bolj vestno izpolnjevati svoje naloge pri prevozu žice. Odvijalci so večkrat pokvarjeni, zaradi česar morajo premetavati žico iz enega na drugega, da lahko normalno delajo na strojih. Tudi oni izpostavljajo problematiko osebnih dohodkov.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, ključavničarji strojev ter kovačnica — kalilnica. SDS vodstvo TOZD meni, da bi bilo za izboljšanje poslovnih rezultatov nujno treba rešiti vprašanje kadrov ter nagrajevanja po delu, pa tudi, da službe ne opravljajo svojih nalog. Glede programa samoupravnih aktivnosti za februar pripominja, da je gradivo zelo obsežno ter da naj se v prihodnje pripravi kratka razlaga celotnega gradiva. SDS priprava dela je predlagala, naj se prouči možnost za izgradnjo druge faze strojnih delavnic ter možnost za nabavo nove NC strožnice. Podobnega mnenja (kaj bo z drugo fazo izgradnje strojnih delavnic?) je tudi SDS težka obdelava Javornik. Zanima jo tudi, kje je vzrok, da je struktura izvoženih izdelkov slabša od načrtovane ter kdo je odgovoren za povečanje zaloga polizdelkov, gotovih izdelkov in nedovršene proizvodnje. Kje so vzroki za takšno povečanje? SDS orodjarna 1 in 2 izražata svoje nezadovoljstvo nad avtobusnim prevozom ob konicah (ob začetku in na koncu dne). Pritožuje pa se tudi glede dostave novega orodja iz skladišča na Javorniku (predolgo čakalna doba).

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS ključavničarji 1 in 2, instalacija 1 in 2, montaža 1 in 2, žerjavni oddelek 1, HIP, elektrodelavnica, elektrožerjavni, delavnica elektrostrojev 1 in 2, vodstvo TOZD ter RTA 1, 2, 3, 4, 5 in 6. SDS instalacija 1 in 2 se vprašuje, zakaj je GEŽ izstavil spisek toploga in hladnega obroka, če se ga kantierne ne držijo. (»Spisek je bil izstavljen in potrjen 12. 10. 1983 s pečatom in podpisom vodje TOZD Družbena prehrana. Po potrebi dostavimo tudi spisek!«). SDS montaža 1 se, »glede na to da je v Železarni 6300 zaposlenih in da se naredi bistveno manj, kot bi se moglo«, sprašuje, kako je to mogoče, saj oni vsako leto zmanjšujejo normativ, obseg dela pa se jim povečuje. Normativ na ravni Železarnar se po njihovem mnenju ne zmanjšuje. Zanima jih tudi, koliko ljudi direktno prispeva k boljši proizvodnji. SDS montaža 2 izpostavlja vprašanje, najemanja kreditov za pokrivanje izgub drugih (Gorenje), ob dejstvu, da istočasno najemamo sami zelo neugodne kredite za obratna sredstva. Zanima jih tudi, do kdaj bodo še ugotavljali dohodek TOZD na podlagi izdelavnih ur. SDS žerjavni 1 postavlja podobno vprašanje glede normativa in obsega del kot montaža 1. Zdi se tudi, da niso preveč zadovoljni s sindikatom: »Delavci sprašujejo, kaj je s sindikatom, ali še zagovarja delavske pravice?« SDS HIP se v zvezi z zaključnim računom med drugim vprašuje, kaj je z nagrajevanjem po delu, »saj so vsi roki že mimo«.

S pregledom ostalih zapisnikov SDS bomo nadaljevali prihodnjic.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

ZAKAJ ZBIRAMO TEHNOLOŠKE PODATKE

Ker se v zadnjem času tudi v naši Železarni vedno pogosteje srečujemo z vprašanjem zajemanja in uporabe podatkov za tehnološke in druge odločitve, smo prosili strokovnega delavca raziskovalnega oddelka Božidarja Brudarja, da našim delavcem pove nekaj o pomenu zbiranja in rabi tehnoloških podatkov. Takole je o tem vprašanju razmišljal naš sogovornik:

»Rekli boste, da je že vsakemu železarju jasno, zakaj zbiramo tehnološke podatke. Kemijska sestava vložka je vendar zelo pomembna za vse nadaljnje delo v jeklarni, pri toplotni obdelavi in pri vseh vrstah plastičnih predelav jekla itd. Prav gotovo je vsebnost ogljika med temi podatki na prvem mestu. Sledijo ji pa še vsebnosti drugih elementov, ki so vedno pomembnejši ob zahtevah po novih kvalitetah. Kemijska sestava jekla velikokrat vpliva tudi na vrsto nadaljnje predelave in cela vrsta lastnosti izdelka je zelo odvisna prav od izvršene analize in od natančnosti številčnega podatka, s katerim to analizo opišemo. Prav temu bo v prihodnje potrebno posvetiti več pozornosti. Pri tem ne mislim le na natančnost pri zapisovanju podatkov v razne formularje, prek terminala v banko podatkov itd. Večji poudarek bo treba dati samemu načinu odločanja in interpretacije teh podatkov.

Poglejmo samo, kakšen je bil razvoj zbiranja podatkov v zadnjih 15 letih v naši železarni.

V obdobju od leta 1969 do danes smo zbirali podatke o šaržah že prek računalnika in v našem računskem centru se je nabralo ogromno podatkov o izdelanih šaržah. Ne poznam nikogar, ki bi ob vedno večjih sposobnostih shranjevanja podatkov rekel, da česa ne potrebujemo več. Več podatkov bo dalo boljšo sliko o delu v Železarni. Tu tiči tudi vzrok za to, da smo vse svoje sile preusmerili v pripravo datotek, da bomo lahko vedno zvedeli za vsak izdelek, po katerih tehnoloških poteh je šla njegova izdelava. To bo v bližnji prihodnosti tudi zažvelo.

Za zdaj pa ERC še vedno producira gore papirja s podatki, ki jih največkrat ne znamo prav ali v celoti uporabiti.

Pa vendar tu nekaj zelo grdo škriplje. Rad bi opozoril, da bomo s takim načinom dela prišli kmalu v slepo ulico, če si ne bomo prizadevali delati tudi nekoliko drugače. Naj opišem primer računalniške obdelave, ki je aktualen tudi danes.

V svoji vni, da bomo z računalnikom reševali vse mogoče probleme, smo se pred desetimi leti lotili analize odvisnosti mehanskih lastnosti patentirane žice od kemijske sestave. Z multiplo regresijo smo skušali najti formulo, po kateri bi iz znane kemijske sestave določili trdnost žice. Podatki so bili zbrani od štirih različnih kvalitete, rezultat pa je bil porazen.

V okviru ene kvalitete smo izračunali s pomočjo računalnika odvisnost trdnosti žice od kemijske analize, dobili smo regresijsko enačbo, vendar pa je vsebnost ogljika izpadla kot nepomemben podatek.

Si lahko predstavljate kaj hujšega kot priti s takim rezultatom k metalurgu, tehnologu in ga poskušati navdušiti za uporabo računalniških metod in v isti sapi trditi, da je računalnik pokazal, da je ogljik nepomemben element. Dobili smo tudi razmeroma nizek koeficient multiple korelacije, kar je pomenilo, da znamo s tistimi podatki pojasniti le kakih 60 % odstopanj v trdnosti. Na osnovi analiziranih podatkov smo torej ugotovili, da za 40 % vzrokov, ki vplivajo na trdnost žice, ne vemo, oziroma jih ne beležimo. Zato tudi ni čudno, da nekateri tehnologi, ko zagledajo kake tehnološke podatke, zamahnejo z roko in rečejo, da so to pač hišne številke, saj se material obnaša drugače. Kadar jim pa ustreza, se sklicujejo na kemijsko analizo in trdijo, na primer, da ima žica zato veliko trdnost, ker je ogljik na zgornji meji.

Resnica pa je drugače. Predpogoj za uspešno delo je, da so podatki zares pravilni, prav zapisani z instrumentov ali drugih dokumentov. Tu mora veljati prava vojaška disciplina, sicer ne bomo prišli nikamor.

Drugo vprašanje je, kakšna je natančnost izmerjenega podatka. Le kemiki, ki se s tem stalno ukvarjajo in svoje metode analize dobro poznajo, morejo pri vsaki izmerjeni vrednosti povedati, kolikšna je natančnost izmerjenega podatka. Če je namreč analizi interval pri ogljiku za določeno kvaliteto patentirane žice, na primer, širok 0,05 %, napaka analize pa, na primer, plus ali minus 0,02 %, je popolnoma jasno, da pri analizah vpliva ogljika na neko fizikalno lastnost za element izpade kot nepomemben. Kajti če je zapisana vrednost v sredini intervala, je z enako verjetnostjo vsebnost ogljika

v resnici nekje na zgornji ali pa na spodnji meji. Poleg te laboratorijske natančnosti pa bi bilo treba upoštevati neenakomerno porazdelitev elementov v ingotu ali brami. Kaj več o tem lahko povedo le metalurzi.

Zato pa je tudi vprašljivo klasificirati nek izdelek glede na to, ali je morda analiza za kakšno stotinko odstotka izven okvira, ki je določen za neko kvaliteto. Če kupci naših izdelkov to trmasto zahtevajo, naj pač tako bo, ni pa dopustno, da se na osnovi takšnega merskega rezultata odločimo za spremembo nekega tehnološkega postopka.

Se nekaj je pomembno. Nihanja oziroma odstopanja od predvidenih tehnoloških lastnosti so vedno bila in bodo. Zdaj jih skušamo pojasnjevati s kemijsko analizo materiala. Matematična obdelava pa kaže, da le za majhen odstotek vplivov res vemo, da lahko objektivno ocenimo, zakaj določena odstopanja so.

Pri večini izdelkov pa ostaja še vedno veliko vplivov nepojasnjenih. Mislim, da je naloga raziskovalnega oddelka, da poišče te vplive, kaj moramo še kontrolirati, da bomo imeli določen postopek v rokah. Morda bi

kazalo nekatere podatke izpustiti in začeti zapisovati nove, bolj pomembne. To bo dolgotrajno delo, ki terja veliko študijskega dela. Osnova za takšno dejavnost pa je dosledno izpolnjevanje regulativov in natančno pisanje podatkov. Vsako odstopanje od teh smernic pomeni korak nazaj kljub vedno večji množici zbranih podatkov.

Če bodo vodilni tehnologi zadovoljni s kupom tehnoloških podatkov, natisnanih na papir ali zapisanih na ekranu ali na traku v ERC, ne bomo prišli daleč. Skrbna evidenca je ena stvar, vodja tehnološkega razvoja in sploh vsak vodja pa bi moral znati vrednotiti le značilne parametre, ki jih da računalnik in ki kažejo stanje v proizvodnji, trende in odstopanja. To pa se iz gore papirja ne vidi. Potrebno bo poznati tudi vrste matematičnih obdelav, ki to omogočajo, treba bo svoje znanje stalno izpopolnjevali. Naš računalnik takšne obdelave že omogoča, izdelanih je že precej programov, ki pa se v praksi ne uporabljajo dosti, saj je treba znati rezultate brati. Tega se večina nas v šoli ni učila. Odtod tudi moja trditev v članku v Železarni (12. 1. 1984) o stalnem izobraževanju in izpopolnjevanju znanja.

Mislim, da bo treba v prihodnje o tej problematiki več pisati in jo osvetliti z več strani, da bo o njej informiran širši krog sodelavcev.

Magnetni spomini v ERC Železarni (foto B. Grce)

DELO DRUŠTVA VZDRŽEVALCEV SLOVENIJE

Obstoj, še posebno pa vloga in delovanje Društva vzdrževalcev Slovenije je širši javnosti na območju občine Jesenice slabo poznano. Društvo bo drugo leto praznovalo že desetletnico delovanja.

Najvišji organ društva je skupščina, ki zaseda enkrat letno in se je udeležujejo tudi vzdrževalci Železarn. V preteklem letu je delo društva ponovno spet bolj zažvelo. Pripravilo je samoupravni sporazum, v katerem je opredeljena dejavnost društva. Podpisnice sporazuma so vzdrževalne organizacije po vsej Sloveniji: Litostroji, Iskra, IMV, TAM, Gore, na naše je bilo največje. Žal v tej množici podpisnic ni Železarn. Jesenice, saj je bilo stališče odbora za splošne zadeve Železarn za podpis sporazuma odklonilno. Za pristop k temu sporazumu bi bila participacija Železarn 30.000 din. Povedati moram, da tudi pri vodstvih obeh vzdrževalnih TOZD ni bilo pra-

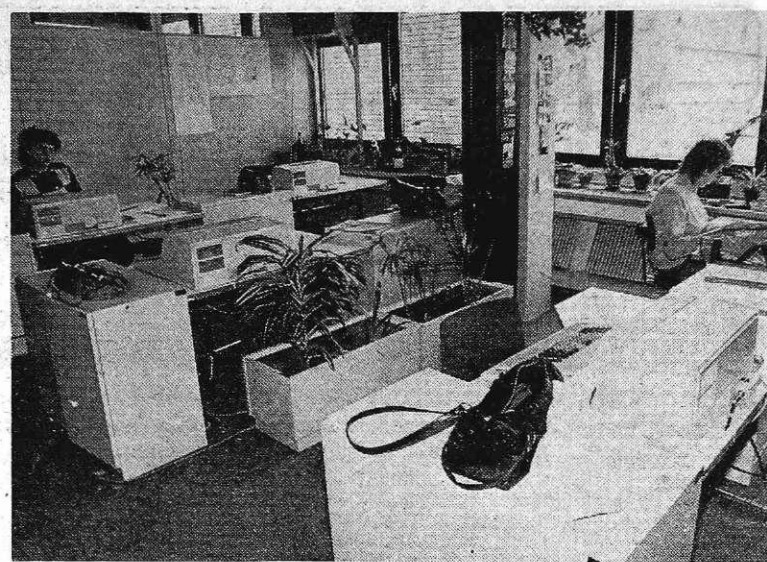
ve podpore temu sporazumu. Dobro so nam znane kritike o slabo organiziranem vzdrževanju v Železarni in mislim, da bi dobre zamisli našli tudi v drugih delovnih organizacijah. Ena od priložnosti je tudi Društvo vzdrževalcev Slovenije, ki je žal zaenkrat še neizkoriščena. Prav izmenjava izkušenj in informacij med članstvom je osnovna dejavnost društva. Društvo izdaja glasilo Vzdrževalec, kjer je objavljeno delovanje društva, borza informacij in predstavitve služb vzdrževanja posameznih članic.

V borzi informacij so objavljeni rezervni deli, ki jih delovne organizacije ne potrebujejo več in so na voljo drugim (ležaji, jermeni, stroji ipd.). Društvo kvartalno organizira po eno strokovno ekskurzijo v delovne organizacije, ki se ga udeležujejo člani društva. Tako ekskurzije je sestavljena iz kratke predstavitve organizacije, ogleda in strokovne predstavitve vzdrževanja v organizaciji. Takšne ekskurzije so bile že v Litostroji, Cinkarno Celje, Iskro Kranj in TAM Maribor. Vse ekskurzije so dobro obiskane in udeleženci stalno navezujejo nove stike in izmenjujejo vzdrževalne izkušnje.

Društvo je v dogovoru s firmama Vickers in Martonair, ki bosta pripravili strokovna predavanja v Ljubljani. Poznavalec hidravlike in pnevmatike v Železarni sta ti dve firmi dobro poznani, saj imamo veliko njihove opreme.

Na letni skupščini društva, ki bo 30. marca v Ljubljani, bo v strokovnem delu Iskra predstavila merilnik konic, Kladivar Žiri pa program hidravlike.

Skušal sem prikazati dejavnosti Društva vzdrževalcev Slovenije in možnosti, ki jih članice imajo z željo, da vzdrževalci naše Železarn ne bomo le nemi opazovalci.

V našem elektronsko-računalniškem centru (foto B. Grce)

RAČUNALNIKA NE ZNAMO IZKORISTITI

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Ali je dohodek od najemnine za računalnik oziroma za usluge, ki jih nudite uporabnikom izven Železarn, večji, kot bi bili prihranki, če bi računalnik uporabljali za reševanje problemov v proizvodnji?

Moram povedati, da s posojanjem računalnika zaslužimo vsaj za lastne osebne dohodke, če ne več, in da bi lahko s to dejavnostjo zaslužili še dosti več. Predvsem z uslugami na komercialno finančnem področju, kjer stvari povsem obvladamo, imamo izgrajeno programsko opremo in tudi ljudi. Nekateri naši ljudje namreč ne zmorejo slediti razvoju informacijske tehnologije, s čimer seveda nočem reči, da so slabi delavci, ampak so svoje že naredili. Najbolj koristno bi jih bilo zaposliti tako, da bi za zunanje naročnike delali stvari, ki jih dobro poznajo, mi pa bi namesto njih morali dobiti druge. Tu se žal zatakne, saj ne smemo povečevati staleža. Mislim, da zaradi uslužnostne dejavnosti računskega centra Železarni ni na škodi, prej nasprotno, saj se vsi dobro zavedamo, da moramo najprej narediti delo doma. Kljub nekaterim pomanjkljivostim smo na področju obdelave podatkov na precej visokem nivoju in bi svoje znanje lahko tudi prodajali drugim, če bi ga smeli.

— Slišali smo očitke na račun ERC, da je le velik računovodski stroj, elektrificirana registrska blagajna, da zbirate le vedno več podatkov, ne da bi presodili, kateri so potrebni in koristni, kateri pa le po nepotrebnem obremenjujejo spomine, da kljub možnostim, ki jih imate, statistične obdelave podatkov le redko presegajo izračunavanje srednjih vrednosti.

Osebnost mislim, da podatkov ni nikoli preveč, problem je drugje: le redki te podatke, potem ko jih mi ustrezno obdelamo, uporabljajo. Deloma gre za nezaupanje do podatkov, ki jih je za tistega, ki jih rabi, zbral nekdo drug. Po drugi strani pa tudi mi na centru vemo, da ne dobivamo vedno pravih podatkov iz proizvodnje, da dobivamo iz različnih virov različne podatke za isto stvar. V okviru Železarn nimamo izgrajene celovitega informacijskega sistema, zato bi najbrž morali imeti skupino na nivoju Železarn, ki bi bila odgovorna za organizacijo takega sistema, vodje posameznih sektorjev pa bi bili zadolženi za informacijske sisteme v lastnih sektorjih. Naš center bi imel v takem sistemu le vlogo koordinatorja. Nekaj podobnega smo v Železarni že imeli, pa je potem zamrlo. Vzrok je najbrž v tem, da gradnja informacijskega sistema zahteva tudi spremembo organizacije dela, za to pa ni prave pripravljenosti. Zato ni čudno, če se pogosto odločamo na pamet, kljub možnostim, ki jih že imamo. Tukaj mislimo, da bi morale biti informacije različno obdelane za različne nivoje odločanja, obenem pa bi morala terminalska mreža vsakemu uporabniku zagotoviti vsak trenutek tisto informacijo, ki jo potrebuje. To pa zahteva, kot že rečeno, spremembo organizacije dela in tudi nakup nove programske opreme. Za leto 1986 smo planirali izdelavo sistema za spremljanje proizvodnje, pa s tem projektom že sedaj kasnimo za dobro leto, ker sicer imamo načelno podporo, ko pa pridemo do uresničevanja sklepov, se stvar ustavi.

Podobno je tudi s statistično obdelavo. V Železarni sta le dva človeka, ki uporabljata statistične programe in ki tudi vesta, kaj z rezultati take obdelave početi. Pred leti smo naredili seznam vseh tabel, ki jih pripravljamo na centru in izvedli anketo

med uporabniki, da bi ugotovili, katerih tabel ne potrebujejo. Pa moramo sedaj delati še 300 novih. Ob tem pa pogosto sami ročno prepisujejo podatke iz teh tabel in delajo še nove. Uporabniki bi morali sami presoditi, kaj res potrebujejo in česa ne, naša dolžnost pa je, da jim to zagotovimo.

— Pred štirimi leti ste predvidevali instalacijo miniračunalnikov serije 1 za spremljanje proizvodnje v treh temeljnih organizacijah. Kot vemo, ni instaliran še niti eden, čeprav, na primer, na Ravnah podoben sistem že dalj časa uspešno deluje.

Ravenčani imajo sistem za procesno vodenje proizvodnje, za katerega so vsi programsko opremo kupili hkrati s računalnikom, medtem ko naš sistem ni procesni in ga moramo sami programirati, kar pa zahteva precej časa. Trenutno poskusno obratujeta dva računalnika serije ena. Za procesno vodenje proizvodnje v jeklarni smo že trikrat pripravljali vse za podpis pogodb, pa nikoli ni bilo nič in zdaj spet čakamo na novo jeklarno.

— Ko govorimo o odločanju na pamet, o tem, da v Železarni ne uporabljamo možnosti, ki nam jih nudi računalniška obdelava podatkov, dobimo občutek, da ljudje pravzaprav niti ne vedo dobro, kaj bi z elektronskim računalnikom počeli. Ali bi lahko ERC prevzel organizacijo izobraževanja tehnologov in drugih za delo z računalnikom in računalniško reševanje proizvodnih problemov, pa tudi splošnejše izobraževanje o možnostih računalniške obdelave podatkov?

Za naše uporabnike že ves čas pripravljamo izobraževalne programe in seminarje za delo z računalnikom, prav zdaj pa smo v sodelovanju s kadrovsko službo in centrom srednjega usmerjenega izobraževanja pripravili program izobraževanja o obdelavi podatkov za širši krog uporabnikov. Potezo imajo sedaj vodje temeljnih organizacij in služb, da presodijo, kateri ljudje bi morali iti skozi ta izobraževalni program, da bodo potem znali delati z računalnikom. Upamo, da bo odziv čim večji, saj je za nas najboljše, če uporabnik sam dela z računalnikom.

— Na začetku zastavljeno vprašanje, ali je naš Elektronski računski center slabo izkoriščen, je bilo torej odgovorjeno pritrdilno, vendar za to niso krivi samo delavci ERC. Zdi se, da problem tiči drugje. Vse premalo ljudi v Železarni namreč ve, kaj z računalnikom sploh početi, zato ne znamo izkoristiti danih možnosti. Morda bo prav ciklus seminarjev, ki se bodo začeli sredi aprila, omogočil, da se bo kaj spremenilo. Le čakati najbrž ne bi smeli predolgo, saj le težko sledimo hitremu in pogosto skokovitemu razvoju na področju informatike, vsak zaostanek na tem področju pa nas kaj lahko potisne hudo nazaj na vseh drugih področjih.

Borut GRCE

PROBLEMATIKA RAZVIDA DEL IN NALOG

Na 5. seji delavskega sveta železarne Jesenice je postavil predstavnik temeljne organizacije Hladna valjarna Bela delegatsko vprašanje: Zakaj katalog delovnih nalog ni stopil v veljavo 1. januarja 1984? Delavski svet TOZD zahteva, da se ugotovi konkretnega krivca za to. Sklep delavskega sveta na delegatsko vprašanje se glasi, da naj pripravi odgovor SEO v pisni obliki za objavo v Železarni (Martin Šketa, Valentin Črv).

Zelo daleč sem od stališča, da bi se počutil pooblaščenega iskati ali kazati krivca za sedaj še nedorečen proces prehoda vrednotenja delovnih mest po razvrščanju (kategorizaciji) na analitično vrednotenje delovnih nalog. Proces mislim zato, ker razvid del in nalog ni naloga, ki jo lahko opravimo z zamahom roke v treh mesecih, ampak je proces, ki je potekal od oblikovanja metode, oblikovanja delovnih nalog, ugotavljanja zahtevnosti in vrednotenja nalog, da o samoupravnih aktivnostih ne izgubljam besed. Prehod na razvid naj bi imel posledice v vseh porah organiziranosti, opredelitvi zaposlenosti delavcev, normiranju uspešnosti in še v marsičem.

Moj poskus odgovora na delegatsko vprašanje bo v tem, da bom po svojem znanju — ne več — poskušal razgrniti nekaj problemov v preteklosti oblikovanja razvida del in nalog v Železarni.

Izdelava razvida del in nalog je bila v poslovnem odboru 2. februarja 1981 opredeljena kot podprojekt, ki ga vodi Valentin Črv. Ta podprojekt je v sestavi projekta: Nadaljni razvoj družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v Železarni, ki ga vodi Šketa Martin. V sestavi tega projekta so še podprojekti: odnosi pri pridobivanju dohodka; planiranje; samoupravna organiziranost, racionalizacija dela in postopkov ter razvoj dohodkovnih odnosov; dograjevanje delegatskega sistema, razporejanje čistega dohodka, oblikovanje in delitev osebnih dohodkov in skupne porabe ter dograjevanje nekaterih samoupravnih splošnih aktov.

Naloge iz podprojekta: izdelava razvida del in nalog so bile opredeljene z:

- izdelavo opisov in razčlenitev delovnih procesov do oblikovanja delovnih nalog;
- opredelitvijo zahtevnosti del in nalog;
- izdelavo meril vrednotenja del in nalog;
- izdelavo kataloga razvida del in nalog za vsako TOZD in delovno skupnost kot samoupravni splošni akt ter ga samoupravno verificirati.

Podprojekt je bil opredeljen kot kratkoročna naloga z rokom decembra 1981.

Pravna podlaga za razvid del in nalog je v 129. in 179. členu zakona o združenem delu, kjer je mogoče zelo skromno razbrati grobe zasnove razvida. Te zasnove so v večji meri dodelane v 19. in 20. členu zakona o delovnih razmerjih, še bolj pa v družbenem dogovoru o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Zasnove razvida so v celoti dorečene v strokovnih podlagah, ki jih je odbor udeležencev tega družbenega dogovora (Gospodarska zbornica in Zveza sindikatov Slovenije ter Izvršni svet republiške skupščine) izdal v treh poglavjih:

- skupna metodološka izhodišča za oblikovanje razvida del in nalog;
- skupna metodološka izhodišča za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog;
- osnove in merila za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti dela delavcev, ki opravljajo dela in naloge poslovnih organov v gospodarstvu;

v knjižici SINDIKATI šte. 55 v januarju 1983.

V skupnih metodoloških izhodiščih za oblikovanje razvida del in nalog je v 5. poglavju opredeljena vsebina razvida z opredelitvijo, da je razvid po svoji vsebini večnamenski

akt, ki je podlaga za: organiziranje delovnega procesa, organiziranje širših organizacijskih enot, oblikovanje delovnega področja in delovnega programa delavcev, ugotavljanje zahtevnosti del in nalog — ugotavljanje rezultatov dela, planiranje dela in delavcev, zaposlovanje —, izobraževanje —, razporejanje delavcev, varstvo delavcev pri delu in za druge namene. V tem poglavju je opredeljena tudi optimalna zasnova razvida z vsebino: šifra dela in naloge, naziv organizacijske enote, delovni proces, naziv dela in naloge, opis dela in naloge, cilj naloge, obseg naloge, sredstva in predmeti dela, osnova za delo, podatki o odgovornosti, podatki o vplivih okolja za izvajanje naloge, podatki o telesnih dejavnostih, ki jih zahteva delo, psihofizične sposobnosti, socialne delovne razmere, strokovna izobrazba oziroma z delom pridobljena delovna zmožnost, funkcionalna (dodatna) znanja, delovne izkušnje in druge značilnosti.

Po tej opredelitvi vsebine razvida je ta v Železarni zaključen z dvema fazama — z razčlenitvijo delovnih procesov v delovne naloge in z opisom del in nalog.

Z delom na oblikovanju razvida smo bili v Železarni v začetku časovno daleč pred družbenimi usmeritvami. V prvem polletju leta 1979 je delovna skupina na ravni delovne organizacije oblikovala metodologijo razvida in izvedla obsežno instrukcijo za vse člane delovnih skupin v temeljnih organizacijah in v sektorjih delovnih skupnosti. Delo je bilo organizirano tako, da so delavski sveti temeljnih organizacij imenovali delovne skupine, ki so bile zadolžene za izdelavo razvida v svoji sredini. Člani vseh delovnih skupin so opravljali to delo poleg svojih vsakodnevnih zadolžitvev. NIHCE ni bil izločen zato, da bi delal samo na razvidu. V posameznih TOZD je bilo opravljenih izjemoma le zanemarljivo število nadur. Delo delovnih skupin je strokovno usmerjal oddelek za študij dela in časa v sektorju za ekonomiko in organizacijo.

V obdobju od leta 1979 dalje je delovna skupina, ki je usmerjala razvoj dela na razvidu v Železarni doživljala naslednje:

- predsedniku poslovnega odbora smo v letu 1979 predlagali, da vodi delo na razvidu član poslovnega odbora odgovoren tudi za delitev osebnih dohodkov z namenom, da bi bil PO stalno informiran o napredku podprojektnih nalog ter da bi imel možnost intervencije pri vodjih TOZD in delovnih skupnosti za pospešek napredka v nalogi, pa se s predlogom ni strinjal;
- v letu 1980 si je predsednik poslovnega odbora ustvaril mnenje, da je metodologija razvida prekomplikirana in je zato povabil vodja službe za delitev osebnih dohodkov pri republiških sindikatih (tov. Zupana) na Jesenice in smo na konferenci v Kazini ugotavljali smotnost modela opredelitve zahtevnosti delovnih nalog. Osnovno vprašanje je bilo tedaj v tem, ali ne zadošča vrednotenje samo glavnih osnov modela, to je znanja, delovnega napora, odgovornosti in delovnih pogojev.

Delovna skupina, ki je oblikovala model vrednotenja, je izhajala še pred tem časom iz stališča, da naj bodo osnove modela čim bolj merljive. Zato je razčlenila dane osnove (po ILO) in jim preko testne računalniške obdelave dodala naslednje vplive:

- znanje (usposobljenost za delo) razčlenjeno na:

- izobrazbeni profil v 8 osnovnih in 34 detaljnih stopnjah s težo maks. 23 %

- čas usposabljanja v 8 stopnjah s težo maks. 3 %

- znanje tujih jezikov v 6 stopnjah s težo maks. 3 %

- funkcionalna znanja v 5 stopnjah s težo maks. 3 %

- spretnost v 6 stopnjah s težo maks. 3 %

- usposobljenost za delo skupaj: 35 %

- delovni napor razčlenjen na:

- umski napor

- pri delu s podatki v 8 stopnjah in teži 5 %

- pri delu z ljudmi v 8 stopnjah in teži 3 %

- pri delu s stvarmi v 7 stopnjah in teži 2 %

- fizični napor v 10 stopnjah in teži maks. 12 %

- napor čutil in živcev v treh parametrih in teži maks. 5 %

- delovni napor skupaj: maks. 27 %

- odgovornost razčlenjena na:

- za lastno delo

- delovna sredstva 9 stopenj 3 %

- delovni postopek 5 stopenj 4 %

- ogrožanje sodelavcev 8 stopenj 3 %

- za delo in vodenje sodelavcev (izračun) maks. 10 %

- odgovornost skupaj: maks. 20 %

- delovni pogoji razčlenjeni v obremenitve z:

- temperaturo 5 stopenj in s težo maks. 2 %

- sevanje 6 stopenj in s težo maks. 2 %

- prahom 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- plini, parami, kemičnimi snovmi 5 stopenj 3 %

- hrupom 5 stopenj in s težo maks. 2 %

- vibracijami 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- umazanijo 5 stopenj in s težo maks. 2 %

- vlago v 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- nevarnostjo prehlada v 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- osvetlitvijo delovnega mesta v 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- posebno zaščitno opremo v 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- lastno ogroženostjo v 5 stopenj in s težo maks. 1 %

- delovni pogoji skupaj maks. 18 %

V opredelitvi delovnih pogojev so se v največji možni meri uporabljali strokovni izsledki kot Stefan Boltzmannov zakon prenosa energije z sevanjem, maksimalne dovoljene koncentracije prahu, plinov, par, kemičnih snovi, ki jih opredeljujejo normativni po JUS Z BO 001, opredelitev vibracij in stresnega hrupa po VDI, hrupa po krivulji praga zaznavanja in praga bolečine (medicinski leksikon), osvetlitve po Grand Jeanu in lastno ogroženostjo po statistiki števila in teže poškodb, ki jo vodi oddelek za varstvo pri delu.

Republiški sindikat ni izrazil pomislekov proti naši metodologiji. Pozneje nas je večkrat vabil na posvete, kjer smo tolmačili naša izhodišča.

Delovna skupina (4 delavci), ki je bila v letu 1979 imenovana in zadolžena za izdelavo metodologije razvida, je s predloženo metodologijo praktično razpadla, ker sta dva sodelavca zapustila Železarno. Svojo zadolžitve je s tem, ko je predložila model, izvršila. Za izvedbo razvida bi to skupino morali nadomestiti s projektno skupino, ki bi funkcionalno morala pokriti vsa področja dela v Železarni — organizacija dela, kadrovska funkcija, medicina dela, ekologija, računalništvo. Delo — in usmerjanje skupin v temeljnih organizacijah je bilo prenešeno na oddelek za študij dela in časa. Zamelek projektne skupine je v predlogu dal organizacijski oddelek, vendar predlog ni imel odziva.

V oddelku za študij dela in časa moramo in želimo priznati, da se je delo na razvidu močno pospešilo v obdobju delovanja sedanjega poslovnega odbora. Članica PO, ki sedaj odgovarja za področje nagrajevanja se neprimerno bolj angažira na teh problemih, zato je v zadnjem letu napredek pomembno večji.

Delo na razvoju razvida del in nalog je sestavljeno v grobi opredelitvi iz faz:

- razčlenitev delovnih procesov v delovne naloge in šifriranje del in nalog;

- opis delovnih nalog;

- združevanje delovnih nalog v delokroge;

- vrednotenje delovnih nalog do 20 % delovnih nalog, za katere se je zadalžil s sodelovanjem oddelka za študij dela in časa;

- vrednotenje delovnih nalog za celotno temeljno organizacijo oziroma delovno skupnost;

- usklajevanje vrednotenja delovnih nalog med delovno skupino v temeljni organizaciji in sektorja delovnih skupnosti ter oddelkom za študij dela in časa;

- računalniška obdelava s pravno sistema in kodiranjem;

- organizacija javne razprave v delovnih skupinah temeljnih organizacij;

- obdelava pripomb iz javne razprave;

- usklajevanje zahtevnosti nalog in vrednotenja nalog;

- dokončna opredelitev do neuskklajenih stališč v komisiji za vsklajevanje vrednotenja delovnih nalog na ravni Železarne;

- dokončno oblikovanje razvida;

- sprejem in uvedba v obračun.

Razumljivo je, da so delovne skupine v različnih temeljnih organizacijah delale z različno intenzivnostjo in z različnim pristopom, strokovnostjo ali taktiko na razvidu del in nalog. Pogosto je bil na kritični poti tudi oddelek za študij dela in časa, ki je bil dolžan pokrivati 20 temeljnih organizacij in tri delovne skupnosti. Pri tem je bilo potrebno obravnavati TOZD Remontne delavnice po delavnicah in skupne službe po oddelkih. Na kritični poti je bil oddelek zlasti tedaj, ko so dela v TOZD in delovnih skupnostih napredovala kampanjsko.

V aprilu leta 1983 je bil z namenom pospešiti delo na razvidu sklican posvet, kjer so sodelovali vsi vodje TOZD in sektorjev skupnih služb, člani poslovnega odbora in skupnih služb. Na tem sestanku je bilo domnjeno, da se služba oddelka za študij dela in časa prvenstveno angažira na razvoju razvida v temeljnih organizacijah materialne proizvodnje, s tem, da se prenese vloga »pospeševalca« del na razvidu v TOZD storitvenih dejavnosti in delovnih skupnosti na vodje teh TOZD in delovnih skupnosti.

Kako je napredovalo delo na razvidu del in nalog v posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, podajamo v grafičnem prikazu, v katerem so vpisani datumi zaključka določene faze v oblikovanju razvida.

V letu 1981 je bilo oblikovano stališče, da se uvaja razvid del selektivno po TOZD Železarne s tem, da morajo biti v celoti ovrednotene in usklajene naloge v okviru za uvedbo razvida pripravljene temeljne organizacije. V obdobju mandata sedanjega poslovnega odbora pa je bila sprožena na nekem zasedanju poslovnega kolegija zahteva nekaterih vodij TOZD, da se mora uvesti razvid v celotni Železarni naenkrat.

Istočasno uveljavitev razvida je v toku javne razprave zahtevalo večina samoupravnih delovnih skupin. Zahtevek izhaja iz nezaupanja do enake ostrine opredelitve zahtevnosti delovnih nalog. V tem obdobju je bilo nekaj nalog že zavrženih zaradi tendence prevrednotenja. Na osnovi teh pripomb je poslovodni kolegij sprejel sklep o istočasni uveljavitvi razvida v celi Železarni.

Zahteva po istočasni uveljavitvi razvida oziroma analitičnega vrednotenja delovnih nalog v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih pa je močno zavrlo delo na razvidu. Razlog je v tem, da je bila s tem sklepom izničena motivacija za uvedbo razvida v TOZD, ki so bile v zaključni fazi dela na razvidu.

16. novembra 1983 je oddelek za študij dela in časa posredoval kompleksno poročilo o napredovanju aktivnosti v razvidu. V začetku decembra je bil sklican posvet s predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Sklep, da se nadaljuje z aktivnostmi dela na razvidu, ni privedel do povečane aktivnosti v TOZD storitvenih dejavnosti in delovnih skupnosti skupnih služb.

V sredini februarja 1984, ko smo pripravljali poročilo o izdelavi razvida in ga posredovali vsem članom poslovnega odbora, vodjem temeljnih organizacij in vodjem sektorjev v skupnih službah smo ugotovili:

- da so bile v temeljnih organizacijah materialne proizvodnje z izjemo TOZD Valjarna bluming-štel

razprave na samoupravnih delovnih skupinah zaključene v času med 8. avgustom in 3. septembrom 1983 s tem, da je bilo posredovano 1150 pripomb — 1089 na ovrednotenje delovnih nalog in 61 splošnih pripomb. Do sredine februarja je bilo usklajenih 647 pripomb na ovrednotenje delovnih nalog.

Število usklajenih pripomb se je v zadnjem času pomembno povečalo (nad 700) ker je začela delovati komisija za usklajevanje v delovni organizaciji.

Nekaj neuskklajenih pripomb se nanaša na vodstvena dela in na standardne delovne naloge, ki se usklajujejo na ravni delovne organizacije. Usklajevalni postopek na ravni oddelka za študij dela in časa je sedaj v fazi:

- TOZD Plavž — usklajevanje zaključeno 7. 11. 1983.

- TOZD Jeklarne — usklajevanje zaključeno 29. 2. 1984.

Jeklarne daje načelno pripombo, da je delež 18 % na delovne pogoje prenizek. Mnenje bo posredovano komisiji za usklajevanje. Sprememba pomeni ponovno vrednotenje vseh delovnih nalog v Železarni, ker bi se s tem spremenilo razmerje v vrednotenju delovne usposobljenosti: delovnemu naporu: odgovornosti: vplivom okolja, pogojev dela.

- TOZD Livarna — usklajevanje zaključeno 24. 10. 1983.

- TOZD Valjarna bluming-štel — NI ZAKLJUČENO.

- TOZD Valjarna žice — usklajevanje zaključeno 16. 12. 1983.

- TOZD Valjarna debele pločevine — usklajevanje zaključeno 28. 12. 1983.

- TOZD Žičarna — usklajevanje zaključeno 5. 10. 1983.

- TOZD Hladna valjarna Bela — usklajevanje zaključeno 20. 10. 1983.

- TOZD Hladna valjarna Jesenice — usklajevanje zaključeno 24. 10. 1983.

- TOZD Profilarna — usklajevanje zaključeno 28. 12. 1983.

- TOZD Vratni podboji — usklajevanje zaključeno 7. 10. 1983.

- TOZD Elektrode — usklajevanje zaključeno 15. 12. 1983.

- TOZD Jeklovlek — usklajevanje zaključeno 12. 12. 1983.

- TOZD Želbljarna — usklajevanje zaključeno 15. 12. 1983.

- TOZD Vzdrževanje — zaključeno usklajevanje OŠDN — TOZD — gradivo je v pripravi za računalniško obdelavo.

- TOZD Remontne delavnice: elektro-remontne delavnice — delokrogi so izdelani po delavcih — osebah ne po delovnih nalogah, zakonitja se obstoječe stanje delitve dela po sedanjem staležu, brez možnosti dopolnjevanja. Vrednotenja odstopajo od sedanje kategorizacije v elektrodela za 3,65 kategorij, elektroremontne delavnice — posredovane so pripombe OŠDC na vrednotenje delovnih nalog. SRD mora dati sestavo delokrogov na osnovi popravljenih vrednotenja delovnih nalog. Prvo vrednotenje je bilo za 3—4 kategorije previsoko in je bilo zato zavrženo; RTA — vrednotenje nalog je izdelano, delokrogi so posredovani. V času izdelave poročila so bila obračunana prevrednotenja na VTKT za 3, na VMR za 2,86, TITZ za 2,8 in VER za 2,7 kategorije. V sredini februarja je bil sestanek z vodstvom RTA, kjer so se razčistile nejasnosti. Dopolnjeno je bilo vrednotenje delovnih nalog, ki je bilo posredovano OŠDN 29. februarja. Sedaj je v pregledu; **gradbeni oddelek** — vrednotenje nalog in delokrogi so izdelani. Prevrednotenja so bila ugotovljena pri tesarjih, mizarjih, pleskarjih, za območje med 2,49 in 4,47 kategorij v primerjavi z veljavnim vrednotenjem; **tehnične službe** so ovrednotile naloge in delokroge v okviru dopustnih tolerance.

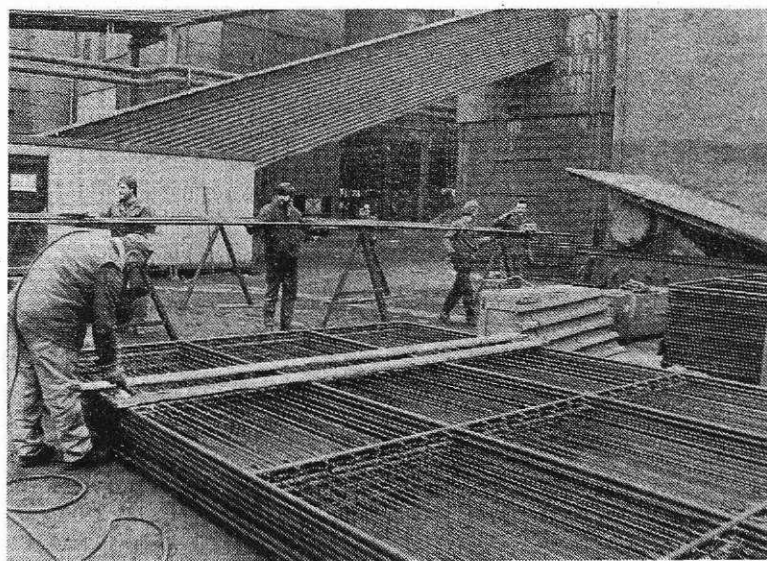
- TOZD Strojne delavnice — vrednotenje nalog z delokrogi je v zaključni fazi. Izdelane so bile korekture v vrednotenju delovnih nalog in zaključeni delokrogi. Ko bo prispelo gradivo na OŠDC se bo pregledalo in pripravilo za računalniško obdelavo.

- TOZD Energetika — opisi nalog so izdelani; vrednotenje je bilo pretirano in zelo različno po oddelkih. Ocena je bila nesprejemljiva in zavržena s podrobnejšo analizo. V usklajevalnem postopku so bila razčiščena nepravilna pojmovanja, nakar je bil izdelan popoln razvid (4. 11. 83), ki je bil zaradi prevrednotenja ponovno zavržen. 29. II. je bil posredovan ponovno na OŠDC in je sedaj v pregledu.

(Nadaljevanje na 8. strani)

ŽELEZAR

7

Remont na aglomeraciji (foto I. Kučina)

PROBLEMATIKA RAZVIDA DEL IN NALOG

(Nadaljevanje s 7. strani)

— TOZD Transport — usklajevanje zaključeno, 29. II. je bil posredovan v javno razpravo.
— TOZD Družbena prehrana — 28. II. razvid posredovan v javno razpravo delovnim skupinam.

S stališča oddelka za študij dela in časa je sodelovanje z delovnimi skupnostmi dokaj težje, ker je oddelek organiziran za pokrivanje dejavnosti v materialni proizvodnji in v TOZD storitvenih dejavnosti. Za delo v skupnih službah pa strokovno v OŠDC ni zadolžen noben analitik. Te funkcije se s stališča študija dela in normiranja pokrivajo s prerezporoditvijo analitikov, zadolženimi za druga področja.

Razen tega zahtevajo ta dela tudi svojstveno tehniko obravnavanja problemov. Ne glede na to pa je oddelek uspel vsaj do neke mere, občasno z zaostanki, pokrivati tudi ta področja dela.

Nadaljujemo z analizo dodelanosti razvida:

Finančno računovodski sektor: pri pregledu vrednotenja nalog se je ugotovilo, da so opisi pomanjkljivo izdelani, delokrogi niso bili posredovani, naloge so bile prevrednotene. Vrednotenje je bilo zato 20. 9. 1983. zavrženo kot nedodelano in nerealno s primerno obrazložitvijo. V tem času se je izvedla tudi reorganizacija odseka za devizno bančno poslovanje, vendar vsklajevalni postopek tudi tu ni bil zaključen in so bile ovrednotene naloge posredovane komisiji na ravni delovne organizacije v presojo. Povratnih informacij iz FRS še ni.

Na sestanku 22. februarja z vodstvom FRS je bilo sklenjeno, da bo FRS dal razvid do 29. II., kar se ni zgodilo.

Komerciala: opisi in vrednotenje delovnih nalog prodaje in nabave so bili posredovani na OŠDC in so bili po grobi oceni opredeljeni kot realni, kar omogoča začetek usklajevalnega postopka. Naknadno so bile opisno predložene spremembe vrednotenja v oddelku marketinga, ki jih je potrebno dokumentirati z opisi. Vsklajevalni postopek še ni začel. Pregledane in dopolnjene so delovne naloge iz oddelkov špedicije, materialno skladišnega poslovanja, kar omogoča začetek usklajevanja.

Splošni sektor: opisi in vrednotenje nalog ter delokrogi so posredovani na OŠDC. Ugotovitve so: v oddelku splošne administracije, splošno-varnostne službe, narodne obrambe in zaštite so v mejah in je bilo usklajevanje zaključeno 29. II. 1984.

Pravni oddelek še ni posredoval delokrogov, pri muzeju pa naloge še niso pregledane in ni mogoče podati mnenja. V PGRČ (gasilci) so delovne naloge pregledane, oblikovati morajo še delokroge.

Kadrovski sektor: opisi in delokrogi delovnih nalog so v vrednotenju posredovani na OŠDC. Ugotovljeno je, da so vrednotenja v oddelku za kadre, industrijsko psihologijo, zdravstveno in socialno varstvo v mejah, ki omogoča usklajevanje, medtem ko so v oddelku za družbeni standard, varstvo pri delu, izobraževanje, socialno varstvo in zavarovanje previsa, 27. februarja so ti oddelki dali popravke, kar omogoča pregled in začetek usklajevanja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje je posredoval opise, delokroge in vrednotenje delovnih nalog v mejah, ki omogoča usklajevanje. V postopku je pa predlog povečanja normativov, ki ni zaključen, zato do usklajevanja ni prišlo.

V sektorju za ekonomiko in organizacijo so opisi nalog izdelani. Zaradi prevrednotenja po oddelkih so bile ocene zavržene, po oddelkih so oblikovani okviri vrednotenja nalog. Ponovno vrednotenje še ni bilo v celoti posredovano OŠDC.

V sektorju razvoja in tehnične kontrole so bili opisi delovnih nalog z vrednotenimi nalogami posredovani na OŠDC. V OTK so bili izvedeni razgovori za oblikovanje delokrogov. Glede na obseg dela je bil določen analitik, ki pokriva nek proizvodni obrat. Ta sedaj dela na vrednotenju nalog TKR. Delokrogi so zaključeni in so v fazi usklajevanja v sektorju.

Iz sektorja novogradenj so bili posredovani opisi in vrednotenje delovnih nalog. Naloge so bile močno prevrednotene in so se zavrnile v ponovno presojo. V začetku februarja 1984 so bili zaključeni razgovori s skupino, ki dela na vrednotenju, kjer so bila razčiščena stališča. Vrednotenja DN so bila posredovana v začetku marca in so v pregledu na OŠDC.

V operativni pripravi proizvodnje so bili izdelani opisi in vrednotenje delovnih nalog. Ker so bile delovne naloge prevrednotene so se zavrnile v ponovno presojo. Medtem se je iz-

vedla reorganizacija priprave dela, ki zahteva dopolnitve v opredelitvi in opisu ter vrednotenju delovnih nalog. Dopolnjen razvid je bil posredovan v OŠDC v prvi polovici marca in je v pregledu.

V Monterju — Dravograd pripravljajo razvid po naši metodologiji. En strokovni delavec je zadolžen le s to nalogo. Metodologija je bila tolmačena koncem leta 1982, temu je sledila pavza od začetka novembra, sedaj pa potekajo dela intenzivno in je del vrednotenja že obdelan.

TOZD	št. nalog	št. usklajevalnih pozicij
Plavž	79	2054
Jeklarna	278	7228
Livarna	57	1482
Valjarna bluming-štel	131	3406
Valjarna žice in profilov	56	1456
Valjarna debele pločevine	89	2314
Hladna valjarna Bela	110	2860
Hladna valjarna Jesenice	97	2522
Žičarna	95	2470
Profilarna	64	1664
Vratni podboji	42	1092
Jeklovlek	60	1560
Žebeljarna	56	1456
Elektrodni	114	2964
SKUPAJ:	1328 DN	34528

Trdim, da razvoj dela na razvidu ne bi bil tako učinkovit, če ne bi bilo pomembnega angažiranja oddelka za študij dela in časa ter dovolj realnega stališča do vrednotenja na strani imenovanih skupin v TOZD.

2. V temeljnih organizacijah storitvenih dejavnosti in sektorjih delovnih skupnosti je stopnja razvoja dela na razvidu precej različna. V tem članku sem že povedal za dogovor v aprilu leta 1983, kjer je bilo zahtevano pospešeno delo na razvidu v materialni proizvodnji in usmerjanjem OŠDC predvsem v to področje. V sektorjih skupnih služb in TOZD storitvenih dejavnosti so bili tedaj zadolženi vodje za večjo stopnjo sodelovanja s skupinami zadolženimi za razvid. Napredovanje dela na razvidu je natančen odraz stopnje sodelovanja. V pomembnem delu teh dejavnosti ni bilo mogoče spraviti pretiravanja v vrednotenju nalog v normalne okvire. Izstopale so zlasti Remontne delavnice, Energetika, finančno-računovodski sektor, sektor za ekonomiko in organizacijo, novogradnje, vendar smo v zadnjem času vendarle uskladjali nivo vrednotenja.

Pričakujemo, da bodo na sestankih usklajena izhodišča vrednotenja nalog tudi dosledno spoštovali.

Obseg dela je bil v TOZD organizacijah storitvenih dejavnosti in delovnih skupnostih dosti večji kot v TOZD materialne proizvodnje. V sedanjem trenutku ga še ni mogoče opredeliti, ker dela še niso zaključena.

Oddelek za študij dela in časa je posredoval problematiko previsokih vrednotenj delovnih nalog v poročih.

1. Dogovorjeni obseg poslovnih funkcij, za katere poslovodni delavec NE-POSREDNO odgovarja:	TOZD	DO
1.1 ekonomska upravičenost proizvodnega programa na domačem tržišču	0.032	0.048
1.02 ekonomska upravičenost proizvodnega programa v izvozu	0.040	0.059
1.03 razvoj proizvodnje in tehnologije	0.072	0.108
1.04 razvoj delitve dela in informacij	0.056	0.084
1.05 izdelava planov	0.032	0.048
1.06 programiranje varstva pri delu, požarne varnosti	0.032	0.048
1.07 vzdrževanje osnovnih sredstev	0.024	0.036
1.08 nadzor nad investicijskimi deli	0.056	0.071
1.09 prodaja na domačem trgu	0.024	0.036
1.10 prodaja na tujih trgih	0.032	0.048
1.11 ekonomska propaganda	0.008	0.012
1.12 servisiranje proizvodnje	0.016	0.024
1.13 nabava na domačem trgu	0.024	0.036
1.14 nabava na tujih trgih	0.016	0.024
1.15 knjigovodstvo	0.024	0.036
1.16 finance	0.064	0.090
1.17 računalniška obdelava	0.024	0.036
1.18 obrambne priprave	0.024	0.036
1.19 kadrovske socialne zadeve	0.032	0.048
1.20 sekretariat samoupravnih organov	0.024	0.036
1.21 pravne zadeve	0.024	0.036
1.22 zgornja meja:	0.630	1.000

2. Število zaposlenih in poprečna kvalifikacijska sestava:	količnik poprečne kvalifikacijske sestave	do 200	do 500	do 1000	do 10 000
do 1.5	0.02	0.04	0.08	0.28	
do 1.7	0.04	0.08	0.12	0.32	
do 1.9	0.08	0.12	0.16	0.36	
do 2.1	0.12	0.16	0.20	0.40	
do 2.3	0.16	0.20	0.24	0.44	
nad 2.3	0.20	0.24	0.28	0.48	

Če napravim poskus globalne opredelitve stanja in možnosti uvedbe razvida, lahko strnem probleme v naslednje ugotovitve:

1. V temeljnih organizacijah materialne proizvodnje je oblikovanje razvida praktično tudi z usklajevalnim postopkom zaključeno, z izjemo TOZD Valjarna bluming-štel, od koder niso bile posredovane pripombe iz javne razprave. Obseg dela v oblikovanju razvida in usklajevalnem postopku je bil:

3. Delež prihodka ustvarjenega z izvozom	Ø EED
do 5.0 %	0.60 EED
do 65.0 %	
za vsak % prihodka doseženega z izvozom 0.01 EED	
4. Povprečno uporabljena poslovna sredstva na delavca	Ø uporabljena posl. sredstva na delavca
republiškemu povprečju v gospodarstvu	EED
35 %	Ø
35.1—75 %	0.06
75.1—105 %	0.12
105.1—145 %	0.18
nad 145 %	0.24

lih in se je s člani PO uskladjil, da visoka preseganja vrednotenja nalog v primerjavi s sedanjo oceno delovnih mest ne dajo osnove za vsklajevalni postopek, zato so bila vrednotenja zavračana kot nerealna.

3. Zasnova opisov in vrednotenja delovnih nalog, ki so podobne po vsebini dela v vseh temeljnih organizacijah, je bila izdelana v oddelku za študij dela in časa, in sicer za administrativna dela kot personalna dela, evidenca proizvodnje, porabe materialov, obračun normativov učinka, obdelava informacij za tehnična poročila. Vrednotenje teh nalog je bilo posredovano v javno razpravo. Pripombe so se začele usklajevati na komisiji brez pripomb iz Valjarne bluming-štel. Naloge vodij temeljnih organizacij, sektorjev, članov poslovodnega odbora se vrednotijo enotno na ravni delovne organizacije. Pripombe so bile zbrane v letu 1983 dvakrat in bodo s stališčem službe posredovane v odločitev komisiji na ravni delovne organizacije.

Družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo nas obvezuje, da se ovrednotijo naloge poslovnih delavcev po osnovah enotnih za Slovenijo. V ta namen je Gospodarska zbornica Slovenije izdelala v letu 1983 posebno strokovno podlago, kjer so te osnove podane in obdelana metodologija vrednotenja.

Te osnove skupaj s težo vrednotenja v enotah najbolj enostavnega dela (EED) so:

5. Povprečno uporabljena osnovna sredstva na delavca	republiško povprečje v gospodarstvu	Ø
do 35 %	Ø	
35.1—75 %	0.05	
75.1—105 %	0.10	
105.1—145 %	0.15	
nad 145 %	0.21	

6. Pogoji gospodarjenja v EED konkurenčnost (nad 5 konk. proizvod.)

DA	NE
zahteva po neprekinjeni oskrbi tržišča	0.3 - 0.10
NE	0.13 - 0.00

7. Poslovodni organ

število delavcev s posebnimi pooblastili ali članov KPO	število TOZD	do 3	nad 7
TOZD	do 2	Ø	Ø
	3—5	0.02	Ø
	nad 5	0.04	Ø
DO 2 nad	do 2	0.06	0.16
6 TO	3—5	0.08	0.18
	nad 5	0.10	0.24

Po testiranju modela pri optimističnem pristopu, ki se je izražal v toleriranem stališču pri neposredni odgovornosti za izvajanje funkcije, so se poslovodni delavci razvrstili glede na doseženi indeks EED: predsednik poslovodnega odbora (5.11), vodja TOZD Elektrode (4.27), vodja ETKRN (4.25), vodja TOZD Hladna valjarna Bela (4.23), Energetika (4.22), Valjarna debele pločevine (4.18), Valjarna žice in profilov (4.15), Jeklarna (4.11), Valjarna bluming-štel (4.09), Plavž (4.07), Profilarna (4.06), Jeklovlek (4.02), DS KO-FI (4.02), Transport (3.97), Žičarna (3.90), Hladna valjarna Jesenice (3.87), Strojne delavnice (3.87), Remontne delavnice (3.84), Družbena prehrana (3.758), Vzdrževanje (3.76), Livarna (3.73), Žebeljarna (3.71), DS KSI (3.65), Vratni podboji (3.26). Ta rang ni ustrezal našemu pojmovanju zahtevnosti del in nalog po opisanih področjih dela, zato smo oblikovali na osnovi izhodišč družbenega dogovora lastno metodologijo vrednotenja dela poslovnih delavcev in z njo seznanili SOZD, z željo po usklajevanju stališč.

Po družbenem dogovoru o merilih delitve osebnih dohodkov so izhodišča vrednotenja del poslovnih delavcev:

1. položaj temeljne, delovne organizacije v družbeni reprodukciji;
2. uporaba znanstvenih, tehničnih, tehnoloških dosežkov v proizvodnji in poslovanju;
3. stopnja delitve dela in razvejanost združevanja dela in sredstev;
4. vključenost delovne, temeljne organizacije v ekonomske odnose s tujino;
5. položaj temeljne, delovne organizacije na trgu;
6. stopnja opremljenosti dela in zahtevnost tehnologije;
7. zahtevnost proizvodnega programa;
8. zahtevnost poslovanja;
9. raven produktivnosti dela.

Ta izhodišča neposredno niso merljiva. Merljivost je osnovni zahtevk vrednotenja nalog. Iz teh izhodišč smo oblikovali dopolnilno metodologijo vrednotenja nalog poslovnih delavcev na osnovah:

1. položaja TOZD v nadaljni predelavi in na tržišču merjenega preko obračunske proizvodnje, ki jo oddaja TOZD v nadaljno predelavo ali z doseženo realizacijo TOZD, ki jo doseže na tržišču — izvoz je motiviran s 50 % pribitkom (pokriva izhodišče 1, 4, 5, 7);
2. produktivnost dela merjena z letno procentualno rastjo produktivnosti dela, ki je izražena s porabo ur na enoto proizvodnje ali porabo ur za izvajanje funkcije določene storitve. Za osnovo se uporablja petletni trend (pokriva izhodišče 2, 6.);
3. ekonomičnost poslovanja opredeljena z ustvarjenim dohodkom na delavca v primerjavi k poprečju Železarne. Ker dohodek še ni merilo ekonomičnosti, je dodana osnova ustvarjenih skladov (poslovni, rezervni) na delavca v primerjavi TOZD k povprečju Železarne (pokriva izhodišče 2, 6, 8);
4. rentabilnost uporabe sredstev merjena z ustvarjenim dohodkom na enoto povprečno uporabljenih poslovnih sredstev v primerjavi k pov-

prečju Železarne (pokriva izhodišče D. D 2, 6, 8).

Ta metodologija vrednotenja dela poslovnih delavcev je bila večkrat testirana. Na rezultate pomembno vplivajo možnosti obratovanja in poslovanja, zlasti motnje, ki nastajajo zaradi pomanjkanja vložka, izpada energije in podobno. Osebo tudi dvomim, če je udeležba temeljne organizacije v skupnem prihodku delovne organizacije taka, da bi dohodek TOZD spravlja v sklad s povečano vrednostjo proizvodnje in vložnim delom v predelavi vložka v TOZD.

Vsekakor moramo ugotoviti, da problemi dopolnilne metodologije za vrednotenje nalog poslovnih delavcev niso dorečeni.

Smatramo, da je treba po dopolnilni metodologiji vrednotiti delovne naloge, kjer so nosilci odgovorni in vplivajo na ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Pri tem mislimo na naloge članov poslovodnega odbora, vodij temeljnih organizacij, vodij proizvodnje, tehnologije, gospodarjenja in oddelkov v temeljnih organizacijah, vodij sektorjev in oddelkov v skupnih službah.

Samoupravni sporazum o enotni metodologiji razvida del in nalog je bil razpravljan na odboru za uresničevanje zakona o združenem delu koncem leta 1979. Odbor je dal predlog samoupravnega sporazuma v javno razpravo, ki je potekala v januarju 1980 na samoupravnih delovnih skupinah.

Od januarja do maja 1980 so predlog samoupravnega sporazuma sprejeli delavski sveti TOZD Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilarna, Vratni podboji, Elektrode, Žebeljarna, Energetika, Družbena prehrana, KO-FI, KSI brez pripomb.

Delavski sveti TOZD Livarna, Valjarna žice, Jeklovlek, Strojne delavnice, E-TKR-NG so sprejeli metodologijo razvida s pripombami in nekaterimi pogoji, odklonili so ga pa delavski sveti TOZD Vzdrževanje, Remontne delavnice in Transporta.

Naknadno je bil sprejet samoupravni sporazum o razvidu v TOZD Vzdrževanje v novembru 1980 in na Transport februarja 1984, pogojno pa v TOZD Remontne delavnice januarja 1981.

V sprejetem samoupravnem sporazumu ni opredeljen način vrednotenja delovnih nalog. Nadalje je potrebno sporazum dopolniti glede na družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo in iz njega izhajajoče strokovne podlage zlasti tiste, ki opredeljujejo vrednotenje dela poslovnih delavcev.

Delovni osnutek dopolnjenega samoupravnega sporazuma je izdelan in je v presoji pri pravnikih.

V februarju in marcu so bila dela na razvidu zelo intenzivna. Izdelano je bilo obširno poročilo o izdelavi razvidov v celi Železarni in so bili opredeljeni roki in odgovornosti z zaključkom aktivnosti koncem aprila 1984. To poročilo je bilo posredovano vsem vodjem temeljnih organizacij.

Osebnost mislim, da je uvedba razvida v aprilu preuranjena. Prepričan sem, da to stališče ne delijo z menoj člani poslovnega odbora ne družbeno-politične organizacije.

Moje mnenje je utemeljeno z naslednjimi argumenti:

1. Glavni argument je nizka poslovna uspešnost Železarne. Od 26,73 milijard prihodka v letu 1983 smo imeli 4,64 milijard dohodka in 2,45 milijard čistega dohodka. Od tega čistega dohodka je šlo 2,016 milijard na osebne dohodke (82,29 %) pri močno znižanem poslovnem skladu 43.858 mio napram letu 1982 — 121.465 mio. Po grobi oceni bi z razvidom morali povečati sredstva za osebne dohodke za približno 20 %. Pri enakem, to je zelo nizkem poslovnem skladu in isti ali nizki skupni porabi in po zakonu obveznem rezervnem skladu bi tako pridelali najmanj 477 mio izgube. V tem času je v republiški skupščini na programu osnutek zakona o spremembah zakona o zajemnem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah, ki poslujejo z izgubo. Najnižji zajemni osebni dohodki so pa bili po septembru 1983 — 9530.— din.

2. V samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih delitve osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, ki ni bil uveljavljen zaradi tega, ker v TO Energetika ni bil sprejet smo predvidevali dodatke za časovne pogoje dela (nočno delo, delo v nedeljah, praznikih) neodvisne od osnovne tarifne postavke. Mislim, da bi to načelo enake stimulacije za enako odpoval morali uveljaviti pred uvedbo razvida.

3. Nadalje mislim, da bi bilo prav, da bi pred uvedbo razvida sprejeli samoupravni sporazum o razporejanju čistega dohodka in oblikovanja sredstev (ne delitvi) za osebne dohodke v temeljnih organizacijah. S tem aktom bi razvrednotili mit o vreči sredstev za osebne dohodke na ravni delovne organizacije. Odgovornost delitve bi bila v okviru oblikovanih sredstev v veliki meri na ravni temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Sedanji sistem kategoriziranih delovnih mest je precej bolj tog mehanizem od bolj sproščenega sistema delovnih nalog in omogoča manj malverzacij.

4. V postopku snovanja je samoupravni sporazum o izhodiščih in skupnih osnovah in kriterijih razporejanja čistega dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo metalurgije Slovenije.

V tem sporazumu sta dva poglavja, ki zadevata poenotenje oblikovanja razvida del in nalog ter ugotavljanje in primerjanje zahtevnosti del in nalog v slovenski metalurgiji. Pričakujem, da se bomo morali v določeni meri poenotiti z drugimi delovnimi organizacijami metalurške panoge, kar lahko prinese tudi spremembe v našo metodologijo razvida.

5. Realno naraščanje osebnih dohodkov, ki ga vsi pričakujemo in želimo je odvisno od dosežene produktivnosti dela, kjer so odločilni trije vplivi:

- finančne produktivnosti — cene,
- fizične produktivnosti — proizvodnje,
- v obeh pa enakopraven vpliv — porabljene ure.

Kljub množici sistemov nagrajevanja po delu (norme, premije, premije za izjemno proizvodnjo, produktivnost) nam produktivnost stagnira. Po padcu produktivnosti med 1977. in 1979. letom bomo s trendom naraščanja produktivnosti od leta 1980—1983 desegli nivo leta 1976 v letu 1988. Sprejem SaS o razvidu ni realna osnova za dvig osebnih dohodkov.

6. Republiška resolucija in občinska resolucija o izvajanju plana na-

tančno vsako leto predpisuje rast sredstev za osebne dohodke. Primeri, ki jih občasno poslušamo po oddajah RTV so jasen izraz delovnih organizacij (Split, borski rudnik itd.), ki so kršile sprejete okvire. Teoretična možnost dvigovanja osebnih dohodkov v okviru resolucij je le v tem, da ustvarimo enake rezultate z manj zaposlenimi. Izvršni sveti občin pa imajo pravico in dolžnost izrekanja družbenega varstva v delovnih orga-

nizacijah, ki kršijo družbeno sprejete norme.

7. Če se opredelimo za uvedbo razvida v razmeroma kratkem času, kar je izvedljivo zaradi dejstva, da se v glavnem le približujemo zaključku vseh aktivnosti je nujno ponovno oceniti razmerje med točkami vrednotenja delovnih nalog in kategorijo delovnih mest z namenom, da dosežemo dogovorjeno planirano rast sredstev za osebne dohodke.

ZAKLJUČENE FAZE NAPREDOVANJA DELA NA RAZVIDU DEL IN NALOG

TO, OS	oddelek	delovni proces do DN	opisi DN	vrednotenje DN	oblikovanje delokrogov	vslojevanje OSUC - 10, OS	računalniška obdelava	vslojevanje SOS	dodatna metodologija	vslojevanje priprava	priprava za vpeljava razvida	vpeljava razvida DN
PLAVZ	vodstvo aglomeracija peči											
JEKLARNA	vodstvo priprava vložka SM peči EP KL ponovt. gospod.											
LIVARNA	vodstvo izdelava modelov izdelava odlitkov											
VALJ. BLUMING STEKEL	vodstvo valj. bluming valj. stekel. adjustaža											
VALJ. ŽICE	vodstvo praga adjustaža											
VALJ. DEBELE PLOČEVINE	vodstvo valjanje adjustaža											
HVB	vodstvo priprava valjanje žarenje adjustaža											
HVJ	vodstvo priprava valjanje adjustaža											
ŽICARNA	vodstvo žičarna lin. II. patentiranje pocinkanje adjustaža izdelava valtic											
PROFILARNA	vodstvo oblikov. profilov izdelava diskov adjustaža											
VRATNI PODBOJI	vodstvo izd. podb. na lin. izd. podb. vzor. del.											
JEKLOVLEK	vodstvo pripr. vložka proizvodnja adjustaža											
ŽEBLARNA	vodstvo priprava vložka izdelava žičnikov adjustaža											

Upokoenci Valjarne debele pločevine med pozdravom v svojem nekdanjem obratu (foto S. Kokalj)

8. Razvid je mogoče uvesti samo v TOZD in delovnih skupnostih, ki ga sprejmejo po predvidenih samoupravnih aktivnostih. V samoupravnem sporazumu o delitvi OD je vgrajeno načelo enotnega sistema nagrajevanja v delovni organizaciji. Če razvid uveljavimo le v delu delovne organizacije, kršimo to načelo, povečamo pa odgovornost in motivacijo za uvedbo tam, kjer z deli na razvidu kasnijo.

9. Ob uvedbi razvida bo nastopilo veliko problemov zaradi različnega napredovanja delavcev. Zato je potrebno ustvariti ustrezno klimo, ki bo omogočala brez posledic prehod na analitično vrednotenje nalog.

Sedaj, ko sem napisal ta članek sem pravzaprav vesel, da me je dele-

gatsko vprašanje spodbudilo in prisililo, da sem moral v mislih prebroditi vse napore, uspehe in motnje na poti oblikovanja razvida. Pogosto pozabljam, da Železarna ni majhna organizacija, da se v njej prepleta množica interesov, ki jih je težko utiriti na isto pot. V obravnavah, kjer imamo na dnevnem redu te probleme redno pozabljam obseg dela, ki ga narekuje razvejana dejavnost delovne organizacije in odzivnost na tako občutljivem področju, ki ga obravnavamo. Iz te pomanjkljive presoje, poenostavljanja in želje, da bi problem hitro rešili tudi nastajajo zahtevki z nerazumljivo kratkimi roki.

Valentin Črv

TO, OS	oddelek	delovni proces do DN	opisi DN	vrednotenje DN	oblikovanje delokrogov	vslojevanje OSUC - 10, OS	računalniška obdelava	vslojevanje SOS	dodatna metodologija	vslojevanje priprava	priprava za vpeljava razvida	vpeljava razvida DN
ELEKTRODE	vodstvo razalnica opl.ščev. linija izdel. varil. praška izdel. ognjevd. mat.											
STROJNE DELAVNICE	vodstvo priprava dela strugarna orodjarna kovačnica, kalilnica konstr. delavnica strugarna valjev											
REMONTNE DELAVNICE	vodstvo priprava dela SRD ERD RTA GRD											
VZDRŽEVANJE	vodstvo priprava dela TION vzdrževanje plošč vzdrževanje jeklarne vzdrževanje Bela vzdrževanje HV9 vzdrževanje jvk. vzdrž. - jes. objati vzdrževanje HVZ											
ENERGETIKA	vodstvo EE TE PIV											
TRANSPORT	vodstvo železniški cestni VTS											
DRUŽBENA PREHRANA	vodstvo samski domovi samop. rest. in kantine restoracija železarne											

TO, OS	oddelek	delovni proces do DN	opisi DN	vrednotenje DN	oblikovanje delokrogov	vslojevanje OSUC - 10, OS	računalniška obdelava	vslojevanje SOS	dodatna metodologija	vslojevanje priprava	priprava za vpeljava razvida	vpeljava razvida DN
KO-FI KOMERCIALA	domača nabava zunanja trgovina marketing domača prodaja mat. skladišč. služ. speditija fakturirni finančna inspek. računovodstvo finance anal. bilance-vzs.											
FRS												
KSI kadrovski	oddelek za kadre odd. za ind. psih. odd. za varstvo pri zdrav. in soc. var. družb. standard pravna služba SVS PGRČ sploš. administ. muzej SLO CPSI											
splošni												
CPSI												
ETKRN SEO	OEAP OOD ERC OZIL OŠOCN OPP RO energ. gospod. prevzemni odd. kemični odd. KK DID operat. izgrad. odd. osn. sreds. invest. razvoj.											
DPP TKR												
NG												

ALI BO MOGOČE KONTINUIRNO VLIVANJE PLOČEVINE

Ameriški Massachusetts institut za tehnologijo in podjetja Westinghouse Electric Co., General Electric Co. in Battele proučujejo možnost kontinuirnega vlivanja pločevine tankih dimenzij med 7,6 in 12,5 mm debeline. Seveda se zavedajo, da to ne bo lahko, vendar predstavniki teh podjetij menijo, da je vredno poskusiti, saj bi na ta način odpadlo vroče valjanje, oziroma bi kontinuirnemu vlivanju neposredno sledilo hladno valjanje na ta način odlite pločevine. To bi pomenilo prihranek energije in investicijskih ter obratovalnih stroškov za vročo valjarjo.

Program raziskav o možnostih za kontinuirno vlivanje pločevine podpira tudi ameriško ministrstvo za energijo z dotacijo 80.000 dolarjev za teoretsko študijo, ki bi naj pokazala osnovne teoretske možnosti. Če bo stvar stekla, računajo na povečanje prispevka tega ministrstva.

Osnovna spodbuda za ta raziskovalni program je prišla iz nekaterih ameriških podjetij, ki se ukvarjajo s hitrim ohlajevanjem raztaljenih kovin. Eno izmed njih, Allied Co, je delalo poskuse z zelo hitrim ohlajevanjem raztaljenega jekla in je na

ta način vlivalo trakove. Hitro ohlajevanje povzroči amorfnost strukturo jekla, ki ima izredne električne lastnosti.

Trak, ki so ga odlili pri Allied Co., je debel samo 0,05 mm. Sedanje raziskave naj bi pokazale, če je to mogoče tudi za težji material. Vendar se študija ne ukvarja s takšnimi posebnimi strukturami ali z ekstremnimi hitrostmi ohlajevanja. Predvidevajo hitrosti ohlajevanja med 10 do 100 stop. C na sekundo. Tako odlita pločevina naj bi imela kristalno strukturo in debelino nad 1,7 mm.

Glavna prednost te tehnologije je, da prihrani mnogo dela in stroškov. Predvsem bo treba ugotoviti, če ima lahko takšen način dela nezaželene učinke. Kajti eden izmed vzrokov za vročo predelavo odlitega jekla je njegova homogenizacija in spreminjanje nastale strukture zrna. Zato še ni znano, če bo s takšnim načinom vlivanja mogoče dobiti uporaben izdelek.

Vendar so raziskovalci optimistični. Naknadna vroča predelava jekla je nujna pri konvencionalnem vlivanju, saj v jeklu, ki je odlito v obliki ingotov ali bram, zaradi počasnega ohlajevanja nastanejo velika zrna in nečistoča v izcejah.

Če je odlita pločevina zelo hitro ohlajena, potem ni časa za nastanek neustrezne strukture in je brez dodatne vroče predelave znatno bolj fina struktura in manj izcej.

Vse raziskovalne skupine se ukvarjajo tudi z amorfnostjo kovino in zato že imajo osnovno zamisel, kako naj bi odlivali tanko pločevino. Curek raztaljenega jekla bo treba spustiti na površino vrtečega se in znotraj močno hlajenega bobna, izdelane-

ga iz bakra. Strjeno pločevino bo treba odstraniti z bobna, še preden naredi popolni obrat.

Osnovna ideja tega postopke je spuščanje raztaljenega jekla na ohlajeno površino, ki se hitro vrti. Talina je lahko v obliki curka ali pa je razpršena.

Teoretično je to zelo lepo, vendar so vsi enotnega mnenja, da bo še veliko praktičnih problemov. Vprašanje je, če se ne bodo na robovih ali na površini pločevine pojavile razpoke. Ugotoviti bo tudi treba, kaj se bo zgodilo med in po vlivanju z nekovinskimi vključki. Medtem ko pri vlivanju ožjih dimenzij verjetno ne bo prevelikih težav, bodo te verjetno pri večjih širinah.

Če bo uvedba kontinuirnega vlivanja pločevine uspela, se bodo znatno znižali naložbeni stroški. Posebno primeren bi bil ta postopek za mini železarne, ki doslej navadno niso izdelovale ploščatih izdelkov. Vzrok za to so bili poleg manjše proizvodnje predvsem veliki stroški za valjarjo, ki normalno s svojo zmogljivostjo močno presega potrebe mini železarn. Novi način vlivanja pločevine bi seveda bistveno spremenil odločitve glede proizvodnega programa.

Vendar ideja o vlivanju tanke pločevine ni nova. V patentni literaturi je že opisanih 40 do 50 podobnih primerov.

SEJA SKUPŠČIN SEDMIH INTERESNIH SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

O tem bodo razpravljali delegati na sejah skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

(Predlagane ali že določene prispevne stopnje, kar gradivo ne navaja, bomo navajali pri posameznih interesnih skupnostih.)

SKUPNOST SOCIALNEGA VARSTVA

Seja skupščine je bila sklicana za včeraj, 21. marca, in zaradi primerjave navajamo iz gradiva le nekaj podatkov. Temeljne usmeritve skupnosti so v lanskem letu izhajale iz prizadevanj, da se v postopkih usklajevanja med skupnostmi s področja socialnega varstva oblikujejo taki ukrepi, ki bodo stimulatивно vplivali na večjo produktivnost dela in s tem večjo socialno varnost vseh občanov. V skupnosti so v lanskem letu usklajevali dele programov skupnosti otroškega varstva in stanovanjske skupnosti, pri skupnosti otroškega varstva višine dohodkovnih pogojev in lestvico za diferencirano plačilo oskrbe v vzgojnovarstvenih organizacijah in vzgojnovarstvenih enotah ter za zdravstveno letovanje otrok v Novigradu, pri samoupravni stanovanjski skupnosti pa pravilnik o delnem nadomeščanju stanarine.

Zaradi oblikovanja skupnih služb SIS v občini v lanskem letu ni bila še organizirana enota za izvajanje skupne evidence socialnovarstvenih pomoči, ki se vodi pri posameznih SIS. Strokovna služba Skupnosti socialnega varstva pa je v narejeni analizi socialnovarstvenih pomoči v občini ugotovila, da se je v letu 1982, v primerjavi z letom 1981, število upravičencev do pomoči zmanjšalo za 35 %, porabljena sredstva v ta namen pa so se povečala za 12 %. Čeprav skupna evidenca še ni sestavljena, navaja poročilo, lahko kljub temu ugotovimo, koliko občanov dobi socialnovarstvene pomoči in koliko na socialna sredstva ter katere socialnovarstvene pomoči prejema posamezna družina.

Skupnost je po samoupravnem sporazumu, sklenjenem s skupnostmi socialnega skrbstva, otroškega varstva, za zaposlovanje, skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja in samoupravno stanovanjsko skupnostjo, za opravljanje svojih strokovnih, administrativnih in finančno-tehničnih opravil v lanskem letu združila 657.451,45 dinarjev, v letošnjem letu pa načrtuje 871.524,00 din ali 33 % več kot leto prej.

Skupnost je v letu 1983 za financiranje humanitarnih organizacij od samoupravnih interesnih skupnosti združila 1.608.920 din in jih po razdelitvi, ki ga je sprejel koordinacijski odbor razdelila: medobčinski organizaciji slepih Kranj (102.355 din), klubu zdravljenih alkoholikov Jesenice (60.750 din), občinskemu odboru Rdečega križa (395.664 din), občinski zvezi DPM (676.175 din), Društvu invalidov Jesenice (40.620 dinarjev), Društvu upokojencev Jesenice (24.940 din), DU Kranjska gora (5.670 dinarjev), DU Mojstrana (10.670 din), DU Žirovnica (5.670 dinarjev), DU Rateče (5.670 din), Društvu slušno prizadetih Kranj (69.311 dinarjev), gorenskemu društvu cerebralno prizadetih Kranj (81.950 din), Društvu paraplegikov Kranj (39.200 din), Društvu duševno prizadetih Jesenice (31.000 din), medobčinskemu društvu civilnih invalidov (43.605 din), Društvu multipleskleroze Kočevje (15.670 din).

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Skupščina Skupnosti otroškega varstva se bo sestala danes, 22. marca, ob 17. uri v restavraciji Kazina. Temeljna prizadevanja skupnosti so bila lansko leto usmerjena v to, da zagotovijo čim večjemu številu otrok organizirano družbeno vzgojo in varstvo, bodisi z dnevnim varstvom in vzgojo, bodisi s skrajšanimi oblikami vzgojnih programov. V jeseniške vrte je bilo v letu 1983 vključenih 1082 otrok, v enote pri osnovnih šolah v Kranjski gori, Žirovnici in v Mojstrani pa 290 otrok. Skupaj je tako v jeseniški občini vključenih 1.372 ali 46 % vseh predšolskih otrok.

Poleg redne dejavnosti je bil v šolskem letu 1983/84 izvajan program 120-urne zunanje male šole, 80-urni program cibicanih uric, ki sodijo v obliko vzgoje in varstva za predšolske otroke, ki niso vključeni v redne oblike vzgoje in varstva ter uspešno izvajanje programa vzgoje in varstva otrok, prizadetih v telesnem in duševnem razvoju, v razvojnem oddelku.

Skupnost je zagotavljala naslednje denarne pomoči: otroški dodatek, posebni dodatek za otroke, ki imajo edinega hranilca in posebni dodatek za otroke, ki so telesno ali duševno prizadeti, seveda pod določenimi kriteriji in določenimi pogoji.

Skupni prihodki skupnosti so v letu 1983 znašali 125.856.880,60 din ali 3 % več kot leto prej, odhodki pa 117.345.347,55 din. V letu 1984 prenašajo 8.511.535,05 din, in sicer od tega 2.321.392 din zbranih sredstev nad dogovorjeno vsoto in 6.190.141,05 din nerazdeljenih sredstev v letu 1983.

Za leto 1984 skupnost načrtuje 142.467.141 din prihodkov ali 13 % več kot lansko leto in v enaki višini tudi odhodke. Za izvedbo programa Skupnosti otroškega varstva znaša prispevna stopnja od 1. aprila do 31. decembra za občinski program 1,16, za denarne pomoči pa 0,81 iz bruto osebnega dohodka. (lansko poprečje je bilo 1,190 oziroma 0,829). Na seji skupščine bodo obravnavali in sklepali še o cenah storitev in novih lestvicah za oskrbine v vzgojnovarstvenih organizacijah in vzgojnovarstvenih enotah, o višini denarnih pomoči in dohodkovnih pogojih v letu 1984 in obravnavali poročilo o delu vzgojnovarstvenih organizacij v letu 1983.

RAZISKOVALNA SKUPNOST

Peta seja skupščine Raziskovalne skupnosti Jesenice bo jutri, v petek, 23. marca, ob 12. uri v restavraciji Kazina. Program dela skupnosti je v lanskem letu temeljil na naslednjih nalogah: dolgoročna oskrba občine z energijo, možne lokacije za gradnjo malih hidroelektrarn, korelacija tehnološkega in tehničnega ustvarjalnega potenciala v SRS in občini Jesenice, surovinski viri in dolgoročna preskrba občine s kamnitimi agregati za potrebe gradbeništva in industrije gradbenega materiala in linija za izotermično kaljenje podbočnikov.

V letu 1983 so skupni prihodki skupnosti znašali 1.168.834,55 din, odhodki pa 28.687 din manj. Te bodo prenesli za financiranje programa v letu 1984. Finančni načrt za leto 1984 predvideva 2.291.259 din ali 96 % več kot leto poprej. Za izvajanje programa skupnosti v letu 1984 znaša prispevna stopnja od 1. aprila do 31. de-

cembra 1984 0,014, kot je bila tudi lanskeletna poprečna stopnja.

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

Skupščina izobraževalne skupnosti se bo sestala v ponedeljek, 26. marca, ob 16. uri v restavraciji Kazina. Gradivo za sejo skupščine ne navaja uresničevanje programa v lanskem letu, ker so o tem delegati razpravljali že na zadnji seji.

Iz gradiva je razvidno, da so skupni prihodki skupnosti v letu 1983 znašali 236.051.944,60 din ali 3,40 % več kot leto poprej, odhodki pa 228.285.659,50 dinarjev. Razlika prihodkov nad odhodki znaša 7.766.285,10 din. Do razlike je prišlo, navaja poročilo, predvsem zaradi povečanih izplačil osebnih dohodkov v novembru in decembru 1983.

•V skladu z zakonom predlagajo delegatom, da se že blokirana sredstva v višini 1.930.598 din namenijo za pospeševanje izvoza, 2.552.740 din se poračuna s prispevno stopnjo v letu 1984, sredstva v višini 3.282.947,10 din pa pomenijo valoriziran program za leto 1983 in se uporabijo za financiranje programa v letu 1984.

Finančni načrt skupnosti za l. 84 predvideva skupaj 277.338.947,10 dinarjev prihodkov ali 17,5 % več kot leto poprej in v enaki višini tudi odhodke. Za izvajanje programa skupnosti v letu 1984 znaša prispevna stopnja 5,16 iz bruto osebnega dohodka, medtem ko je bila lanskeletna poprečna stopnja 5,460.

KULTURNA SKUPNOST

Skupščina kulturne skupnosti Jesenice je sklicana v torek, 27. marca, ob 13. uri v restavraciji Kazina. Iz poročila o delu skupnosti v lanskem letu je razvidno, da so bili na kulturnem področju v občini doseženi nekateri pomembni premiki. Pri prostorskih pridobitvah so navedena: razstavni salon DOLIK, Lignjekova hiša v Kranjski gori, prenovljeni prostori v Kosovi graščini, delno prenovljena dvorana amaterskega gledališča na Jesenicah, izvršena dogovorjena sanacijska dela na cerkvah v Ratečah in na Rodinah, nov razstavni prostor v Prešernovi hiši v Vrbi, izvršene so bile vse predpriprave za gradnjo nove večnamenske dvorane na Jesenicah, v osnovni šoli Gorenjskega odreda pa se postopno urejajo razstavni prostori.

Napredek je bil dosežen tudi na področju organizacijsko kadrovske dejavnosti in izboljšani materialni položaj zaposlenih v amaterskem gledališču Tone Čufar z razširitvijo njihove dejavnosti. V delovno razmerje je bil sprejet strokovni delavec za področje muzejske dejavnosti, ustanovljenih pa je bilo tudi nekaj novih kulturnih društev in organizacij.

Pri izvrševanju programskih nalog navaja poročilo, da je treba izdvojiti obsežno ljubiteljsko dejavnost v okviru Zveze kulturnih organizacij Jesenice, uspešno izvršitev programa amaterskega gledališča Tone Čufar in zavoda za spomeniško varstvo Kranja, filmsko gledališče v organizaciji Kina Kranj, otroške matinee v sodelovanju amaterskega gledališča Tone Čufar in občinske zveze društev prijateljev mladine, kvalitetno in obsežno dejavnost v novem razstavnem salonu DOLIK.

Skupni prihodki skupnosti so v letu 1983 znašali 16.906.975,20 din ali

6 % več kot leto poprej, odhodki pa 15.826.021,20 din. Delegatom je predlagano, da se razlika med prihodki in odhodki v višini 1.080.954, din namenijo: 69.876 dinarjev po zakonu za pospeševanje izvoza, 531.983 dinarjev se poračuna s prispevno stopnjo v letu 1984, 479.095 dinarjev pa se porabi za financiranje programa v letu 1984.

Finančni načrt skupnosti za leto 1984 predvideva skupaj 21.119.095 din prihodkov, od tega po prispevni stopnji 20.640.000 din ali 30 % več kot v letu 1984. V enakem znesku so načrtovani tudi odhodki. Prispevna stopnja za izvajanje programa kulturne skupnosti v letu 1984 znaša 0,37, lanskeletna poprečna stopnja pa je bila 0,388.

Delegatom je predložen tudi program dela skupščine za leto 1984 in predlog statutarnega sklepa, da se v zboru izvajalcev poveča število delegatskih mest za eno delegatsko mesto, in sicer za delegata Kina Kranj.

TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Sedma seja skupščine Telesnokulturne skupnosti Jesenice je sklicana v sredo, 28. marca, ob 13. uri v restavraciji Kazina. Skupščina je v preteklem letu imela pri svojem delu precej težav, saj so bile seje skupščin sklicane zaradi nesklepnosti po dvakrat. Po sprejetem programu je bila dana prioriteta vrhunskemu športu, tekmovalnemu športu je bilo omogočeno kritje najnujnejših potreb za tekmovalništvo in vadbo, za rekreativno dejavnost pa glede na število udeležencev ni bilo namenjenih zadosti sredstev, ugotavlja poročilo. Določeni premiki so bili zaradi namenskega združevanja sredstev doseženi pri vzdrževanju športnih objektov. Ugotavljajo, da delovna skupnost, ki naj bi združevala vse profesionalne športne delavce in vzdrževalce pri SD Jesenice, še vedno ni konstituirana, ker niso bili pripravljeni ustrezni samoupravni dokumenti.

Skupnost je imela v letu 1983 24.298.281,81 din skupnih prihodkov, od tega je bilo zbrano po prispevni stopnji 0,544 22.961.717,20 dinarjev. Od skupnega presežka v višini 1.632.653,61 dinarjev se tako 836.717,20 din poračuna s prispevno stopnjo v letu 1984, 795.936,41 din pa se porabi za financiranje programa v letu 1984. Prispevna stopnja za izvajanje programa telesnokulturne skupnosti znaša za leto 1984 0,52 od bruto osebnega dohodka.

SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA

Deseta seja skupščine Skupnosti socialnega skrbstva Jesenice je sklicana v četrtek, 29. marca, ob 17. uri v sejni sobi Skupščine občine Jesenice. Ker so delegati že na zadnji seji obravnavali poročilo o delu in realizaciji finančnega načrta skupnosti v letu 1983, je tokrat predložen le finančni načrt za leto 1984.

Skupni prihodki skupnosti v letu 1984 so načrtovani v višini 37.160.000 din, kar pomeni 37 % več kot v letu 1983. Pri tem, navaja gradivo, se za naloge, ki so se izvajale že v letu 1983, predvideva le 24 % več sredstev. Kakor smo že zapisali, bo potrebno na podlagi zakona o družbenem varstvu duševno in telesno

prizadetih oseb od 1. maja dalje združevati sredstva za izplačevanje nadomestil za invalidnost, kar predstavlja za leto 1984 skoraj 14 % vseh prihodkov skupnosti. Za ostale naloge, ki so zajete v enotnem, skupnem in občinskem programu, pa bo potrebno s prispevki iz bruto osebnih dohodkov zbrati 23 % več sredstev kot v letu 1983.

Za uresničevanje programa skupnosti znaša prispevna stopnja od 1. do 30. aprila 0,55, od 1. maja do 31. decembra pa 0,70 % od bruto osebnega dohodka. Poprečna prispevna stopnja v letu 1983 in do 1. aprila letos pa je bila 0,583 % od bruto osebnega dohodka.

Delegatom je v razpravo in sklepanje predlagana tudi valorizacija denarnih pomoči v letu 1984, in sicer, da od 1. maja dalje znaša:

— stalna denarna pomoč, kot edini vir preživljanja, 7.000 din (doslej 5.000 din) in

— stalna denarna pomoč, kot dopolnilni vir preživljanja, 3.500 din (doslej 2.750 din).

Poleg tega je delegatom predloženo še poročilo o delu Centra za socialno delo Jesenice v letu 1983, poročilo o delu doma upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice v letu 1983 z zaključnim računom in predlog, da skupščina da soglasje, da bi Center za socialno delo Jesenice prevzel strokovna opravila in naloge za Skupnost otroškega varstva.

Na vseh sejah skupščin bodo opravili tudi volitve predsednikov in podpredsednikov skupščin ter predsednikov in namestnikov zborov. Kandidate po predhodnem kandidacijskem postopku predlaga občinska konferenca SZDL Jesenice, pri čemer je potrebno poudariti, da je večina dosedanjih nosilcev teh odgovornih družbenih dolžnosti predlagana tudi za naslednje dveletno obdobje.

Na vseh sejah bodo obravnavali tudi poročila o delovanju delegatskega sistema v letih 1982–1984 v okviru svojih skupnosti, ki pa so zelo neenotna, obravnavajo le udeležbo delegatov na sejah, ne pa tudi delovanje delegatskega sistema in dejanskega vpliva delavcev v materialni proizvodnji na delo samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

Skupna strokovna služba SIS občine Jesenice delegatom vseh sedmih obravnavanih samoupravnih interesnih skupnosti predlaga tudi v obravnavo in sprejem:

— spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupne strokovne službe,

— spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med ustanoviteljicami in skupno strokovno službo,

— samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med ustanoviteljicami in skupno strokovno službo in

— poročilo o delu skupne strokovne službe v času od 1. oktobra do 31. decembra 1983 ter program dela in finančni načrt za leto 1984.

Na osnovi predloženega programa in finančnega načrta naj bi obravnavane skupnosti v letu 1984 za skupno strokovno službo SIS občine Jesenice, v kateri združuje delo 13 strokovnih delavcev, združevale 9.159.000 din.

ŽELEZOVA GOBA — VLOŽEK ZA ELEKTRO JEKLARNO

Razvoj elektro jeklarne

V preteklih desetletjih je svetovna proizvodnja surovega jekla do pred nekaj leti hitro naraščala, vzporedno s tem pa so razvijali nove in izpopolnjevali obstoječe jeklarske postopke. Doslej je največja svetovna proizvodnja surovega jekla bila dosežena leta 1979 s 746 milijoni ton. V naslednjih letih je zaradi gospodarske recesije upadala in je bila najnižja leta 1982 s 644 milijoni ton. Svetovne proizvodne zmogljivosti so bile v obdobju recesije znatno večje, vendar so bile v industrijsko razvitih deželah zahodnega sveta izkoriščene samo 50 do 65 %.

Do pričetka šestdesetih let je imel med jeklarskimi postopki prevladujoč položaj Siemens-Martinov postopek, saj je bil udeležen pri svetovni proizvodnji surovega jekla s preko 70 %, medtem ko sta si ostanek delila približno na polovico kisikov konvertor in oblačna električna peč. Vendar se je v zadnjih dveh desetletjih položaj bistveno spremenil in to na škodo SM peči. Danes je približno razmerje 57 % kisikov konvertor; 23 % oblačna električna peč in 20 % SM peč, vendar v industrijsko razvitih deželah zahodnega sveta SM peči skoraj ni več, medtem ko v Sovjetski zvezi še vedno več kot 50 % surovega jekla izdelujejo v teh agregatih.

V preteklih dvajsetih letih je tudi hitro naraščala svetovna proizvodnja elektro jekla in je dosegla v zadnjih letih več kot 150 milijonov ton ali približno 23 % celotne količine. Pri tem je pomembno vlogo odigrala uvedba peči z zelo veliko močjo transformatorja (UHP), ki je omogočala ekonomsko upravičeno uporabo tega agregata ne samo za proizvodnjo boljših, temveč tudi navadnih vrst jekel.

Poleg industrijsko razvitih držav uporabljajo oblačne električne peči za svojo jeklarsko proizvodnjo mnoge dežele v razvoju, za katere je predvsem iz investicijskih razlogov, pa tudi zaradi previsoke proizvodne tehnološke pot prek plavžev in kisikovih konvertorjev neprimerna. Kaže, da se bo takšen razvoj v teh deželah še nadaljeval.

PRIHODNJE SVETOVNE PROIZVODNE ZMOGLJIVOSTI JEKLARSKIH AGREGATOV

Ni dvoma, da bo prihodnje povečanje porabe in proizvodnje jekla večje v deželah v razvoju kot v industrijsko razvitih deželah.

Ob upoštevanju pripravljenih železarskih projektov v deželah v razvoju bodo leta 1985 skupne proizvodne zmogljivosti dosegle več kot 200 milijonov ton. Te dežele bodo namreč gradile v bližnji prihodnosti več železarskih objektov kot industrijsko razvite dežele, vendar ne bodo uporabljale tehnološke poti plavži — kisikovi konvertorji. Glavni vzrok za to so visoki stroški in dejstvo, da je danes za integralno železarno s plavži in kisikovimi konvertorji ekonomsko upravičena minimalna letna proizvodnja, odvisno od lokalnih pogojev, tri do pet milijonov ton surovega jekla. Takšna proizvodnja v eni železarni pa je za večino dežel v razvoju previsoka.

Kot alternativo velikim integralnim železarnam so pred približno 20 leti pričeli uvajati tako imenovane mini železarne

z elektro jeklarne in napravo za kontinuirno vlivanje. Ta enostavna tehnološka pot ima v primerjavi z integralno železarno naslednje prednosti:

- nižje investicijske stroške,
- ekonomičnost ob manjši proizvodnji,
- krajši čas gradnje,
- nižje stroške za potrebno infrastrukturo,
- v kratkem času večja prilagodljivost za spremenjene zahteve tržišča,

— takšno železarno je mogoče projektirati ustrezno z zahtevami tržišča in z možnostjo kasnejše razširitve.

Zato lahko tudi v prihodnje pričakujemo rast svetovne proizvodnje elektro jekla. V letih od 1980 do 1990 predvidevajo skupno svetovno rast proizvodnje surovega jekla za okoli 2,7 % in za elektro jeklo 6,4 %.

Elektro jeklarne uporabljajo danes kot vložek predvsem jekleni odpadki. Zato je bil razvoj elektro jeklarne tesno povezan s tržiščem jeklenega odpadka in bo z njim povezan tudi v prihodnosti.

ZALOGE JEKLENEGA ODPADKA

Kakovost jeklarskega odpadka je seveda zelo pomembna in na njo vpliva predvsem njegov izvor. V splošnem razlikujemo tri glavne vire jeklenega odpadka:

- lastne odpadke v železarnah,
- jekleni odpadki, ki nastane med obdelavo železarskih izdelkov med različnimi proizvodnimi procesi (strojgradnja in podobno),
- jekleni odpadki, ki nastane iz različnih industrijskih izdelkov, ki niso več uporabni (dosluženi avtomobili, bela tehnika, konzerve in podobno).

Potrebno je omeniti, da je celotna količina betonskega je-

JANEZU V SPOMIN

Smrt je vedno bridka, še posebno pa se zažre v naša čustva in spoznanje, kadar se pretrga nit življenja nekemu, ki je sredi najplodovitejših let življenja in dela.

Tako nas je prizadelo pred nedavnim. Teško smo verjeli, da je kratka in zahrbtna bolezen iztrgala iz naše sredine delovnega tovariša in sodelavca JANEZA OVNA. Še vedno se nam zdi, da bo zdaj zdaj stopil v delovodsko pisarno in z njemu značilnim mrkim čelom, a odkritim pogledom ter odločno besedo začel dajati navodila za proizvodnjo. Toda to je le še spomin. Našega sodelavca, prijatelja in tovariša ni več. Doslej kos vsem preizkušnjam, naenkrat pa je omahnil kot samotni vihar. Do konca hraber in dostojanstven je izgubil neenakopraven boj z zahrbtno boleznijo.

Rojen v številni družini pred 51. leti v Zirovnici je zgodaj spoznal, kako se služi železarski krih. Čeprav se mlad fant je med okupacijo naše dežele vedel, kje mu je mesto. Spoznal je, da se je za svobodo in lepše življenje treba boriti. Iz te življenjske šole je črpal vse napredne misli in jim ostal zvest do konca.

Sodelavci

OSMO TEKMOVANJE KOVINARJEV OBČINE JESENICE

Občinsko tekmovanje kovinarjev je zaradi smučarskih skokov v Planici glede na razpis prestavljeno za teden dni, in sicer bo v: — četrtek, 29. marca, teoretični preizkus znanja ob 12. uri v razredih CSUI (bivši ŽIC), popoldan pa praktični del tekmovanja; — petek, 20. marca, praktični del tekmovanja in v — sredo, 4. aprila, razglasitev rezultatov ob 18,30 v restavraciji Kazina.

V poklicih, kjer bo udeleženi manj kot deset tekmovalcev, bodo podeljene tri nagrade, kjer pa bo tekmovalcev deset ali več, pa pet praktičnih nagrad.

Organizacijski odbor

IZLET DRMIT V ŽELEZARNO RAVNE IN PO SLOVENSKE KOROŠKE

DRMIT prireja enoinpoldnevni izlet v železarno Ravne in po slovenski Koroški z odhodom iz Jesenic 11. maja ob 14,15 prek Jezerskega in Prevalj do Raven na Koroškem, kjer bo ogled nekaterih obratov v železarni.

Prenočili bomo v Slovenj Gradcu, si ogledali znamenitosti mesta in kosili na neki turistični kmetiji. Povratek bo prek Gornjega Grada in Kamnika na Jesenice v soboto do 22. ure zvečer.

Polna cena je 2.500 din. Drmit prispeva 1.500 din na člana. Pravico prijave imajo vsi člani ZIT.

Prijave zbira Jože Arh po telefonu štev. 2330 ali 2329 (tajnica) do 10. aprila.

Odbor DRMIT

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Skupaj s člani ostalih družbenopolitičnih organizacij so se člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine sestali 8. februarja zaradi priprave na temeljno kandidacijsko konferenco.

Sklenili so, da bo kandidacijska konferenca 10. februarja. Na predlog evidentiranih možnih kandidatov za nosilce delegatskih dolžnosti niso imeli pripomb.

Dolgoletnega aktivnega člana osnovne organizacije sindikata so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Ker so v samoupravnih organih izpraznjena nekatera delegatska mesta, bodo obvestili vse SDS, da predlagajo nadomestne kandidate.

Zaradi problemov s prehrano v njihovi kantini so zadolžili predsednika izvršnega odbora, da o problemih seznani delavce Železarne preko časopisa Železar.

Sodelavca so zadolžili, da pripravijo smučarsko tekmovanje za otroke delavcev temeljne organizacije na Kresu. Za otroke bodo pripravili primerne nagrade.

TOZD PROFILARNA

Na drugi seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna, ki je bila v četrtek, 9. februarja, so razpravljali o temeljni kandidacijski konferenci. Izvolili so predsedstvo delovne konference in brez pripomb sprejeli predlagano listo evidentiranih kandidatov za nosilce odgovornih družbenih funkcij. Izvolili so tudi delegata za občinsko kandidacijsko konferenco.

Tri člane osnovne organizacije bodo predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Posamezne člane izvršnega odbora so zadolžili za organizacijo tekmovanja v smučanju in sankanju, predsednik in blagajnik pa morata pripraviti še poročilo o izletih v preteklem letu.

Na predlog kandidata za predsednika izvršnega odbora konference sindikata Železarne niso imeli pripomb.

DELOVNA SKUPNOST KO-FI

Prva redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve je bila 27. februarja.

Na zaključni račun in na predlog sklada skupne porabe člani odbora niso imeli pripomb.

Sklicali bodo sestanek z vodji delegacij za SIS, da bi ugotovili, za katere delegacije bodo potrebne nadomestne volitve.

Za dan žensk niso upoštevali smernic ampak mnenja ostalih izvršnih odborov in so se odločili za denarno nagrado 300 din.

Za smučanje na Koblj bo sindikat prispeval za dneve karte.

TOZD TRANSPORT

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport so se na tretji seji sestali v torek, 28. februarja.

Vprašalnik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije bodo posredovali delovni skupini avtomobilski prevozi, da nanj odgovori.

V razpravi o zaključnem računu in predlogu sklada skupne porabe ni bilo pripomb.

Izvršni odbor bo dal pobudo za spremembo 119. člena statuta.

Sodelavca so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata, ob dnevu žensk pa bodo pogostili vse sodelavke.

TOZD VRATNI PODBOJI

Druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila 3. marca.

Ugotovili so, da so samoupravne aktivnosti za mesec februar obravnavale vse delovne skupine in delavski svet. Pregledali so tudi sprejete sklepe.

Dve sodelavki so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata, ob osmem marcu pa bodo vsako sodelavko obdarili s 500 din.

Obravnavali so še predlog za zdravniško zdravljenje sodelavca in na zahtevo disciplinske komisije podali mnenje o delavcu, proti kateremu je uveden disciplinski postopek.

TOZD PLAVŽ

Druga seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Plavž je bila v torek, 28. februarja.

Strinjali so se s predlogom delitve sklada skupne porabe za letošnje leto in ga soglasno sprejeli. Sprejeli so tudi zaključni račun za leto 1983.

Sklenili so, da bodo vse sodelavke ob osmem marcu obdarili z darilnim bonom v vrednosti 700 din.

Predlagali so še povečanje vrednosti bona za malico in sodelavcu povrnilo stroške prevoza vencev na grob pokojnega sodelavca.

TOZD ENERGETIKA

Tudi člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika, ki so se sestali 28. februarja, so obravnavali zaključni račun in predlog delitve sklada skupne porabe.

Kljub smernicam sindikata o praznovanju dneva žensk so se tudi oni raje odločili za denar oziroma dario v vrednosti 600 din.

20. marca bodo organizirali rekreacijski dan na Voglu. Vsak udeleženec bo za stroške prejel 600 din.

Referenta za izlete so zadolžili, da do prihodnje seje pripravi plan izletov. Seznani so se še s sklepi skupne disciplinske komisije in odobrili denarno pomoč.

DELOVNA SKUPNOST SEQ-TKR-NG

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je na svoji prvi seji v četrtek, 1. marca, zelo obširno obravnaval zaključni račun za leto 1983. Tako so obravnavali nekatere pereče probleme: preobširen seznam izdelkov, ki jih naredimo v Železarni, nepovezanost proizvodnje in finančnega poslovanja ter proizvodnje in programiranja, težave z ustreznimi kadri (na primer za vakuumsko napravo), neustrezno in zamotano nagrajevanje, počasnost pri reševanju vseh problemov itd.

Menili so tudi, da je nepravilno, da Železarna prodaja samo železo, ne zna pa ceniti znanja svojih strokov-

njakov, ki bi prav tako lahko predstavljal pomemben vir dohodka.

Ocenili so tudi delo poslovnih delavcev. Menijo, da seja poslovnega kolegija enkrat na teden za razjasnitev položaja v Železarni ni dovolj, saj bi moral biti poslovni kolegij v stalnem stiku in se med seboj vedno posvetovati.

Tudi oni bodo svojim sodelavkam za dan žensk podarili nagelj in 500 din.

TOZD PROFILARNA

V petek, 2. marca, so se na tretji seji zbrali člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna.

Brez pripomb so potrdili zaključni račun in predlog delitve sklada skupne porabe.

Po kriterijih, ki jih je izdelal občinski sindikalni svet, so ocenili uspešnost dela individualnega poslovnega organa. Ugotovili so, da je delo vodje TOZD uspešno.

Obravnavali so tudi samoupravne sporazume in pravilnike, ki so predloženi za obravnavo in nanje niso imeli pripomb.

Sodelavkam bodo ob dnevu žensk izkazali pozornost in jih obdarili.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana je bila 2. marca.

Zaključni račun temeljne organizacije so sprejeli z naslednjo pripombo: vsem zaposlenim predlagajo večjo izrabo proizvodnih zmogljivosti, delovnega časa, boljše tehnološko in delovno disciplino, organizacijo dela, varčevanje z vsemi materiali in energijo. Bolje je potrebno vzdrževati naprave in pravočasno odstranjevati okvare, nabavljati material za delo in zmanjševati nadurno delo.

Tudi na predlog delitve sklada skupne porabe so imeli pripombo. Nerazumljivo se jim zdi, da v tako težki gospodarski situaciji Železarna sofinancira smučarsko tekaško reprezentanco Jugoslavije kar z 270.000 din.

Ob dnevu žensk bodo obiskali vse bolne sodelavke, 10. marca pa bodo organizirali smučarski piknik na Pristavi.

TOZD JEKLOVLEK

Druga redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklovlek je bila 5. marca.

Obravnavali so predlog stališča za razpravo o zaključnem računu, ki ga je pripravil izvršni odbor konference sindikata Železarne in zaključni račun temeljne organizacije za leto 1983.

Svojim sodelavkam bodo ob 8. marcu podarili čestitko in 400 din.

Dolgoletno blagajničarko izvršnega odbora so predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata.

Železarski globus

SOVJETSKE ZVEZE

V Sovjetski zvezi bodo kmalu pričeli graditi cevovod, dolg 256 km in s premerom 377 mm, po katerem bodo transportirali premog med sibirskim premogovnikom Belovo in termoelektrarno, ki jo gradijo v mestu Novosibirsk. Cevovod bo položen pod zemljo, po njem pa bodo transportirali mešanico premoga in vode v razmerju 1:1. To bo prvi takšen cevovod v Sovjetski zvezi in bo imel letno transportno zmogljivost tri milijone ton premoga.

kla, ki ga uporabljajo pri gradnji stavb, jezo, cest in podobno, izgubljena za ponovno uporabo v jeklnah.

Količina lastnega odpadka je v preteklem obdobju stalno padala in se je od leta 1965 do 1983 v svetovnem merilu znažala z 275 na 241 kg na tono surovega jekla. Vzrok za to so izboljšani tehnološki postopki in predvsem uvedba kontinuirnega vlijanja, ki omogoča izboljšanje izplena za okoli 10 %.

S ponudbo jeklenega odpadka na svetovnem tržišču je ozko povezana sposobnost njegovega izvoza in industrijsko razvitih deželah, predvsem ZDA, ki so najmočnejši svetovni izvoznik z okoli 50 % celotne količine.

Na kakovost jeklenega odpadka vpliva predvsem to, da je na tržišču vedno več tistega iz izrabljenih izdelkov, kar povečuje v njem tudi vsebnost nezaželenih elementov, kot so baker, kositer, nikelj in krom. To zahteva pri delu v elektro jeklarni določene ukrepe, kot je dodatek grodlja ali železove gobe v vložek.

ŽELEZOVA GOBA KOT NADOMESTILO ZA JEKLENI OPADEK V ELEKTRO JEKELARNI

Z razvojem sodobne tehnologije direktne redukcije železove rude je možna tudi uporaba železove gobe v obločni električni peči. Danes je s praktičnimi rezultati že dokazano, da je mogoče uspešno uporabiti železovo gobo v obločni električni peči tudi v količini do 100 % in isto velja tudi za kisikov konverter. Vendar je v svetu večina proizvodnje železove gobe vezana na uporabo v lastni jeklarni in jo je zato redkeje mogoče kupiti na svetovnem tržišču.

Leta 1980 je dosegla svetovna proizvodnja zmogljivost za izdelavo železove gobe okoli 25 milijonov ton in je bila do konca leta 1982 povečana na 25 milijonov ton. Dosežena proizvodnja je bila leta 1980 7,2 milijona ton, leta 1982 10,6 milijona ton in za leto 1985 je predvideno okoli 20 milijonov ton.

Prednosti uporabe železove gobe v obločni električni peči so naslednje:

- zagotovljena je dobava visoko kakovostnega vložka po stabilni ceni,
- nizka vsebnost nezaželenih elementov,
- tudi do 20 % višja produktivnost peči.

Danes je že mogoče kupiti železovo gobo na svetovnem tržišču, saj obratuje nekaj naprav za prodajo drugim kupcem. Število novih lokacij za naprave direktne redukcije, ki naj ne bi bile neposredno povezane s svojo elektro jeklarno, je omejeno. Kajti za izbiro lokacije naprave, ki bi prodajala železovo gobo tujim kupcem, so potrebni nekateri pogoji. Predvsem gre za razpoložljiv in cenen energetski medij (zemeljski plin) in ustrezno železovo rudo. V nekaterih deželah naftne organizacije OPEC pokurijo z bakljami toliko zemeljskega plina ali plina, ki izhaja iz zemlje skupaj z nafto, da bi zadostoval za proizvodnjo 300 milijonov ton železove gobe letno.

Sovjetska zveza, ZDA, Venezuela in Avstralija imajo velike zaloge tako kakovostne železove rude kakor tudi zemeljskega plina. Nekatere druge države kot Trinidad, Malezija in države ob Perzijskem zalivu in še druge imajo velike zaloge zemeljskega plina in tudi primerno lokacijo za dovoz železove rude in odvoz železove gobe. Zato bi prav tako lahko izdelovale železovo gobo, ki bi jo prodajale drugim interesentom.

SKLADIŠČENJE IN TRANSPORT ŽELEZOVE Gobe

Zaradi prodaje železove gobe drugim kupcem je potrebno daljše skladiščenje in prevoz po kopnem in morju. Zato mora imeti takšna železovna goba ustrezne lastnosti glede stabilnosti in odpornosti proti oksidaciji in koroziji.

Železova goba ima določene značilnosti, na katere ne vpliva proizvodni postopek. Ta značilnost so pri skladiščenju in

prevozu, ki traja dalj časa, je predvsem nagnjenost k ponovni oksidaciji in koroziji. Ponovno se lahko oksidira suha železova goba in je to reakcija kisika in zraka s kovinskim železom. Nastane železov oksid ob istočasnem sproščanju toplote. Korozija železove gobe nastane samo ob prisotnosti vode in je to reakcija vode in kisika iz zraka s kovinskim železom. Rezultat te reakcije je rja ob sproščanju toplote in majhne količine vodika. Ponovna oksidacija in tudi korozija se razvijata počasi v nekaj urah in ne naenkrat kot zagori vnetljiva snov.

Dosedanje izkušnje kažejo, da je mogoče prevažati železovo gobo brez ponovne oksidacije samo, če je hladna in suha. Leta 1980 je bilo prepeljeno po svetu milijon ton železove gobe in leta 1982 dva milijona ton.

Pri izdelavi železove gobe, ki je namenjena prodaji, je potrebno posvetiti posebno pozornost zaščiti pred ponovno oksidacijo. Izdelali so posebne standarde in pravila za njeno skladiščenje in prevoz. Potreben je poseben postopek pasivizacije, ki onemogoča ponovno oksidacijo železove gobe med skladiščenjem in prevozom. Pri izbiri tega postopka imajo pomembno vlogo dolžina prevoza, vrsta prevoznega sredstva (ladja ali vlak) in način skladiščenja.

ZAKLJUČEK

V bližnji prihodnosti lahko pričakujemo stalno večanje svetovne proizvodnje železove gobe in tudi elektro jekla. Vzporodno s tem se bo tudi večalo svetovno tržišče za železovo gobo, kar bo pospešilo gradnjo novih naprav za komercialne namene in naraščanje proizvodnje.

GORENJSKO DOMOBRANSTVO, NJEGOVA ORGANIZIRANOST IN DELOVANJE NA OBMOČJU KOKRŠKEGA ODREDA

Zato pa so se nemška policija in domobranci tega dne, 4. decembra, močneje koncentrirali v smeri proti Trziču. Vsega skupaj so zbrali 270 mož, podprtih z onimi v Trziču. Policisti so prišli in Naklega, z Golnika in z Zgornjega Brnika, domobranci pa z Brezij. Obveščevalna služba odreda je iz Naklega takoj sporočila, da imajo povelje in hrane za 4 dni, to je za čas od 4. do 8. decembra. Ta sovražnikova skupina je 4. decembra zjutraj prišla v Trzič. Njihova oborožitev je obetala hajko, kajti poleg 35 različnih strojníc so imeli 10 minometov, vse skupaj pa je varovalo še oklepno vozilo.

Prvi dan, 4. decembra, je kolona krenila iz Trziča in pod Dobročo po »Banditenstrasse« proti zahodu. S tem je presenetila 3. bataljon, ki je vpad sovražnika pričakoval iz begunjske smeri. Patrulja tega bataljona, ki so jo poslali pod Dobročo, pa je v Slatni vendarle opazila prodirajočo kolono. V njej so bile tudi tovarne mule. Hitro se je vrnila in o tem obvestila poveljstvo, ki je takoj velelo preptah.

Zdaj so eno patruljo poslali proti severovzhodu na Preval, in sicer za primer sovražnikovega prodora s Podljubelja, druga krožna patrulja pa je dobila nalogo nadzirati cesto v Drago, vse od Begunj do Smučarske koč. Toda Nemci so jo prehiteli. Iz Podgore namreč niso zavili v Drago, temveč so šli kar naprej skozi Begunje in Poljčeh, potem pa naglo zavili navzgor proti Sv. Petru. Zgodaj popoldne so se prek Jamniškega vrha z jugovzhodne strani spustili v Drago. Pri Kristanovi vili, v severnem delu Begunj, so napadli in obstreljevali kurirje. Med njimi je bil tudi odredni intendant Viktor Korošec. Nemci so ga iz zasede ubili in vrgli pod cesto, kjer ga je 3. bataljon potem dobil slečenega in razoroženega. Zaradi presenečenja se je 3. bataljon umaknil iz taborišča v Kisovcu in nekoliko višje zasedel ustreznejše položaje, vendar sovražnik do njih ni prišel. Nemci so potem z lahkim topom streljali od žage proti Smučarski koči, nato pa tam požgali dve lopi in koč nekega samotarja. Na umiku so Nemci v Dobriči odkrili kurirsko postajo in jo zažgali. Bila pa je prazna.

Izvidnica 3. bataljona je na izhodu Drage našla 212 mož. V koloni, ki je krenila proti Sv. Petru, pa jih je bilo 170. To pomeni, da so v zasedah pri Dragi pustili 42 mož. To hkrati tudi ustrezno podatkom, da so domobranci ostali v okolici Trziča in da so na območje Begunj in Drage prišle samo nemške policijske sile. Bataljon se je proti večeru vrnil v svoj nedotaknjeni bivač, Nemci pa so se obrnili in se spet odpravili proti Trziču.

Na tej poti pa so se nenadoma srečali s 1. bataljonom, ki se je obložen z orožjem po štirinajstih dnevih vračal s Stajerske. Ker seveda ni vedel za dogodke okoli Koverja in Dobroče in ker je bila že tema, je njegov

prednji del na cesti pod Sv. Nežo (Brezjami) prišel tik pred Nemce. Tedaj je padel obveščevalec 1. bataljona Janez Jerala, ranjeni pa so bili trije tovariši.

Prvi bataljon je potem, ko so Nemci odšli naprej proti Trziču, nadaljeval s pohodom proti Dragi, kjer je taboril že 3. bataljon.

Naslednji dan, 5. decembra, je ta nemško-domobranci skupina, podprta z oklepnikom, krenila iz Trziča po dolini Bistrice in kmalu prispejala v Putehof (Jelendol). Od tam je prodrla še bolj severno v Medvodje, kjer je taboril odredni štab. Zaradi naglega sovražnikovega vpadu v to tesno dolino je obveščevalec komaj še uspelo sporočiti štabu, kakšna nevarnost preti. Štab se je z administrativnim osebjem, z arhivom in vsem drugim hitro umaknil višje v gozd, oddelek štabne zaščite pa je na ustreznem mestu, a v debeljem snegu zavzel položaje. Ko so se pokazali Nemci in domobranci, našli so jih 247, so jih obsuli z ognjem, nato pa so se umaknili. Ta sovražnikova kolona je potem v Medvodju požgala koč in se vrnila, odredni štab pa je tako ostal brez strehe. Kmalu so blizu sedeža okrožnega komiteja in odbora OF za Kranj začeli graditi nov sedež.

Tako je tudi ta sovražnikov napad minil brez žrtev, vendar je bilo jasno, da so tudi ti sunki odgovor na številne partizanske sabotažne akcije, na dogodke v Lomu in predvsem na napad v Koverju.

JOŽE VIDIC

1

PREGANJANJE NEMŠKIH PRISELJENCEV Z GORENJSKE

(IZ ROKOPISA ZA KNJIGO »KRIK V DRAGI«)

»Julija leta 1942 smo taborili v Vovkovi koči za Grajsko planino na Pokljuki. Bilo nas je trideset, morda štirideset partizanov. »Prijazni« blejski policisti in gorjanski orožniki so nenehno skrbeli za naše zdravje, za kondicijo in razvedrilo. Nikoli nam ni bilo dolgčas. Podili so nas sem ter tja, se po zgledu otroške igre skrivali, včasih pa tudi več ali manj obstreljevali.

Po vsaki hajki je odlično podmazan nemški propagandni stroj raztrobil, da so nas uničili. Le nekaj bradatih, strganih, ušvih in lačnih obupancev se še skriva v poključkih luknjah in pečinah.

Kolikor so oni skrbeli za nas, toliko smo jim rade volje vračali pozornost, da tudi njim ni bilo treba zehati od dolgčasa. V zabavo nam, njim

Vse te patrulje, zasede in vpadi v hribovita območja Stola, Begunjske in Storžiča so spet potrjevali, da Nemci skupaj z domobranci hočejo enote Kokrškega odreda odriniti v odročne gozdove, čimbolj od komunikacij in naselij. S tem dejstvom je bilo treba računati, in zima je postajala vse hujša.

Kljub temu pa je odredni štab prek svojih obveščevalcev že začel tipati za novimi podatki o objektih, ki naj bi jih napadale njegove enote.

Ze drugi dan po napadu na Kover je odred začel pretresati možnost o napadu na policijsko postojanko v Poljčah, kajti ta je stala (to je stavba kmetijske šole) tik pod hribovjem in je bila v veliko napotje partizan-skim premikom. Poskus napada torej ne bi bil brez upanja na useph, vendar je obveščevalec 1. bataljona — tedaj Jože Medved — v Center tehtno sporočal:

»Če bi nameravali likvidirati postojanko v Poljčah, morate nujno prej obvestiti mene... Kajti morda bo to moč urediti brez borbe; če se mi bo zastavljeni načrt posrečil, bom takoj poročal...« Vendar iz tega ni bilo nič, na frontalni napad na to postojanko pa poslednj ni bilo misliti.

Enote Kokrškega odreda pa naj bi napadale tudi utrde v dolini Kokre. Uničevanje mostov in bunkerjev v tej dolini je bilo zaradi nemške ofenzive proti Stajerski velikega pomena. Odred je pospešeno začel zbirati vse potrebne podatke, vendar je nekaj akcij v tej vse bolj utrjeni dolini mogel izvesti šele v drugi polovici decembra.

Nemci in domobranci so se 5. decembra, proti večeru spet vrnili v Trzič, da bi potem še dva ostala dneva šarili po tržiški okolici. A zaradi ofenzive proti osvobojenemu predelu Stajerske so bili naslednji dan poklicani v Kamnik in severno od njega; tam so potem sodelovali v veliki ofenzivi. Tja so pritegnili tudi večje število drugih gorenjskih domobrancev.

in prebivalstvu smo jim preresetali kakšen avtomobilček, včasih tudi tovarnjak. Posebno veselje smo imeli s sabotažami na železniških napravah, na mostovih, v tovarnah, na telefonskih in električnih napeljavah. Namesto pisnega potrdila, da smo žilavi ter vedno bolj drzni in bojeviti, smo jim občasno prepustili truplo k-kega izdajalca ali vohuna. Na pogrebnih obredih za takimi mrličmi so namreč prišli do izraza in splošne popularnosti nacistični propagandistični govorniki, ki so razplamtevali strasti, nas preklinjali, povzdigovali zaslugе ubitega in se zaklinjali zvestobi Hitlerju.

Sreča v tej vojni igra je bila spremljiva kot aprilsko vreme. Včasih je vključje koga pahnilo v smrt, drugega rešilo. Nadaljevanje

Charlotta je poslala svojo drugo sliko. Ni se je mogel nagledati. Izraz je bil zgoče očarljiv. Zbolelo ga je od prekipeljavajoče lepote. Moja... moja... moja! je sekalo srce. O grešni dan, da ni mogoče zavpiti soncu naproti: Glej človek, glej prijatelj, glej tujec, moja sreča!

Na vogalu Petelinovega sosedu stoji tovarnjak. Policist z brzostrelko. Na tovarnjaku zbito uklenjeno človeče. Ujeti partizan. Pogled predirljiv. Zmagovit. Oči se srečajo z dijakovimi...

Tega človeka sem videl pri frizerju za Staro pošto v Kranju! Kaj me tako gleda? Tujec neznanca nikoli ne gleda dolgo.

Tujec?

Je tujec?

Sem mu jaz tujec?

Tujec medli uklenjen na tovarnjaku.

Neznanec tiči ukoreninjen na vogalu.

Sonce zgoreva nad Obirjem. Sonce gre za božjo gnado...

Božjo gnado? Tujec gleda v sonce. Sonce se vrne. Gotovo.

Jutri se vrne. Izza vzhoda se vrne.

Tujec se ne vrne...

Oči so lahko neprekriljiv očitek: Zate se borim. Zate. Za tvoj jutrišnji dan. Za tvojo bodočnost, da boš dosegel svoje življenjske cilje...

Policist bevskne: — Weitergehen! Nicht stehenbleiben! Weitergehen!

Dijak ni mogel prikriti svojega vznemirjenja pri Petelinovih. Sama gospa je opravljala pri mizici svoje ročno delo.

— Oh ta vojska! je dolgo zavzdihnila. Zraven je z gesto povabila prišleka k pianinu.

Sedel je. Pokrov je bil težak. Kot da odpira rakev padlega partizana. Ker ni takoj začel igrati, je dejala:

— Na Obirju je bil hud spopad. Veliko naših je padlo. Na tovarnjaku imajo ujetnika.

Kaj naj reče? Razumel jo je, koga misli.

Trgati je začel iz tipk težke akorde Schubertove »Smrt in dekle«.

Charlotta je poslala rdečo knjižico z naslovom »Krone des Lebens — Goethe Gedichte«. Pa obširno pismo. Na novih srčnih strunah je zapikela njena nežnost:

VALENTIN POLANŠEK

112

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

— Ob teh pesnitvah sem zrastle iz sebe za tebe v novih višajih. Sproti me je ogrevala zavest, da je tudi naš veliki Prešeren bral Goethejeve umetnine. S teboj sem jih brala. Izpisala sem si velike resnice o ljubezni. Po ljubezni kopni vsako bitje (Ichgeschöpf), od nje mi pričakujo. »All das Neigen von Herzen zu Herzen, ach wie so eigen schaffet das Schmerzen!« Zase sem prepisala in zate sem živela ob vseh teh očičujočih trenutkih s podvojeno, še več, s postoteno ljubeznijo. »Krone des Lebens, Glück ohne Ruh, Liebe, bist du!« in Goethejeva Charlotta, veš zanjo? Kaj je njemu dala? In umetnost, »Schränken der Ichform zu überwinden und durch Hingabe an das andere Wesen das eigne Selbst zu erweitern«.

To je bilo novo presenečenje.

Opojno. Tako silno, da je prebil spet dolgo časa sam v svoji sobi. S Charlottino sliko pred sabo je prebiral njena pisma.

Zbal se je v pozni noči: Zakaj ne prepisujem svojim pisem, ki jih pošiljam predragi ljubici? In ona? Ali morda ona kaj takega dela?

Zunaj na cesti so bučali vojaški tovarnjaki...

Zlovesče pošasti.

Odvažajo spet domačine...?

Ujete partizane...?

Znance?

Sosedo?

Zadnje sorodnike?

Svojce?

V grlu stiska pošastna groza. Zahrestala je samota nad njim. Strah ima tisočero obrazov. In eno sam osrce naj mu bo kos? Eno samo človeško srce? Mlado in pred trenutki še v ljubezni kipeče?

16.

Tako, sedaj so spet skupaj. Povpraševali so posamezniki za tem in onim sodijakom. Vedno isti odgovor: Vpoklican! Ugotavljali so drug na drugem, kako se je čez počitnice izoblikoval iz razkavosti čudaško globok glas. Tudi vedno gostejši puh pod noski so že nosili najmlajši. Nihče ni izgovarjal otročarije, češ kako so zrastle, kje pa, vsak je to jemal kot veliko samo po sebi umevno zadevo mladih »moških med sabo«. Ni pa bilo na obrazih veselosti nekdanjega časa: Vse je resno! Vse je napeto! Postalo je vse trdo, zaprto... kot zrcalo časa in preplete vojne!

Že 5. septembra 1944 so dopotovali tretjeletniki, ali bolje: ostanki tistega, kar sta bila poprej dva letnika 2.a in 2.b, tako so jih zredčili v poklici.

(Dalje prihodnjič)

PETER PAVLOVEC

10

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Veš, če se sliši še tako grdo, stranišče z vsem smradom, je bilo v takšnih dneh moj mali apartma z enim samim foteljem v okolici školjke, na katerem sem sedel največkrat kar obločen, saj sem bil že tako dovolj iztrebljen, čemu bi naj pa potem hlače dol vlekel. Da, sedel sem na školjki, vlekel vase cigaretni dim, obenem pa še stranišni smrad in bilo mi je dobro. Razmišljal sem celo, kako barvito življenje, polno rajskih vonjav živim. Bil sem celo srečen v tem ambientu. Pa da ne boš mislil, da je bilo stranišče udobno. Kje pa, nasprotno. Prav tesna smrdljiva luknja je bila to z že zdavnaj pokvarjeno ventilacijo. Ja zgoraj so imeli pa krasna stranišča tako da si še svojo lastno rit videl v ogledalu. Oh ja, še na skretu nismo enaki. Oni imajo prvi razred, mi pa tretjega.

Doma je bilo drugače, čeprav je bilo stranišče na prepihu in samo poleti ogrevano, ampak smo vsi hodili na isto stranišče. To je zame enako! Le kaj bi bilo, če bi imel ti kot gospodar posebno stranišče? Tudi jedli smo vsi enako in le kaj bi bilo, če bi si ti kot gospodar privoščil kakšne posebne jedi — kakšne specialitete, kot pravijo tu v mestu. Ali pa celo, da bi se prijatelj vabil na takšne jedi? Saj bi nas kmalu hudič vzel in bi morali s trebuhom za kruhom vsi v dolino. Sedaj imamo pa hotelček. Vidiš, France vidi naprej in prepričan sem, da bo kmalu začel spet piti svoj sadjevec in ga celo sam začel kuhati.

Ko sem se na stranišču nekoliko odpočil, sem se vrnil v oddelek, kjer mi je mojster sporočil, da moram takoj k direktorju kadrovske službe. U hudiča, kaj bo pa zdaj, sem si mislil? Me bodo premostili na boljše delovno mesto? No, skratka, šel sem.

Sprejela me je tajnica, ljubka namazana punčka in rekla naj malo počakam, ker ima direktor še neke razgovore. Pa sem čakal. Ja veš oče, ni to tako enostavno, kot če bi šel v hlev h kravam.

No končno sem smel vstopiti in vstopil sem v svetišče. Ni so me sprejele krave ampak tovariši direktor kadrovske službe in njegov ocenjujoč pogled. Zdrnil sem se, kajti ta pogled je bil tuj, mrzel, kompiuterski. Pa še nekaj je bilo nenavadno oče: direktor je sedel v udobnem fotelju in noge je imel na mizi. Si moreš misliti, da je tega umskega delavca jug udaril v noge, sicer jih ne bi imel na mizi. Torej tudi jaz lahko pričakujem, da me bo nekega dne jug udaril v glavo in ne v noge, pa čeprav bom moral glavo nasloniti na straniščno školjko. Torej udaril ga je v noge in zato jih je imel na mizi tako po ameriško! Ampak lepo te prosim oče — noge na mizi in to direktor kadrovske službe! Saj ni šef gangsterske tolpe v Ameriki, temveč človek na odgovornem položaju. Ta tu ima pa kar noge na mizi in če ima noge na mizi ima lahko tudi roke v blagajni, potem pa na Sejselske otoke ali pa v Monte Carlo na ruleto. Kaj se ve? Od takihle, ki imajo noge na mizi, ni kaj pričakovati.

»Vi ste Gasper Ravnik?« me je vprašal.

»Da, seveda sem,« sem odgovoril.

»Morda veste zakaj sem vas klical?«

»Ne, seveda ne vem. Rad pa vedno kaj novega zvem,« sem dejal.

»Potekla je vaša poskusna doba. V vašem oddelku pravijo, da ste marljiv in dober delavec in če bi se malo manj zadrževali na stranišču, lahko ostanete pri nas.«

To je povedal v eni sapi in me ni nehal gledati. Nog pa ni dal z mize in niti me ni povabil naj sedem. Stal sem in gledal njegove piščanke na stopalih. Smrdele mu noge sicer niso, toda najraje bi te preplete noge zgrabil in jih vrgel skozi okno. Veš imel je pisarno v najvišjem nadstropju in opazil sem že, da čim višji položaj ima nekdo, v višjem nadstropju ima pisarno. Morda zaradi razgleda, morda je tak običaj na zahodu v kapitalistični družbi in zakaj ne bi še naši gospodje sedeli v zvonikih.

»Povejte mi no Ravnik, zakaj toliko časa preždete na stranišču?«

»Driska veste. Kronična driska,« sem odgovoril. Ne morem oče temu človeku, ki ima noge na mizi in mi niti ne reče, naj sedem, povedati kaj me teži. Da sem včasih utrujen in da mi

kmalu zmanjka denarja za hrano. Noge je imel še vedno na mizi in veš kaj je začel počenjati s stopali, pravzaprav s čevlji: tleskati s petami kot bi me hoteli dražiti. Madonca, na gnoj bi ga vrgel muham v zabavo. Vrgel bi ga na gnoj dan pred dežjem, takrat ko gnoj najbolj smrdi in so muhe in obadi najbolj nadležni.

»Morda imate še kakšne druge težave, tovariš Ravnik? Kar brez vzroka se vedar ne sedi na stranišču, o kronični driski pa ne verjamem nič.«

Temule, da bi zaupal svoje težave. Temule z nogami na mizi. Ne, odločno ne. Bilo bi ponižujoče in sploh kaj ga pa briga, če sedim na stranišču. Da malo zabušim, nimam druge izbire kot stranišče, ta poleg groba edini prostor kjer smo kolikor-toliko vsi približno enaki.

»Sedaj le imam težave,« sem dejal.

»No, no, le pogumno in na dan z besedo,« je rekel in nehal tleskati s petami.

»Rad bi vam sezul čevlje, tovariš kadrovski,« sem rekel.

»Čevlje bi mi radi sezuli, zakaj pa čevlje?«

»Veste, noge se na mizi še bolj odpočijejo, če so brez čevljev!«

Zasmejal se je in skočil na noge zelo bliskovito. Šel je do omarice in jo odprl. Nato sem v njegovih rokah zagledal steklenico viskija in dva kozarca.

Sedite tovariš Ravnik! To kar ste rekli mi je pa všeč. Ce-nim pogum in ironijo.«

Vsedel sem se. Nalil je kozarca in nazdravila sva ter spila. Nog ni dal več na mizo in vseh mi je bilo.

»Radi bi mi sezuli čevlje tovariš Ravnik? No, zelo dobro, zelo dobro, vendar vedite, da mi moj položaj česa takšnega ne dopušča, čeprav bi si tudi to ugodil rad privoščil. Kadar je takšnele vreme, me noge vedno bolijo. Kaj pa vas Ravnik?«

»Bolijo, bolijo tovariš kadrovski, toda v ekspeditu si ne morem dovoliti takšnega razkošja, da bi dal noge na mizo. Veste moj položaj mi to ne dopušča. Zato pogosteje hodim na stranišče, daj vsaj rit položim na školjko, če že nog ne morem.«

»No vidite Ravnik kako prav je bilo, da sem imel noge na mizi, saj mi najbrž nikdar ne bi povedali, zakaj tako pogosto hodite na stranišče.« Vidiš oče, ta človek sploh ni bil pežde. Bil je kar v redu človek. Spet je natočil viski.

Nadaljevanje

V dneh od 8. do 14. marca je obiskala pobrateno občino Brus v Srbiji delegacija občine Radovljica, v kateri so bili predstavniki skupščine in izvršnega sveta ter DO Almira Radovljica, Elana Begunje in predstavnik zveze telesnokulturnih organizacij. V Kruševcu so sodelovali na regijskem posvetovanju o možnostih in načinih nudenja materialne in strokovne pomoči prizadetim krajem brusjanske občine ob potresih.

Predsedstvo OK ZK Radovljica je na 37. seji 13. marca spregovorilo o pripravah sklepnega razgovora z delovno skupino CK ZKS o turističnem gospodarstvu v radovljiški občini. Obravnavalo je tudi več tekočih zadev, predvsem kadrovska in organizacijska vprašanja.

Na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS Radovljica, ki je bila v hotelu Park na Bledu, 14. marca, so tekli zaključni razgovori s člani delovne skupine CK ZKS, ki jo je vodil predsednik CK ZKS Andrej Marinc. Osrednja pozornost je bila namenjena izvajanju stališč in sklepov problemske konference o turizmu in odpravljanju napak in težav v razvoju turističnega gospodarstva v radovljiški občini.

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Radovljica je na predlog organizacijsko kadrovske komisije na zadnji marčevski seji soglašalo, da se za naslednje dveletno mandatno obdobje ponovno predlaga na volilno programski skupščini za predsednika občinskega odbora ZZB NOV Slavko Staroverski, za podpredsednika Leopold Pernuš in za tajnika Franc Arh. Predlog bodo obravnavale vse krajevne organizacije ZZB NOV in svoj sklep posredovale do konca aprila občinskemu odboru.

Pretekli teden od 12. do 15. marca je bil izredno bogat z dejavnostjo številnih delegatskih delovnih teles — odborov, komisij, in delegacij pri občinski skupščini Radovljica. Na dnevnem redu so bila namreč vprašanja in stališča iz gradiv za vse tri zore občinske skupščine, ki so zasedali 21. marca ter za sejo republiške skupščine 16. in 28. marca.

Na 8. seji obeh zborov skupščine otroškega varstva Radovljica 15. marca so delegati sprejeli zaključni račun in poslovno poročilo skupnosti za leto 1983, program dela in proračun skupnosti za leto 1984. Sprejeli so tudi sklep o dohodkovnih pogojih za dodeljevanje denarnih pomoči upravičencem iz sredstev otroškega varstva. Na seji so opravili volitve predsednika skupščine in predsednikov obeh zborov ter njihove podpredsednike.

V osnovni šoli F. S. Finžgarja v Lescah se je 7. marca sešel na razširjeni seji svet za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica. Razen članov sveta so bili navzoči tudi predstavniki osnovnih organizacij sindikata in ZK ter rav-

natelji vseh šol v občini. Razpravljali so o stališčih ZKS o podružljanju osnovnošolskega izobraževanja. Seja je bila v stvari priprava za razpravo na javni tribuni, ki je bila 12. marca na republiški ravni v Ljubljani v organizaciji RK SZDL Slovenije.

Po sklepu občinskega odbora ZZB NOV Radovljica se bodo v vseh 20 krajevnih organizacijah ZZB NOV v občini izvršile volilno programske skupščine od 15. aprila. Borci bodo ocenili dveletno delo svojih organizacij in vodstev, sprejeli program dela za leto 1984 in 1985 ter izvolili nova vodstva ali pa potrdili sedanja.

Občinski svet ZSS Radovljica je poslal vsem osnovnim organizacijam sindikata v OZD radovljiške občine poročilo komisije za kulturo o izvajanju programa kulturne akcije za delovne kolektive, program kulturne akcije za leto 1984 in pogodbo o prispevkih OZD za kulturno akcijo v letu 1984. Prispevek bo letos znašal v OZD in TOZD do 200 zaposlenih 15 din, nad 200 zaposlenih pa 10 din na posameznika.

Za pripravo dolgoročnega plana občine Radovljica za obdobje 1986—1995 oz. za določena področja do leta 2.000, je izvršni svet OS Radovljica imenoval petčlansko strokovno skupino. Vodja skupine je Pavel Žerovnik, člani pa Andrej Golčman, Sonja Šlibar, Olga Skumavec in Drago Rozman. Vsi imenovani so po svojih službenih nalogah v upravnih organih občinske skupščine usposobljeni za tovrstna opravila.

Ko je izvršni svet OS Radovljica razčlenjeval učinkovitost ukrepov ob zadnjem februarjem neurju, je ugotovil nekatere pomanjkljivosti zlasti pri obveščanju občanov. Zaradi izpada električne energije je bilo onemogočeno posredovanje nujnih informacij prek lokalne in drugih radijskih postaj. Omejene so bile tudi možnosti prenosa navodil in obvestil po telefonu. Spričo tega je potrebno v bodoče že v začetku izrednih razmer aktivirati občinsko poverjeništvu za informativno propagandno dejavnost. To bi s kurirji posredovalo pisne informacije in navodila v vse krajevne skupnosti in na oglasnih deskah.

V graščini Grimšče na Bledu je Almira Radovljica 9. marca s priložnostno svečanostjo odprla center za razvoj umetno obrtnih izdelkov. Ob tej priložnosti so odprli tudi razstavo ročnih del in kolekcije Almire ter organizirali modno revijo. Gostje so si lahko ogledali obnovljene delavniške prostore.

V programu dela krajevne skupnosti Radovljica za leto 1984 je predvidena postavitev drogov in montaža javne razsvetljave na Langusovi cesti, sofinanciranje javne telefonske govornice na Cankarjevi cesti, obnovitev javne razsvetljave na Gregorčičevi in Žagarjevi cesti ter pri osnovni šoli A. T. Linhart. Razen tega načrtujejo ureditev peš poti od zdravstvenega doma do Žagarjeve ceste ob kopališču in ureditev pločnika od zavarovalnice na Kranjski cesti. Predvidevajo še sofinanciranje povečave otroškega bazena na kopališču in pri izgradnji teniškega igrišča ter postavitev avtobusnega postajališča v Novi vasi.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Radovljica je v začetku marca objavila javne razpise za dodelitev posojil delavcem, zaposlenim na področju samostojnega obrtnega dela za gradnjo in obnovo zasebnih stanovanjskih hiš v letu 1984, za dodelitev posojil udeležencem NOV za dograditev in obnovo zasebnih stanovanjskih hiš ter razpis za podelitev posojil za gradnjo in prenovo stanovanj v zasebni lasti. Vloge za razpis morajo zainteresenti poslati še v mesecu marcu.

Delavska univerza Radovljica je v februarju in marcu pripravila seminarje za dopolnilno usposabljanje delegatov za skupščine posameznih SIS družbenih dejavnosti. V februarju je potekal tridnevni seminar za delegate splošnih, združenih in posebnih delegacij za skupščino občinske zdravstvene skupnosti. Udeležba je bila razmeroma pičla. Od 12. do 15. marca pa so organizirali seminarje za delegate kulture, telesne kulture in raziskovalne skupnosti. Udeležba pa je bila precej boljša kot na prejšnjih seminarjih.

V bohinjskih hotelih so v letu 1983 po sklepnih podatkih imeli prijavljenih 36.886 gostov. Od teh je bilo za 1 % manj domačin in za 12,7 % več tujih. Nočitev so naštel lani skupaj 136.830, kar je za 4,3 % več kot predlansko. Tujih nočitev je bilo več za 5,6 %, domačin pa za 3,5 %.

V sodelovanju s sekcijo oddajalcev sob pri Turistični poslovni skupnosti Bled je Delavska univerza Radovljica organizirala 1. in 2. marca v prostorih hotela Park na Bledu seminar za dopolnilno usposabljanje in izpopolnjevanje lastnikov turističnih sob. Na programu je bilo osem različnih tem s katerimi naj bi pripomogli k boljšemu poslovanju in odnosih do turistov. Seminarja se je udeležilo nad 50 obiskovalcev.

V avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici so se zbrali na redni občni zbor člani Planinskega društva Radovljica, ki po številu 2339 članov in mladincev sodi med največje v občini in na Gorenjskem. Pregledali so enoletno delo, ki je bilo izjemno bogato in koristno ter sprejeli delovni program in proračun za leto 1984. Za predsednika je bil ponovno potrjen Miha Finžgar.

Ob stoletnici organiziranega čebelarstva na Gorenjskem je Čebelarstvo društvo Radovljica v soboto, 25. februarja, sklicalo občni zbor v hotelu Grajski dvor. Člani društva, ki sodi med največje v Sloveniji, so spregovorili o svojem delu v preteklem letu, ki je bilo dokaj razgibano in plodno. Izvolili so vodstvo in delovna telesa društva ter sprejeli finančni načrt in program dela za leto 1984. Zaslužnim čebelarjem so podelili priznanja Antona Janše. Za predsednika so ponovno potrdili Severina Golmajerja.

V organizaciji Zveze društev upokojencev Radovljica so bile konec februarja kljub izredno slabemu vremenu uspešno izvedene prve zimske igre upokojencev Slovenije. Na Kobli v Bohinju se je od 230 prijavljenih udeležilo tekmovalnj v smučarskih tekih in veleslalomu 120 smučarjev in smučark.

NAMEN IN POMEN SAMOUPRAVNEGA ORGANIZIRANJA POTROŠNIKOV

10

Tako bi se oblikovala sredstva za pokrivanje določenih rizikov pri pospeševanju kmetijske proizvodnje, za intervencijski uvoz manjkajočih količin živil in drugih primerih, ki se določijo s samoupravnim sporazumom. To je sedaj še predlog, o katerem se bodo odločili organizirani potrošniki sami.

PRIZADEVANJA ZA KAKOVOST BLAGA IN STORITEV

Da bi organizirani potrošniki lažje in bolj načrtno usmerjali svoje delovanje in sodelovanje z delovnimi organizacijami na področju proizvodnje in prometa blaga in storitev (potrošnih dobrin), morajo biti vsaj delno seznanjeni tudi z delovanjem organiziranih potrošnikov. Naloga teh organov je, da zagotavljajo takšno raven kakovosti blaga in storitev, ki ustreza stopnji splošnega razvoja družbenoekonomskih odnosov v celoti. To pa je moč doseči z delovanjem v dveh smereh: z zakonskim urejanjem ter s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem med proizvajalci, posredniki in porabniki proizvodov za neposredno porabo.

Pri teh prizadevanjih je zelo pomembna standardizacija proizvodov. To pomeni, da predpisani standardi služijo kupcem kot jamstvo, da je proizvod, ki ga kupujejo, zares take kakovosti, da ustreza predvidenemu namenu. Zakon o standardizaciji iz leta 1977 določa, da se standardi, tehnični normativi, norme kakovosti proizvodov in storitev ter predpisi, ki jih določa ta zakon, predpisujejo za varstvo interesov potrošnikov.

Proizvajalci, trgovina in potrošniki so glavni nosilci odnosov v prometu blaga in storitev. Pri varstvu kakovosti v blagovnem prometu je zato potrebno zagotoviti zlasti:

- urejanje odnosov na samoupravnih načelih in sistemu dogovarjanja med proizvajalcem, trgovino in potrošnikom v domačih in mednarodnih okvirih;
- jamstvo potrošnikom, da izdelki, ki jih kupujejo, ustrezajo standardom (kjer so predpisani), da so funkcionalni, varni in zanesljivi pri uporabi;

- obveščanje potrošnikov o kakovosti proizvodov — predmetov in storitev;

- da so sistem in posameznosti varstva družbeno- in ekonomsko upravičeni;

- usklajeno delovanje vseh zainteresiranih za zboljševanje kakovosti blaga in storitev;

- delovanje za varstvo proizvajalcev kakovostnih proizvodov pred nelojalno konkurenco, kakor predpisuje ustrezeni zakon.

BOJ PROTI MONOPOLU IN ŠPEKULACIJI

Pomembno in težavno področje, na katerem naj bi še delovali potrošniki prek svetov in konferenc, je zagotavljanje ekonomske varnosti potrošnikov na enotnem jugoslovanskem trgu. Na tem enotnem trgu se še vedno dogajajo številne nepravilnosti in izkrivljanja zakonskih določil, kot npr. zapiranje trga na ožja tržišča, neenakopravnost proizvajalcev iz vseh republik, kar lahko povzroča tako konkurenti kot trgovina delitev tržišč, odklanjanja blaga konkurenčnih proizvajalcev, kartelno dogovarjanje o cenah, zloraba monopolnega položaja na trgu, dalje zapiranje v sestavljene organizacije združenega dela in skupnosti in v občinske meje, dajanje prednosti lokalnim interesom in podobno.

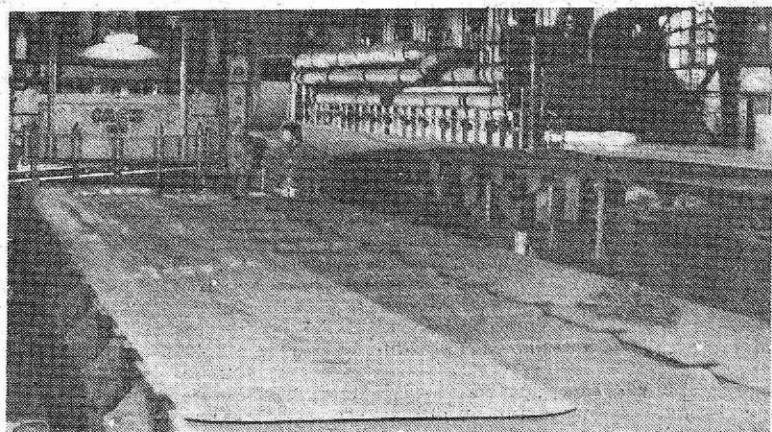
Družba z zakoni prisiljuje ostre ukrepe zoper take nepravilnosti, toda do učinkovitih sankcij prihaja le

malokrat, ker zainteresirani zadevo dobro prikrivajo in dokazovanje ni lahko.

Potrošniki imajo od takega ravnanja neposredno škodo, ki se kaže v slabi izbiri, površni postrežbi, previsokih cenah in drugih pomanjkljivostih. Zato naj bi tudi organizirani potrošniki po svojih močeh pomagali v prizadevanjih za omejevanje monopolnih in spekulativnih dejanj in tistih dogovorov, katerih posledice sami najbolj občutijo. Tako naj npr. od trgovine zahtevajo določene vrste blaga, ki jih očitno noče nabaviti od nekaterih proizvajalcev. O takih pojavih ali sumih naj opozarjajo tržno inšpekcijo.

PRODAJA BLAGA PROSTIH CEN

Na področju prodaje potrošnih dobrin, katerih cene se ne urejajo s posebnimi predpisi, morejo sveti potrošnikov izdatneje pomagati tržni inšpekciji, ki lahko pri tem ukrepa le v skrajnih primerih, ker gre za blago in storitve, ki niso pod nobeno obliko kontrole cen. Proizvajalci in posredniki (tudi prekupevalci) čisto močno navijajo cene posebno iskanim vrstam blaga (in tudi storitev) ali pa znatno dražijo tako blago ob določenih priložnostih (prazniki, prireditve ipd.). Na zahtevo sveta potrošnikov bo lahko inšpekcija posredovala zaradi suma špekulacije (prevelik pribitek na proizvajalčevo oziroma nabavno ceno).

Škarje za prečni prerez debele pločevine (foto I. Kučina)

KLJUB VARČNOSTI ZAGOTOVILI DOBER KULTURNI PROGRAM

Občinski svet zveze sindikatov Radovljica je pred dnevi razposlal vsem osnovnim organizacijam sindikata poročilo komisije za kulturo o uresničevanju programa kulturne akcije za leto 1984.

Četudi se kulturi ne pišejo najbolj si časi, saj so stabilizacijske omejitve še najbolj očitne, kulturne akcije, ki ima v radovljiški občini že desetletje dolgo tradicijo, ne bi kazalo bistveno zmanjšati, ali kako drugače prizadeti. Komisija za kulturo pri občinskem svetu ZSS je menila, da je, kot na splošno v zadnjem času povsod po Sloveniji, tudi v občini večji odziv na kulturne prireditve, kot je bil pred leti, ko so ljudje raje posedali pred TV ekrani. Lanskoletna kulturna akcija je pokazala upravičenost izbora poklicnih, polpoklicnih kot tudi ljubiteljskih skupin in drugih izvajalcev. Novost — množičen obisk prireditev v osrednjih slovenskih kulturnih hramih kot sta Cankarjev dom in ljubljanska Drama, je dala presenetljivo dober rezultat, zato bodo takšne obiske načrtovali tudi letos in v prihodnje.

Program kulturne akcije za leto 1984 ne prinaša sicer nobenih novosti, je pa značilen po tem, da zajema prav vse kraje v občini, ki imajo ustrezen prostor in vse močne zvrsti kulturne ustvarjalne dejavnosti. Letos načrtujejo 22 gledaliških predstav v izvedbi gledaliških hiš iz Ljubljane, Kranja in Jesenice ter domačih ljubiteljskih skupin. Na progra-

mu je še šest glasbeno vokalnih koncertov, dve folklorni prireditvi, šest likovnih in foto razstav in šest kinopredstav v okviru lani prvič izvedenega filmskega gledališča. Kot je rečeno, bodo v okviru temeljnega programa organizirali dvakratni avtobusni prevoz v Ljubljano, kjer si bodo ogledali ljubitelji umetnosti dramsko ali pa operno predstav v osrednjih slovenskih hišah. Tudi letos predvidevajo eno prireditev z nastopom folklorne skupine, pevcev in glasbenikov iz ene od republik, iz katere je največ zaposlenih delavcev v občini.

Program vzajemno sofinancirajo Kulturna skupnost Radovljica, ki bo namenila v letu 1984 zanj 600.000 din, občinski svet ZSS Radovljica bo prispeval 150.000 din, del sredstev pa se zbira s prispevki OZD in TOZD, ki so podpisale družbeni dogovor o kulturni akciji. Za leto 1984 je dogovorjena vsota 15 din na zaposlenega v OZD in TOZD, kjer je do 200 delavcev in 10 dni na zaposlenega v OZD in TOZD z nad 200 delavci.

Organizacija in izvedba vseh prireditev je zaupana ZKO Radovljica, komisija za kulturo pri občinskem sindikatu pa bo akcijo usmerjala in spremljala.

AKCIJA USPELA

Na naši osnovni šoli A. T. Linhart v Radovljici je potekala akcija zbiranja knjig za koroške Slovence. Obvestilo smo prejeli po našem zvestem obveščevalcu — zvočniku. V začetku se nihče ni zanimal za to. Bolj, ko se je rok iztekal, hitreje se je polnil prostor, kamor smo dajali svoje knjige. Zbrali smo veliko knjig, po večini dela slovenskih in jugoslovanskih pisateljev.

Tudi jaz nisem hotela zaostajati za drugimi. Doma sem pričela ogledovati knjigo za knjigo, katera bi bila bolj primena za vrstnika, ki bi mu ta knjiga prišla v roke. S police sem vzela knjigo Deček z dvema imenom. Oklevala sem, ali naj jo dam ali ne, in nazadnje sem se odločila, da jo dam. Naj še Slovenci onstran meja obujajo spomine, ko je okupator vzel materam lastne otroke in kako so ga minoge po dolgem iskanju našle, druge pa nikoli. Dobro. To bom podarila. Izbrala sem še nekaj knjig iz zbirke Čebelica. Kaj pa naj podarim pionirjem, ki so komaj prestopili prag 3. in 4. razreda? Odločila sem se za knjigo Mule.

Upam, da se bodo pošteno nasmejali vsi, ki bodo knjigo brali. Naslednjim danem sem knjige z veseljem dala v šolo, kajti vedela sem, da učenci z zbiranjem knjig pomagajo ohranjati slovenski jezik med vojaki, ki živijo izven Slovenije. Ko se je rok za zbiranje iztekel, smo ugotovili, da smo zbrali kar okrog petsto knjig. Vsi upamo, da jih bodo tisti, ki so jim knjige namenjene, zelo veselili. Jasna Lindič, 6. r. OS A. T. Linhart, Radovljica

SKUPNA IN LOČENE SEJE ZBOROV OBČINSKE SKUPŠČINE 26. MARCA

V ponedeljek, 26. marca, se bodo najprej na skupni, za tem pa še na ločenih sejah sestali zbor združenega dela, zbor krajevne skupnosti in družbenopolitični zbor Skupščine občine Jesenice.

Na skupni seji vseh treh zborov bodo najprej obravnavali oceno delovanja Skupščine občine Jesenice in njenih organov in delovnih teles v obdobju 1982-1984. Iz poročila je razvidno, da sta se v tem času zbor združenega dela in zbor krajevne skupnosti sestali po dvajsetkrat ob poprečni udeležbi na sejah 72,73 oziroma 85,87 %. Družbenopolitični zbor pa se je sestel devetnajstkrat ob poprečni udeležbi delegatov 75,89 %. Predsedstvo, ki ga sestavlja jo predsednik in podpredsednik skupščine, predsedniki vseh treh zborov in predsednik OK SZDL, na sejah pa sodelujeta tudi predsednik izvršnega sveta in sekretar občinske skupščine, se je v teh letih sestalo na 31 sejah.

Pri skupščini občine pa delujejo še: skupine delegatov, ki delegirajo delegate v zbor občin in zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, stalna delegacija za skupščino gorenjskih občin, svet za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaveščenost, komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja, komisija za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, komisija za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu, komisija za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike, komisija za sodelovanje v razpisnih komisijah za imenovanje poslovnih organov, komisija za spremljanje izvajanja delegatskega sistema in odbor za delitev sredstev krajevnim skupnostim.

Ocena navaja aktivnosti vseh treh zborov in organov ter delovnih teles skupščine občine v minulih dveh letih, to je ob izteku prve polovice tega mandatnega obdobja.

Delegatom je za skupno sejo predloženo tudi poročilo izvršnega sveta in upravnih organov Skupščine občine Jesenice za isto časovno obdobje. Iz obsežnega poročila naj navedemo le, da se je v tem času enajstčlanski izvršni svet sestel na 54 sejah in obravnaval 710 nalog in imel na sejah 574 točk dnevnega reda. Upravne naloge pa je izvrševalo šest upravnih organov, in sicer: komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, komite za urejanje prostora in varstvo okolja in individualni občinski upravni organi: sekretariat za občo upravo in splošne zadeve, sekretariat za notranje zadeve, oddelek za ljudsko obrambo in upravo družbenih prihodkov. Čeprav je delo izvršnega sveta in upravnih organov dosti podrobno razloženo, nikjer ni razvidno, koliko delavcev združuje delo v teh organih, kar bi nedvomno delegate tudi zanimalo.

V nadaljevanju bodo delegati vseh treh zborov volili predsednika Predsedstva SR Slovenije, za kar je kot kandidat predlagan France Popit in člana Predsedstva SR Slovenije, za katerega kandidira Janez Stanovnik. Na skupni seji bodo izvolili za naslednje dveletno mandatno obdobje tudi predsednika in podpredsednika Skupščine občine Jesenice, za kar sta ponovno predlagana Franc Brelih in Franc Žerjav. Določili pa bodo tudi delegate, ki se bodo udeležili druge republiške kandidacijske konference.

EKSKURZIJA V LJUBLJANO

Zveza organizacij za tehnično kulturo Jesenice in Vzgojno izobraževalni zavod Jesenice sta organizirala za učitelje tehničnega pouka in za mentorje tehničnih interesnih dejavnosti osnovnih šol jeseniške občine v ponedeljek, 12. marca, ekskurzijo v Ljubljano.

Mentorji in učitelji so se najprej seznanili s tehničnimi dejavnostmi v osnovni šoli Edvard Kardelj v občini Ljubljana-Polje. Ta osnovna šola je ena najbolj delavnih na področju mestne Zveze organizacij za tehnično kulturo v Ljubljani, saj v svojih vitrinah hranijo mnoga odlikovanja in nagrade za osvojenja najboljša mesta za modelarstvo, raketarstvo in podobne tehnične dejavnosti. Predstavniki Zveze organizacij za tehnično kulturo Jesenice in osno-

LOČENE SEJE VSEH TREH ZBOROV

Tudi na ločenih sejah bodo delegati najprej opravili volitve predsednikov in podpredsednikov zborov, za kar so razen v enem primeru ponovno predlagani kandidati, ki so že doslej opravljali te najodgovornejše družbene dolžnosti, in sicer:

- za predsednika zbora združenega dela Marjan Drolc, za podpredsednika pa Zdenko Cund (nov predlog),

- za predsednico zbora krajevnih skupnosti Rina Klinar, za podpredsednika Dušan Novak,

- za predsednika družbenopolitičnega zbora Dante Jasnič in za podpredsednika Slavko Humerca.

Zbor združenega dela mora na seji imenovati tudi novega delegata v skupino, ki delegira dva delegata v zbor združenega dela SR Slovenije, in sicer je na to mesto namesto Janeza Štojsa, ki je odšel na drugo delovno dolžnost, predlagana Alma Bernik iz jeseniške bolnice.

Delegati družbenopolitičnega zbora pa morajo opraviti še nadomestne volitve v družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije.

Sodelavec v inštalacijskem oddelku (foto S. Kokalj)

KAJ JE LAHKO USTVARJALNOST V DRUŽBENOPOLITIČNEM DELU?

V našem političnem sistemu socialističnega samoupravljanja obstajajo pogoji in možnosti za sproščanje in uresničevanje kreativnosti ali ustvarjalnosti slehernega posameznika ne samo v materialni proizvodnji, v znanosti in kulturi, ampak tudi v samoupravnem in družbenopolitičnem delu.

Naša socialistična samoupravna družba ustvarja pogoje in možnosti za vsestranski razvoj posameznika in za njegov odločilni vpliv na sedanjost in prihodnost. To pa pomeni možnost za uveljavljanje ustvarjalnosti, ki predstavlja po marksističnem pojmovanju bistvo človeka.

Zato se lahko tudi zastavi vprašanje o ustvarjalnosti v samoupravnem in družbenopolitičnem delu. Ni treba posebej omenjati, da največji del delavcev in občanov sodeluje v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju, mnogi izmed njih pa imajo različne samoupravne in družbenopolitične funkcije in naloge. Poleg tega bi gospodarske in družbene težave mnogo lažje in hitreje odpravljali, če bi bolj upoštevali in izkoristili sposobnosti in ustvarjalnost slehernega posameznika.

vne šole Edvard Kardelj iz Polja so se dogovorili za sodelovanje v obliki seminarjev za mentorje in učitelje tehničnega pouka in tehničnih interesnih dejavnosti v osnovnih šolah jeseniške občine.

Ekskurzijo so končali v domu za tehnično kulturo mladih na Rimske cesti v Ljubljani. Tamkajšnji pedagogi so jih seznanili predvsem z modelarstvom in raketarstvom. Tudi tu so se dogovorili za tesnejše sodelovanje, predvsem v obliki seminarjev in podobnih izobraževalnih oblik na področju tehnične dejavnosti na osnovnih šolah.

A. Kerštan

V vseh treh zborih bodo opravili tudi imenovanje treh delegatov v svet družbenega sistema informiranja občine, za kar so predlagani: Tomislav Surjan, Rina Klinar in Romana Bradič.

Delegati vseh treh zborov bodo še razpravljali in sprejemali:

- predlog odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Jesenice za obdobje od leta 1986 do leta 1995 in za nekatera področja do leta 2000,

- predlog odloka o pripravi in sprejetju družbenega plana občine za obdobje 1986-1990,

- predlog odloka o potrditvi zaključnega računa proračuna občine za leto 1983.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti bosta obravnavala in sklepala tudi:

- o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine,

- o predlogu odloka o dopolnitvi odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini,

- o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini in

- o predlogu sklepa o ugotovitvi višine prispevka iz osebnega dohodka za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v občini za leto 1984.

Delegatom zbora združenega dela je predložen v razpravo še predlog zakona o določitvi obveznosti plačevanja prispevka iz dohodka OZD za pokrivanje dela stroškov o določitvi enostavne reprodukcije elektrogospodarstva in premogovništva.

Nasprotno pa so lahko uspešne, če majhna skupina članov ali celo posameznik uspe za izvršnimi idejami in pobudami mobilizirati člane za odpravljanje skupnih problemov in uresničevanje skupnih nalog.

Naša samoupravna in družbenopolitična praksa vedno bolj potrebuje takšne posameznike, ki so občutljivi za obstoječe družbene razmere in za pozitivno smer razvoja družbenoekonomskih odnosov, razvoja medosebnih odnosov in razvoja naše družbe sploh.

ODLOČNI UKREPI PROTI MINERJEM NAŠE DRUŽBENE UREDITVE

Stabilnost naših družbenih razmer načenja predvsem nedosledno izvajanje v ustavi in drugih dokumentih opredeljenih načel in zlasti neuresničevanja stabilizacijske politike. Odstranjevanje kompromitirane ljudi s položajev od vrha do tal, če so nesposobni, ali pa so se materialno ali kako drugače umazali. Zakaj toliko razprav o novi državni himni? To je nekaj poudarkov s seje republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije.

Informacija o varnostno-politični situaciji v SFRJ, ki jo je podal zvezni sekretar za notranje zadeve Stane Dolanc, so z velikim zanimanjem poslušali tudi na seji republiškega odbora ZZZ NOV Slovenije 9. marca letos, ki jo je vodil predsednik Janez Vipotnik. V razpravi, ki je sledila, je republiški odbor ZZZ NOV Slovenije ugotovil, da so obravnavani družbeni problemi odraz bolj ali manj uspešnega reševanja gospodarskih težav. Stabilnost naših družbenih razmer načenja predvsem nedosledno izvajanje v ustavi in drugih dokumentih opredeljenih načel in zlasti neuresničevanje stabilizacijske politike. Na te razmere seveda vpliva tudi gospodarska kriza v svetu, pa tudi zapleteni in poslabšani mednarodni odnosi.

Nestabilne ekonomske razmere, kakršnih še nismo imeli, postajajo odločujoč dejavnik politično varnostnih razmer. Zato so bili borci mnenja, da je osnovna družbena naloga mobilizirati vse sile za uspešno premagovanje ekonomskih težav. Doseči moramo — je rečeno na seji, predvsem mnogo večjo proizvodnjo, najprej ustvarjanje in šele potem delitev dohodka, večjo učinkovitost v uresničevanju sprejete stabilizacijske politike, predvsem pa natančno določeno in konkretno odgovornost, kjer se ta ne uresničuje. Če ne bomo pričeli nemudoma odstranjevati kompromitirane ljudi s položajev od vrha do tal, če so nesposobni, ali pa so se celo materialno ali kako drugače umazali, če torej ne bomo pričeli vsepovsod najbolj dosledno uveljavljati posledice odgovornosti, bomo pripeljali družbo v še težje stanje, ki ima lahko daljnosežne posledice. Predvsem pa menimo, je poudarjeno na seji, da moramo vsepovsod dosledno uresničevati sprejeta načela kadrovske politike.

NOBENEGA RIBARJENJA V KALNEM

Delegati republiškega odbora ZZZ NOV so ugotovili, da v sedanjih razmerah raste aktivnost sil, ki jim naš socialistični samoupravni sistem ni po godu. Pod navideznim prizadevanjem za demokratizacijo družbe ali soočanja različnih interesov napadajo prvine naše samoupravne ureditve, ponujajo meščanske vzore, ali celo terjajo politični pluralizem. Nekateri vidijo rešitve sedanjih družbenih težav v administrativno-centralističnem načinu odločanja. S teh vidikov se pojavljajo kritike zveze komunistov in težnje po spremembi njene vloge v družbi. Tudi nekateri krogi iz vrst rimskokatoliške cerkve sodijo, da je ugoden čas za njihovo širšo aktivnost, s katero posegajo v družbene odnose.

Borci so še posebej opozorili na pojave splošne kritike ali posploševanja slabosti ter zlasti ustvarjanja brezperspektivnosti. Nekateri se lotevajo tudi tradicij NOB, ker žele s tem spodkopati korenine, na katerih raste naš sedanj in prihodnji razvoj. Hočejo tudi kompromitirati to, kar je bilo storjenega glede naše odprtosti v svet, ohranjanje enotnega kulturnega prostora na Slovenskem, pa tudi našo neuvrščeno politiko. Namen takšnih prizadevanj je ustvarjati družbeno negotovost in s tem možnost za še večje pritisk na našo socialistično samoupravno ureditev. Borci menijo, da v težkih časih, ki jih preživljamo, ne smemo dovoljevati nobenega ribarjenja v kalnem in z metodami in sredstvi, ki smo jih uzakonili, odločno stopiti na prste tistim, ki očitno, na tak ali drugačen način, podpihujejo težnje po spremembi naše družbene ureditve, odrekajo vodilno vlogo zveze komunistov in smešijo žrtve in napore, ki smo jih, zlasti borci, prispevali k boljši usodi našega naroda, da bi bil svoboden, enakopraven v skupnosti jugoslovanskih narodov in brez izkoriščanja človeka po človeku. Odločni ukrepi proti minerjem naše družbene ureditve zdaj in takoj bodo manj

Izvirnost in ustvarjalnost sta lahko torej močan vzgib iskanja in uveljavljanja nove kvalitete v usmerjanju in razvoju samoupravne in družbenopolitične prakse, kakor tudi uresničevanja vsestranske razvite in svobodne osebnosti. To je pa toliko bolj pomembno, ker prav zdaj iščemo ustrezne rešitve za nadaljnje uveljavljanje in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Srečko Krč

boleči, kot bi bili v še bolj zapletenem stanju, kot ga doživljamo danes.

KREPITI BRATSTVO IN ENOTNOST

Ob ocenjevanju sedanjih družbenih problemov in politično varnostnih razmer se borci zavedajo, kakšnega pomena je za nadaljnji razvoj izpolnjevanje dogovorjenega. Zato se — kot so poudarili v razpravi, zavzemajo kot del fronte in skupaj z vsemi naprednimi silami za dosledno izvajanje politike stabilizacije in za odločen spopad z vsemi nesocialističnimi in nesamoupravnimi pojavi. Potrebno je več idejnopolitičnega razčiščevanja in soočanja z različnimi nosilci egoističnih, konfuznih, anarhističnih, liberalističnih, tehnokratskih, birokratskih ali odkrito sovražnih idej, prav tako pa tudi odločnejše obračunavanje z različnimi splošnimi s kvazi-modernimi pogledi ali oportunističnimi v lastnih vrstah.

Poglabljanje socialistične demokracije pomeni resnično ustvarjanje širših možnosti delovnih ljudi in občanov za odločanje o svojih in skupnih družbenih zadevah, več pravic, hkrati pa tudi več dolžnosti in obveznosti. Borci opozarjajo, da se ne sme dopuščati, da se nekatera družbena protislovja in problemi prekomerno politizirajo ali celo razpihujejo z nacionalističnih vidikov in s tem ustvarjajo nezaupanje med narodi in narodnostmi ali republikami in pokrajinami. Krepiati moramo bratstvo in enotnost, pa tudi skupno odgovornost za našo usodo. Tudi zato si moramo prizadevati za objektivno in stvarno informiranje, ki bo prispevalo k ustvarjalni sposobnosti delovnih ljudi in občanov, so poudarili ob koncu razprave po informaciji o varnostno-politični situaciji delegati četrte seje ZZZ NOB Slovenije.

KOMU JE NAPOTI DRŽAVNA HIMNA?

Delegati republiškega odbora ZZZ NOV so po razpravi sprejeli predlog akcijskega programa RO ZZZ NOV za letošnje leto (po potrebi ga bodo kasneje še dopolnjevali), letošnji finančni načrt dejavnosti in zaključni račun za lansko leto. Imenovali so tudi 23-člansko delegacijo za delegiranje svojih delegatov v republiško konferenco SZDL, v kateri imajo deset delegatskih mest.

Ob sklepu seje se je znova razvila zanimiva razprava delegatov o vprašanju, komu je napoti naša državna himna, zakaj je v zadnjem času pri nas toliko razprav o novi državni himni? Borci so menili, da so razprave o tem in tudi o razpisih za novo himno docela brez potrebe, ker je dosedanja himna dobra in je ni treba spreminjati.

Takšno razmišljanje so delegati sprejeli s ploskanjem in s tem svojeemu predsedniku in sekretariatu naročili, da takšno mnenje RO ZZZ NOV sporočijo naprej. Borci so na seji med drugimi sprožili tudi vprašanje, zakaj nismo uspeli ugotoviti konkretnih odgovornosti za nesposlovanje odločitve zveznega izvršnega sveta o zamrzitvi cen. Borci vztrajajo, da se ugotovijo odgovorni, ki niso spoštovali sprejetih odločitev in se proti njim ukrepa.

S. Nikolič

Železarski globus

ITALIJA

Italijanska državna železarska družba Finsider je dobila za več svojih železarn naročilo iz Sovjetske zveze za dobavo 800.000 ton cevi velikega premera za gradnjo plinovodov in naftovodov v tej deželi. Naročilo je treba izpolniti do konca letošnjega leta in njegova finančna vrednost se giblje okoli 550 milijard lir.

PRİČE PROTI VOJNEMU ZLOČINCU DRUSCHKEJU POVABLJENE NA SODIŠČE V HEIDELBERG

Te dni je po običajni diplomatski poti in prek enot temeljnih sodišč 32 priči iz raznih krajev Slovenije (od tega 19 iz jeseniške občine) dobilo vabila, da se določenega dne v mesecu maju zgledajo na kazenskem oddelku deželnega sodišča v Heidelbergu. Če priča določenega dne ne more priti, je določen rezervni dan in ura z vsemi drugimi podatki. Osebe, ki nimajo potrebnih deviz za potovanje, lahko dobijo na račun potnih stroškov, ki jim jih bo sodišče povrnilo, predplačilo od nemške ambasade v Beogradu.

Zanimivo je, da je Franc Koritnik, ki je z Wiesenthalom odkril, kje živi Druschke, že v novoletni čestitki obvestil nekdanjega načelnika okrožne komisije VOS za jeseniško okrožje Ivana Vovka-Zivana, da je osmega maja povabljen na sodišče v Heidelberg.

Že sedaj je znano, da vsi vabljeni ne bodo šli v Heidelberg. Nekatere vabljenke priče so že umrle, nekatere pa zaradi starosti in bolezni ne morejo na pot. Znan je primer, ko je priča ob prejemu vabila izjavila: »Sit sem že teh zasliševanj...« No, vsak ima dva meseca na voljo za premislek.

Ozadje takšnega mnjenja, ki ni redko, je največkrat posledica nepoznavanja kazenskega postopka. Zato ne bo odveč, če v nekaj stavkih obnovimo dosedanje delo tožilstva in sodišča.

Po tistem, ko sta februarja leta 1977 Franc Koritnik in Simon Wiesenthal na tiskovni konferenci na Dunaju sporočila, da sta odkrila, kje živi gestapovca Clemenc Druschke in Lincke, je preiskovalni sodnik okrožnega sodišča Kranj Anton Žitko zaslišal 77 prič. Vsa zaslišanja so na sodišču prevedli v nemščino in z drugim dokaznim gradivom prek ustreznih republiških organov poslali tožilstvu v Heidelberg.

V tistem času so se mnogim obudili boleči spomini, a pojavilo se je tudi tiho zadoščanje, da bo zločinca le doletela pravična kazen. Razburjenje se je kmalu pomirilo, češ, saj iz tega ne bo nič.

Splošna kritika, ki je letela na nemške pravosodne organe, ni bila upravičena. Tožilstvo v Heidelbergu je v letih od 1977 do 1980 zaslišalo okoli sto prič, ki živijo (ali so živele) v Avstriji, Nemčiji ali drugod in so bile med vojno na kakršenkoli način povezane z jeseniškim gestapom. Med drugim so zaslišali nekatere jeseniške gestapovce in uradnike gestapa, ki so bili med vojno v službi na Gorenjskem ali na Koroškem. Seveda je bilo med temi precej takih, ki so krepko branile Druschkeja, pa še kakšno reklo čez našo oblast oziroma ravnanje med in po vojni. Ni treba pojasnjevati, da so si mnogi s tem prali tudi svoje krvave roke in črno vest. Toda vsaka priskava mora slišati obe plati zvon.

Na podlagi zbranega gradiva in s tem v zvezi utemeljenega suma, da gre za kaznivno dejanje, je državno pravdnštvo (tožilstvo) v Heidelbergu sprožilo kazenski postopek (v kazenskem postopku je prva faza preiskave).

Nekaterim pričam ni bilo jasno, zakaj so morale dajati dvakrat ali celo trikrat izjave o istem dogodku oziroma doživljanju. Zato je treba vedeti:

Pri prvem zaslišanju prič o zločinski dejavnosti Druschkeja in Linckej je preiskavo vodilo okrožno (zdaj se imenuje temeljno) sodišče v Kranju; tedaj ni bil navzoč nihče iz tujine.

Ko so na deželnem tožilstvu v Heidelbergu prebrali vse izjave in dokazno gradivo ter uvedli kazenski postopek zoper Druschkeja, so po diplomatski poti zaprosili republiški sekretariat za občo upravo in pravosodje SR Slovenije za pravno pomoč v zvezi s to preiskavo. Z dovoljenjem omenjenega organa so novembra 1979. leta v Kranj prišli državni pravdnik (po naše tožilec) dr. Münstermann, kriminalistični nadkomisar deželnega kriminalističnega urada Faller, Druschkejev zagovornik Hans Jörg in Linckejev Zimmermann Eberhard Georg.

Druschke je imel dva zagovornika: poleg Jörga še Gustava Fuchsa, vendar slednji ni bil navzoč pri zaslišanju prič na Gorenjskem.

V tem drugem primeru je preiskavo vodilo heidelberško tožilstvo, kateremu je pri tem delu pomagalo okrožno sodišče v Kranju, ker je takaka pravna pomoč običajna v mednarodnem pravu oziroma sodelovanju (seveda, v normalnih razmerah). Od 77 prič, katerih pričevanja je poslalo kranjsko sodišče, so v Heidelbergu (in ne v Kranju) izbrali tiste, katere so želeli sami zaslišati. V navzoč-

sti preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča Antona Žitka so deset dni po osem in več ur na dan ponovno zasliševali nekatere priče v zvezi z zločini jeseniškega gestapa. Priče, ki zaradi starosti in bolezni niso mogle v Kranj, so obiskali na domovih v Kranjski gori, na Jesenicah in na Bledu. Ogledali so si muzej talcev v Begunjah, kraj streljanih Hruščanov na Belem polju, kjer je sedaj spomenik in več drugih krajev in objektov, znanih iz delovanja gestapa na našem območju. Kot mi je povedal preiskovalni sodnik Žitko, so bili vsi globoko pretreseni nad tem, kar so videli in slišali v desetih dneh na Gorenjskem.

Vse priče so bile zaprisežene, gospodje iz Heidelberga pa vnaprej opozorjeni, naj bodo pri spraševanju kar se da vljudni, zaradi zdravstvenega stanja prič in bridkih spominov na zasliševanja (od gestapa) med vojno.

Znano je, da tožilstvo v Heidelbergu prvič ni uspelo z obtožnico proti Druschkeju in jo je sodišče zavrnilo. Po domače povedano: za sodišče je bilo še vedno premalo dokazov o Druschkejevi krivdi. Za nekatere zločine je bilo premalo prič (ali pa jih ni, ker so bile pobite ali pa v družbi z zločinci), nekatera kazniva dejanja pa so po tolikih letih zastarala. Tako na primer mučenje med vojno ni več kaznivno dejanje (po nemškem zakonu), je pa še, če je bila posledica mučenja smrt. Zato se je tožilstvo v Heidelbergu osredotočilo na posamezne, bolj dokazljive primere. Tak je primer z Lovrom Ažmanom, ki ga bodo maja letos podrobno obravnavali na kazenskem svetu heidelberškega sodišča.

Lovro Ažman, ki se je rodil leta 1903 v Bohinju, je bil brat znanega bohinjskega revolucionarja in komuniste Jožeta Ažmana. Po prvi svetovni vojni je prišel na Jesenice in se izučil za ključavničarja. Leta 1941 je bil blagajnik okrožnega odbora OF Jesenice. Andrej Bohinc, ki je tudi dobil vabilo, da se 15. maja javi na sodišču v Heidelbergu, je pred petimi leti tožilcu iz Heidelberga smrt Lovra Ažmana takole opisal:

»Z Lovrom Ažmanom sem bil januarja 1942. leta zaprt v sobi št. 12. Neko dopoldne se odprejo vrata in policist pahnje noter Ažmana, ki je negibno obležal na tleh. S sozapornikom sva ga prijel in odnesla na slamo pod okno. Še danes vidim njegov podpluti obraz, posebno pa popolnoma zbite roke. Izza nohtov mu je kapljala kri.

Na hrano so nas vodili v jedilnico (če ji lahko tako rečem) v spodnje prostore. Ažman ni mogel nikamor. Nosil sem mu hrano v sobo, ga z levo roko prijel okoli pleč, z desnico pa hranil kot dojenčka. Niti žlice ni mogel držati v rokah, usta pa je imel tako razmrčarjena in zatekla, da kruha sploh ni mogel jesti, lahko je užival le tekočo hrano.

Najstrašnejše je bilo, ko sem ga spremljal v stranišče. Sama kri in blato. Kihne, zopet kri iz nosa. Zakašlja, kri iz ust.

Zjutraj 24. januarja 1942, ko sem mu za zajtrk prinesel projo, mi tiho reče: Denar za OF je skrit v drvarnici. Povej tovarišem, da nisem nikogar izdal. Pozdravi ženo...

Vprašam ga: Kdo te je tako zdelal? Druschke, odgovori. Ali samo Druschke?

Da, samo on, komaj še izusti, še bolj postrani nasloni glavo na svojo ramo, iz levega kota ustnic mu priteče curek črne krvi in bil je mrtev. Položim ga nazaj na slamo, mu potipam prsilo, položim roko na srce, ki ni več bilo. Zatisnem mu oči...«

Kako trden mož je bil Ažman, pove podatke, da gestapovci nikoli niso dobili blagajniških spiskov okrožnega odbora OF niti denarja. Ko se je Ažmanova žena konec leta 1942 vrnila iz taborišča, je denar oddala partizanom, potrdilo o predaji denarja pa hrani še danes. Čudno je, da Ažmanova žena ni povabljena na sodišče v Heidelberg, njuna hčerka, ki je bila takrat stara deset ali enajst let, pa je. Še to zanimivost: Ažman je imel v blagajni OF toliko denarja, da bi z njim lahko kupil deset avtomobilov.

V Heidelberg bo odpotoval tudi tedanji pokrajinski sekretar partije za Gorenjsko Tone Dolinšek-Metod. Po hudem mučenju v Begunjah so ga konec marca 1942. leta vodili v Drago, kjer je moral gledati, kako so po tri in tri ob kolih ustrelili 29 obsojencev. S tem so ga želeli streči, da bi vsaj povedal za svoje pravo ime. Toda tudi Metod ni klonil.

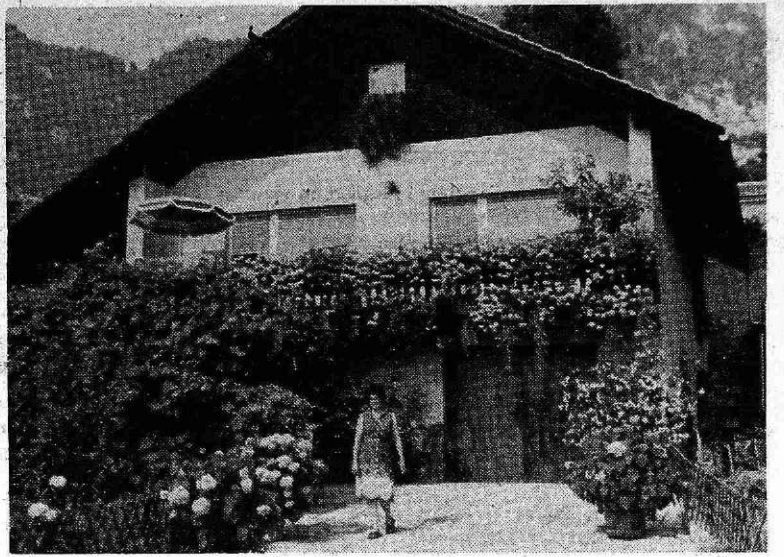
Posebno vprašanje je najhujši Druschkejev zločin, to je ustrelitev 45 talcev na Belem polju pri Hrušici, od tega je 37 fantov in moških iz te majhne vasi. Po vojni so nam angloamerikanci iz taborišč v Avstriji vrnili precej gestapovcev in nacističnih funkcionarjev (med njimi generala Rösenerja, pa Rupnika, domobrance itn.). Med slednjimi je bil tudi Druschkejev komandant od julija 1942 do marca 1943 Josef Vogt. Tako on kot drugi uradniki gestapa so v preiskavi in na sojenjih izjavili, da so predloge za ustrelitev zapornikov dajale izpostave gestapa in zasliševalci z Bleda. Predlog za ustrelitev Hruščanov in Jeseničanov na Belem polju je sestavil Druschke. Toda ti talci so zapisani na letaku, na katerem je skupno 133 oseb (poleg Hruščanov še 50 ustreljenih v bistiškem klancu, 11 v Kokri, 20 v Retnjah pri Trzihu, 7 v Poljanski dolini), toda na letaku je Rösenerjev in ne Druschkejev podpis, kar verjetno zagovornika uporabljata za obrambo Druschkeja.

Lé malo ljudi ve, da se tudi Druschke skrbno pripravlja na obrambo. Natančno mi je znano, da skuša eno od glavnih prič očrniti in prikazati kot kriminalca. Ravno v zvezi s splošnimi govoricami v jeseniški in radovljiški občini o neki veliki tatvini po vojni v radovljiški občini je sodišče že dvakrat zaslišalo Gorenjca, ki je nekaj let po vojni zbežal v tujino, zdaj pa prihaja domov. Le-ta naj bi bil tedaj povezan s pričo, ki Druschkeja hudo bremeni. Jeseničanka (sicer rojena v Polhograjskih Dolomitih), ki že vsa leta po vojni živi v Beljaku, je o tem tri ure pripovedovala preiskovalnim organom iz Heidelberga. Šel sem po sledi njenih in drugih izjav ter zanesljivo ugotovil, da so posledica osebnega maščevanja in zavisti.

Posebno vprašanje je tudi: Ali je Franc Koritnik res videl Druschkeja na morišču na Belem polju? Druschke to izpodbija z utemeljitvijo, da Slovenci med okupacijo niso smeli imeti svojih avtomobilov. Vemo pa vsi, da so jih nekateri imeli. Na primer na Jesenicah dr. Marčič, v Mojstrani Zupan, v Radovljici veterinar Kapus (ki je z njim leta 1944 vozil ranjenega narodnega heroja Antona Dežmana iz Lesc), radovljiška zdravnik dr. Šarec in dr. Debevc. Pa še nekateri.

Koritnik še ne ve, da sem dobil v roke dokument, ki dokazuje, da je šel tedaj Koritnik (takoj po ustrelitvi 45 talcev) z avtom skozi morišče (Koritnik je bil mehanik na Jesenicah). Dokument je star skoraj 40 let, napisan pa je na Belem polju maja 1945. leta. Gre za zapisnik komisije za ugotavljanje vojnih zločinov in zločincev, ki je na kraju zločina zaslišala priče. Na tem zapisniku so kar štirje podpisi. Člani komisije so živi, priče pa so pomrle. Nujno je potrebno, da gre Koritnik v Heidelberg s tem dokumentom. Originalom, kopijo in prevodom. Originalom zato, da bi sodniki spoznali, da ne gre za ponaredek.

Jože vidič

Takole je naš fotograf v poletnih mesecih »ujel« stanovanjsko hišo našega sodelavca Janeza Iskra v Smokuču

ŠTIRIDESET LET DENARNEGA ZAVODA SLOVENIJE

Sredi marca 1944. leta je predsedstvo SNOS pooblastilo denarni zavod Slovenije za postopno izdajo bonov kot plačilnega sredstva na osvobojenem ozemlju. Denarni zavod je imel pet oddelkov: emisijskega kreditnega, valutnega, knjigovodstva in korespondence.

Predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS) je po zasedanju v Črnomlju, februarja 1944, posebno sredi marca 1944. leta izdalo vrsto odlokov o ustanovitvi oddelkov, kot so: za izgradnjo ljudske oblasti, za notranje zadeve, za prosveto, za gospodarstvo, za finance, za obnovo, za zdravstvo, za informacije in propagando. Med pomembnejše sklepe predsedstva SNOS sodi tudi odlok o ustanovitvi denarnega zavoda Slovenije, ki je imel nalogo, da skrbi za osredotočenje in poenostavljenje denarnega prometa javnopravnih ustanov in nadzor nad njimi, kakor tudi za normalizacijo gospodarskih razmer. Kot je znano, je v takratnih razmerah tudi na osvobojenem ozemlju kot plačilno sredstvo še vedno krožil okupatorjev denar, vendar v manjših količinah.

V sestavu denarnega zavoda je delovalo pet oddelkov: emisijski, kreditni, valutni, knjigovodstvo in korespondenca. Sredi marca 1944 je predsedstvo SNOS pooblastilo denarni zavod Slovenije za izdajo bonov za 20 milijonov lir, na osnovi odločbe črnomeljskega zasedanja SNOS, ko je 20. februarja 1944. leta sklenilo, da sme predsedstvo SNOS postopno in po potrebi izdajati plačilne bone v vrednosti 100 milijonov lir v enotah po 1, 5, 10, 50, 500 in 1000 lir.

»Partizanski denar«, to je razni boni, katerih vrednost je temeljila na posojilnih in odkupnih obveznicah, ni imel v začetku polne funkcije plačilnega sredstva, ker ni imel rednega obtoka, pa tudi lastnik ga ni mo-

gel popolnoma uporabljati. Ker je bil na osvobojenem ozemlju zastoj trgovine, nabavne možnosti za bone zelo omejene, oziroma se niso mogli uporabljati zunaj območja osvobojenega ozemlja, se boni niso mogli uveljaviti. Razen tega ni bilo dovolj bonskega drobiža, pa tudi ljudje so bili navajeni na klasično podobo bankovcev, okupatorjev denar pa se je takrat lahko uporabljal kjerkoli.

Zaradi tega je SNOS v Črnomlju na prvem zasedanju sklenil, da sme predsedstvo SNOS postopno in po potrebi izdajati plačilne bone v raznih enotah. Denarni zavod Slovenije je takrat dal tudi pobudo za odlok o prenehanju zaščite denarnih zavodov o izplačevanju denarnih vlog in pobudo za spremembo obrestne mere.

S tem odlokom so dobili vsi denarni zavodi na osvobojenem ozemlju pred 40-timi leti kredit denarnega zavoda Slovenije in ljudem se je vrnilo zaupanje, da niso denar samo dvigali, temveč tudi vlagali. Kot je znano, je bil kredit takrat odprt tudi privatnikom v znesku nekaj čez milijon lir in te kredite so dajali tudi zasebni denarni zavodi. Enotna obvezna mera za vloge je bila 2 %, za vezane na enomesečno odpoved 2,5 %, trimesečni odpovedni rok 3 %, na letni odpovedni rok 6 %, medtem ko je obrestna mera za posojila znašala 5 do 5,5 %. Tako je denarni zavod imel od prvega do enaintridesetega julija 1944. leta 187 milijonov lir prometa.

S. N.

SREDNJEŠOLCI SO IMELI IZBIRNO TEKMOVANJE IZ MATEMATIKE

Učenci Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice so imeli izbirno tekmovanje iz matematike. To tekmovanje je bilo predvsem merjenje moči med znanjem učenca in nalogami — tu ni bilo prvih in zadnjih. Naloge smo ugnali ali pa ne — nekaj novega pa smo se vsi naučili in to je pomembno.

Naloge smo dobili za vsak razred posebej in vsi srednješolci v Sloveniji smo se istočasno spopadali z istimi nalogami. Naloge so sestavili na komisiji za popularizacijo matematike pri društvu matematikov, fizikov in astronomov SRS. Vse izdelke, kjer je rešenih 50 % ali več nalog, se odpošlje v Ljubljano, kjer izberejo 30 najboljših iz vsakega letnika za republiško tekmovanje, ki bo letos 7. aprila v Celju.

Na republiških tekmovanjih so bili od sedaj jeseniški dijaki kar uspešni. Tako so prav tako in podobna tekmovanja pripeljala mnoge v svet

matematike in nekateri nekdanji tekmovalci iz jeseniških šol so danes fakultetni učitelji (matematika E. Zakrajšek, fizika A. Kodre) in mnogi danes uče mlade generacije na Jesenicah in drugod.

Ne moremo trditi, da je bila matematika in uspehi na tekmovanjih v preteklosti samo domena gimnazije. Na tekmovanjih so se prav lepo uveljavljali tudi tehniki (strojni in metalurški), saj so zadnja leta kar redno prinašali z republiških tekmovanj dokaze svojega znanja. V lanskem letu se je uvrstil na republiško tekmovanje celo učenec poklicne šole kot edini iz vse Slovenije s poklicnih šol.

Letos je tekmovalo v štirih kategorijah 120 uencev. Največ je bilo uencev prvega letnika (40) in najbolje sta se odrezali učenki Mertljeva in Vauhnikova.

Iz drugega letnika je tekmovalo 38 dijakov; največ nalog je rešil Gregori. V tretjih letnikih je bila udeležba že manjša. Med 25 dijakov sta največ uspeha imela Koselj in Tušar. Iz četrth letnikov je tekmovalo 17 dijakov, najboljši pa je bil B. Mertelj.

Letos je bilo tekmovanje še po starem (gimnazijskem) predmetniku in učnem načrtu, v naslednjem letu pa upamo, da se bo razvijalo in da bodo na njem lahko nastopili bolj uspešno tudi učenci usmeritev in smeri, ki imajo manj ur matematike v svojih programih.

MH

POHVALE ZA POSEBNO PRIZADEVANJE V AKCIJI »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

Za posebna prizadevanja v akciji »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«, ki pri Turističnem društvu Jesenice teče že 14. leto, so bili v letu 1983 pohvaljeni naslednji občani:

Na Cesti maršala Tita 100: Mirka ČOVĐIČ, Anica GORJUP, Marija KOBE, Ivica KORDEŽ, Metka KRAMAR, Milka KRAMAR, Marija KUMAR, Ivica KURRALD, Ivica MESIČ, Marija MOKOREL, Marija in Jože SKOBE, Stefan ŠKAFAR, Anica TRPLAN, Mišo ZUKIČ, Zora ZUKIČ; **Na Cesti maršala Tita 102:** Marija BERGANT, Jana BERTONCEL, Marija BRUNČEK, Drago FAZRL, Vera FOTAK, Mile KLOPČIČ, Dana KORITNIK, Danila KUNŠIČ, Francka PETERNEL, Tončka STARE, Julka ŠTEFE, Marija VIDIC, Olga ULČAR, Draga ŽUGWITZ, Tilka ŽVAN in vsi stanovalci bloka na Cesti maršala Tita 104;

Na cesti Cirila Tavčarja: Vera ČAR, Mojca ČOP, Režka GRACNAR, Štefka LANGUS, Ema LASNIK, Ljudmila LENARDIČ, Mimi LUŽOVEC, Nežka MAJČEN, Munim MALAGIČ, Begija MULALIČ, Gabrijela OBLAK, Rozina PEŠKAR, Anka PUKŠIČ, Tone REBOL, Lojzka SKUBE, Nežka TISLER, Vojo VUJEVIČ in Marija ŠINKELJ.

Na Cesti revolucije: Stanko AŽMAN, Alojz BEGUŠ, Marija BRUDAR, Pavla FRELIH, Kristina KOČJANČIČ, Fika LOVIČ, Martina MEDJA, Safeta MULALIČ, Pavla PINTAR, Petar PRALIČ, Vera Rebolj, Jožica RIŽMARIC.

B. B.

11. MEDNARODNI FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA

Zveza kulturnih organizacij Jesenice prek organizacijskega odbora in v izvedbi jeseniške filmske skupine Odeon prireja enajsti mednarodni festival amaterskega filma, ki bo potekal od 16. do 21. aprila letos na Jesenicah.

Organizator festivala je v začetku marca že razposlal razpise in prijavnice na 250 naslovov v 22 držav Evrope. Na festivalu imajo pravico sodelovanja kinoamaterji posamezniki in člani kinoamaterskih organizacij vseh držav. Kinoamaterji lahko na festivalu sodelujejo s filmi formata 8 mm, super 8 mm in 16 mm v vseh kategorijah in tehnikah, ne glede na leto izdelave, ki doslej še niso sodelovali na jeseniškem festivalu. Vsaka organizacija, oziroma posameznik lahko sodeluje z neomejenim številom filmov. Filmi so lahko opremljeni 8 mm in super 8 mm z magnetnim tonom ali magnetofonskim trakom hitrosti 9,5 cm/sekundo; 16 mm filmi pa s svetlobnim ali magnetnim tonom ali magnetofonskim trakom hitrosti 9,5 cm/sek. Za filme, opremljene z magnetofonskim trakom, prireditelj festivala ne more zagotoviti popolnoma sinhrona predvajanja. Žirija bo ocenjevala pod istimi pogoji vse filme, ne glede na format ali tehniko, po pravilniku o festivalih Zveze organizacij amaterskih festivalov Jugoslavije (SOAFJ), ki je enak pravilniku Mednarodnega združenja s statuti Zveze organizacij amaterskih festivalov Jugoslavije (SOAFJ) in Zveze organizacij za tehnično kulturo (ZOTK).

Festivalska prijavnica mora biti izpolnjena v celoti in čitljivo, vsak film pa mora biti na posebnem kolutu z blankom na začetku in na koncu. Ravno tako pa mora biti ton na magnetofonskem traku za vsak film na posebnem kolutu, pred pričetkom tona za film pa morajo biti na traku naslednji podatki: ime kluba, avtorja in filma. Pričetek tona za film mora biti označen z belim lepilnim trakom. Posebna komisija bo pred žiriranjem pregledala vse filme in izločila vse tiste, ki ne ustrezajo propo-

zicijam. Prireditelj festivala zagotavlja varnost filmov, ne odgovarja pa za škodo, ki bi nastala pri transportu.

Filmi bodo prikazani samo na jeseniškem festivalu, oziroma za propagiranje festivala oziroma kinoamaterske dejavnosti. Zadnji rok pošiljanja filmov je 4. april. Po predvidenem roku prireditelj ne bo sprejemal prijav in filmov. Prijave in filme je treba poslati priporočeno po pošti na naslov: Filmska skupina ODEON, p. p. 46, 64270 Jesenice. Filmi in ostali spremeni material bo vrnil najkasneje v 15 dneh po zaključku festivala.

Vsak film, ki bo prikazan na jeseniškem filmskem festivalu, bo prejel

posebno diplomu. Najboljši dokumentarni, igrani, animirani in žanrski filmi bodo nagrajeni z zlato, srebrno in bronasto plaketo ŽELEZAR. Podeljene bodo tudi zlate plakete ŽELEZAR za najboljšo idejo, režijo, kamero in montažo. Najboljši avtor festivala bo dobil prehodno nagrado »Grand prix«, klub z najboljšo selekcijo filmov pa umetniško sliko, ki jo podeljuje Zveza kulturnih organizacij Jesenice — DOLIK. Organizacije in podjetja bodo v sporazumu z žirijo podelile posebne nagrade, filmska skupina ODEON z Jesenic pa bo podelila posebno spominsko nagrado »Silvo Valentar« najboljšemu mlademu debitantu.

Naj ob tem pripomnimo, da je za festival že prispelo nekaj filmov iz tujine, kar kaže, da se stalno povečuje zanimanje za jeseniški festival.

A. Kerštan

PRED JUTRIŠNJIM SREČANJEM MLADIH PEVSKIH ZBOROV

Že v prejšnji številki Železarnja smo brali, da bo jutri, 23. marca, v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Jesenice v dvorani gledališča na Jesenicah letošnje občinsko srečanje mladih pevskih zborov, ali kot to srečanje že tradicionalno imenujemo MLADINA POJE '84.

Na srečanje se je prijavilo 13 zborov z več kot 400 pevskimi in pevci. Že samo število prijavljenih zborov in pevcev govori o veliki popularnosti in priljubljenosti srečanja mladih pevcev. Glasbeni pedagogi v šolah vlagajo veliko naporov za čim boljše glasbeno vzgojo svojih učencev. Glasbeno nadarjeni učenci pa v okviru glasbenih šolskih programov pod mentorstvom zborovodij uresničujejo te programe z organiziranim prepevanjem v različnih šolskih zborih. Delo v zborih pri učencih in zborovodijih zahteva velike in dodatne napore. Zato je nastop na SREČANJU velika radost za mlade pevce, obenem pa tudi želja po čim boljšem uspehu. To je tudi želja zborovodij, saj morajo v vsakem šolskem letu vedno znova vlagati vse svoje strokovne sposobnosti, da bi bil zbor čim boljši.

SREČANJE je priložnost, da vsi lahko pokažejo svoje zmogljivosti. Dosedanja SREČANJA so bila uspešna in so potrdila upravičenost obstoja. To je R E V I J A pevskih dosežkov učencev jeseniških šol in njihovih mentorjev, to je »pevski praznik«, v katerem najdejo zadoščenje vsi nastopajoči za enoletni trud.

SREČANJE nima tekmovalnega pomena, toda na srečanju mora strokovna komisija izbrati dva zbora za nastop na PODROČNEM SREČANJU MLADIH PEVSKIH ZBOROV GORENJSKE, ki bo letos na Jesenicah. Da bi komisija to odgovorno nalogo lahko dobro opravila in da bi zbori lahko uspešno nastopali, morajo v času izvajanja programa imeti ustrezne pogoje za svojo koncentracijo in izvedbo. Komisija za glasbo pri ZKO Jesenice prosi vse obiskovalce prireditve, posebno starše, ki se bodo srečanja udeležili z mladotnimi otroki, da ne dovolijo, da bi se otroci sprehajali v dvorani in okoli odra, ali klicali svoje bratce ali sestre, ki nastopajo na odru in podobno.

V interesu kulturnega nivoja prireditve prosimo, da vsi obiskovalci upoštevajo želje organizatorja in vseh tistih, ki resnično ljubijo zborovsko prepevanje mladih pevcev, ki so nedvomno velika in dragocena podlaga za zborovsko petje na Jesenicah.

GLASBENA KOMISIJA
ZKO Jesenice

OGLEDALI SMO SI PREDSTAVO »SLUGA DVEH GOSPODOV«

V petek, 9. marca, smo zvedeli, da si bomo 12. marca ogledali predstavo jeseniškega amaterskega gledališča, komedijo Sluga dveh gospodov.

Novice smo se razveselili, saj je bila to prva gledališka predstava v tem šolskem letu za nas. Med igralci je tudi mladi Sandi Jakopič, nekdanji učenec naše šole, ki se ga še mnogi spominjamo. Predstavo ob devetih so si ogledali učenci petih in šestih razredov, ob enajstih pa sedmošolci in osmošolci.

Ko se je zastor dvignil, nas je najprej pritegnila preprosta in zanimiva scena, potem pa navdušilo sproščeno in doživeto igranje naših gledališnikov. Igra je imela tri dejanja, nam pa se je zdela mnogo prekratka. Glavno vlogo je igral Borut

Verovšek, ki se ga spominjamo še kot Matička v Linhartovi veseloigri Matiček se ženi.

Ko smo se vračali v šolo, smo razpravljali o igri, o igralcih in kostumih.

Mladi radi gledamo igre z veselo vsebino in zato smo hvaležni amaterskemu gledališču Tone Čufar, da nam je pripravilo komedijo, ki jo preveča zmagovalje ljudskega duha in radost nad življenjem.

Damjana Golob, 8. b,
novinarski krožek,
COŠ Tone Čufar
Jesenice

OBISKALI SMO TOZD ISKRA NA BLEJSKI DOBRAVI

O poklicih se pogovarjamo že v nižjih razredih osnovne šole. V neposredni bližini imamo poleg Železarnje še nekaj podjetij oziroma obratov. Izkoristili smo to možnost in obiskali TOZD Iskro na Blejski Dobravi.

V organizaciji je zaposlenih približno 460 delavcev, pretežno žensk. Seznanili smo se s procesom dela od začetne faze sestavljanja in justiranja telefonskih relejev, ki so v telefoniji še danes osnovni element, do končnega izdelka. Telefonski releji se vgrajujejo v vse telefonske naprave in centrale. Z zanimanjem smo opazovali spretne delavke v navijalnici, kjer navijajo žične tuljave za releje. Tudi izdelava žičnih oblik zahteva precej natančnosti. S posebnimi napravami kontrolirajo končne izdelke, ki jih prodajajo na domače in tuje tržisce.

Bodoči program temeljne organizacije pa je izdelava elektronskih telefonskih naprav.

Ob zaključku ogleda smo še veliko spraševali in prijazno sta nam odgovarjali tovarišici Beguševa in Cveta-novičeva.

Polni lepih vtisov in novih spoznanj smo zapustili delovno organizacijo, v kateri delajo tudi naši starši.

Učenci 4. razredov
OŠ Karavanških kurirjev
NOB Koroška Bela

foto kino klub
dop. svoboda ptuj
kot gost razstavlja
franc sluga - jesenice

OTVORITEV OBČINSKE FOTO RAZSTAVE

V četrtek, 8. marca, smo v naši osnovni šoli Gorenjskega odreda v Žirovnici v počastitev dneva žensk in za spodbudo našim mladim fotografom pripravili občinsko pionirsko foto razstavo 1984. Na tej razstavi so podelili nagrade za najboljšo fotografijo, za najboljše avtorsko delo in nagrado trgovskega podjetja Merkur.

Na razstavi je sodelovalo 46 avtorjev s šestih šol. Poslali so skupno 200 fotografij, od katerih jih je bilo za razstavo izbranih 99. Fotografije je odbral Adi Fink, amater 1. stopnje in član foto kluba Andrej Prešern Jesenice.

Razstavo je po kratkem kulturnem programu otvoril predsednik foto kluba A. Prešern Janez Gregorij. V kratkem govoru je poudaril, da je na razstavi nekaj res uspešnih fotografij.

Če hodiš po svetu z odprtimi očmi, marsikaj lepega opaziš: čudovit sončni zahod, cvetlico med skalami, pa sošolca pri delu ali v igri ... tisoč in tisoč drobnih, a včasih neponovljivih stvari.

Pozabiš jih, lahko pa jih strneš v besede, naslikaš z barvami in čopičem ali pa ujameš v oko fotografskega aparata. Veliko nas je, ki se ukvarjamo s fotografijo.

Predsednik je podelil tudi nagrade najboljšim: 1. Zdenka Mihajlovič, OŠ Karavanških kurirjev NOB Ko-

roška Bela za fotografije: Priprava, Že gre in Sodelovanje; 2. Janez Vidmar, OŠ Tone Čufar za fotografije: Mreže 4, Mreže 5 in Mreže 6; 3. Peter Muhar, OŠ Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela za fotografije: Marko, Tanja in Deček in kavka.

Nagrade za posamezne fotografije so prejeli: 1. Sebastijan Mislinov iz OŠ Tone Čufar Jesenice (Izdelava mreže 3); 2. Amra Mustafovski OŠ Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela (Kresnička) in Marko Hašimović OŠ Karavanških kurirjev NOB (Pregledovanje); 3. Aleš More FK Andrej Prešern Jesenice (Zbranst); Drago Domjanovič OŠ Prežihov Voranc Jesenice (Mladi risarji) in Boštjan Kermc OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica (Koline 2).

Nagrado trgovskega podjetja Merkur je prejela Mojca Peternel za najbolj uspešen posnetek iz pionirskega življenja: Koši in košare.

Gregor Čeh, 6. b
OŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1984/85

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šol. leto 1984/85 naslednje
štipendije

Šola — usmeritev	Stop zaht.	Štev. razp. štipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	7
dipl. ing. strojništva	VII	6
dipl. ing. elektrotehnike	VII	3
dipl. ing. gradbeništva	VII	1
dipl. ing. matematike	VII	1
dipl. ing. računalništva	VII	1
dipl. ekonomist (fin. usm. 2)	VII	4
(kom. usm. 2)		
VIŠJE ŠOLE		
ing. strojništva	VI	2
ing. elektrotehnike	VI	1
SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE		
Metalurška usmeritev		
SR program:		
4-letni program	V	15
3-letni program	IV	34
Kovinsko predelovalna usmeritev		
SR program:		
3-letni program	IV	75
SKR program:		
metal. in kov. predel. usm.	II	30
Elektrotehniška usmeritev		
SR program:		
3-letni program — 1. letnik	IV	5
4-letni program — elektronika	V	3
Kemijska usmeritev		
SR program:		
4-letni program	V	6
Gradbena usmeritev		
SR program:		
3-letni program (tesar)	IV	2
Gostinsko turistična usmeritev		
SR program:		
3-letni program (kuhar 3)	IV	4
(natakar 1)		
Družboslovna usmeritev		
SR program:		
4-letni program — adm. dej.	V	1
Naravoslovna tehniška usmeritev		
SR program:		
4-letni program — 1. letnik	V	4

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem DZS 8.40 »Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic«, ki ga kupijo v knjigarni.

Osební dohodki staršev, navedeni v vlogi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1983; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezek pokojnine (december 1983) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije je zadnjega šolskega spričevala oz. potrčila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so vloge nepopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1984.

3. Prijave bo sprejemal kadrovski sektor železarnje Jesenice do 31. maja 1984. leta.

JANEZ BITENC PRI NAS NA OBISKU

Med kosilom smo zvedeli, da je prišel na našo osnovno šolo Gorenjskega odreda v Žirovnici skladatelj in glasbenik Janez Bitenc.

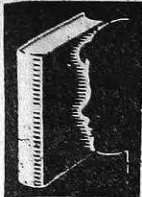
V telovadnici smo imeli kratek polurni program. Skladatelj smo pozdravili s ploskanjem. Po kratkih uvodnih besedah nam je začel pripovedovati pravljico o deklici Lenčki in njenem medvedku Mihcu. Ob pripovedovanju pravljice so še posebej uživali manjši otroci iz vrta in prvega razreda, ker Janeza Bitenca sploh še niso poznali. Slišali smo, kako se je medvedek Mihec izgubil in kako so ga pravljčni otroci iskali pri raznih živalih. Te živali so posebej znali oponašati otroci iz prvega razreda in vrta. Ko so pravljčni otroci medvedka končno našli, smo vsi skupaj zapeli pesmico o izgubljenem in najdenem medvedku Mihcu. Proti koncu programa so morale peti tovarišice same. Ko so tovarišice odpele, smo še enkrat skupaj zapeli.

Za konec se je tovariš ravnatelj zahvalil za obisk, mi pa smo Janezu Bitencu še enkrat zaploskali. To veselo srečanje s skladateljem in glasbenikom nam je bilo vsem zelo všeč. Takih prijetnih srečanj si vsi še želimo.

Maruša Mohorč, 4. a
COŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

Koncentracija in mirne roke —
upravljalca avtodvigala med delom
(foto S. Kocalj)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Jorge Luis BORGES: Izmišljije. Cankarjeva založba 1984.

Nova zbirka Cankarjeve založbe ima kaj obetaven naslov: Veliki pripovedniki. Žal pa nam je tokrat prinesla — razen pričujočega dela — same ponatise (oziroma nove izdaje): po en roman Bulgakova, Joycea, Kafke in Malrauxa. Izmišljije so prva Borgesova knjiga v slovenščini. Zanimivo je, da se je založba odločila za določeno zbirko, ne za izbor iz večjih knjig: po tem lahko sklepamo, da so na vidiku še nadaljnji prevodi.

Enega največjih sodobnih argentinskih (in svetovnih) pisateljev torej spoznavamo s precejšnjo zamudno. Čisto neznan pa le ni: tako ga je npr. Jolka Milič predstavila že 1968. leta v Problemih, kjer je objavila tudi nekaj prevedenih zgodb. Sicer pa se za Borgesu zavzema srbski pisatelj Danilo Kiš. V srbohrvaščini lahko beremo tudi knjigo pogovorov, ki jih je imel z Borgesom ameriški kritik R. Burgin.

Prav na to knjigo se lahko opremo, če naj zveemo kaj več o Borgesu. Znan je kot pisec kratke proze, kot pesnik in kot esejist. Literarno-zgodovinsko je njegovo delo reakcija na realizem (in na vulgarni — bolje rečeno naivni materializem, ki se skriva v ostriju realistične doktrine). Tudi v latinskoameriškem pripovedništvu je v nekem obdobju prevladala zavzetost za dnevne politične teme, sledila je reakcija, odmik v fantastiko.

Če se naj opremo na avtorjeve lastne besede: za Borgesu je osnovni motiv »začudenje, presenečenost nad svetom«. Dejansko jemlje večina realistov svet tako, kot ga jemlje povprečni človek: kot nekaj samo po sebi umljivega. Zavzetost nad »čudežem sveta« je sicer prejkone domena lirike (in ne pripovedne proze).

Se bolj bistveni odmik od veljavnih meril je ta, da Borgesu izhodišče za ustvarjanje pogosto ni življenje, ampak knjige. Prav gotovo gre to vstric z nazorom, da ima kultura svoje lastno življenje, da je (seveda) delno, pa vendarle neodvisna od družbene in materialne osnove. No, zdaj ne gre za estetske teorije ampak za preprosto dejstvo: večina pisateljev ponosno izjavlja, da zajemajo iz življenja; kdor v takih razmerah izjavlja, da zajema iz knjig, mora iz tega napraviti nekaj nauk. Izkaže pa se, da so vrednostna merila podobna, najsi izhajaš iz življenja ali iz kulture, v vsakem primeru gre tudi za večjo ali manjšo pristnost doživetja, za večjo ali manjšo jasnost videnja. V vsakem primeru izhajaš iz osebne izkušnje. Za Borgesu je branje izkušnja, ki je enakovredna zabljubljenosti ali popotovanju.

Zdaj je mogoče že očitna vsa nenavadnost Borgesovih izhodišč. Pri nas smo ga gledali malce po strani zaradi nazadnjaških nazorov. Vendar se zdi, da nekdo, ki razširja svet človeške izkušnje, že s tem samim ne more biti reakcionar. Odpiranje novih obzorij — pa četudi se ta nova občutljivost razodeva skozi zanimanje za stare in pozabljene sestavine človeške kulturne dediščine — je po mojem vendarle korak naprej.

Večina Borgesovih del se giblje v tem krogu, hkrati pa neposredni stik z življenjem nikakor ni izključen. (Saj vemo, da tudi tisti pisatelji, ki »zajemajo iz življenja«, v pretežni meri izhajajo iz knjig in so v svojih temeljnih zamislih pogosto kaj malo življenjski in izvorni.) Nekatere Borgesove zgodbe (ali, kot jim pravijo nekateri: arabeske) so zelo življenjske in stvarne. Predvsem pa ta avtor upošteva tisto (v bistvu realistično) pravilo, ki zahteva od pisca, da govori predvsem o tem, kar v resnici pozna.

Po mojem je ena izmed najboljših zgodb v tej knjigi Jug. Ta zgodba ima, kot vse kaže, povsem realno osnovo. Pripoved se omejuje le na tisto, kar je za Borgesu bistveno: na tiste momente iz junakove biografije, ki so v tesnem razmerju z njegovo »usodo«. Juan Dahlmann je (kakor tudi avtor) mestni človek, vendar ga nekaj vleče na kmečki jug. Po neki

težki nesreči, ko je komaj ostal pri življenju, je potreben okrevanja in tako se odpravi na podeželje. Takoj po prihodu pa se v gostilni pusti izzvati na boj z noži, z drugimi besedami, privoli, da ga kartjavendan ubijejo.

Mnoge Borgesove zgodbe v tej zbirki govorijo o istem: o človekovem srečanju s smrtjo, o »usodnosti«, ki izvira tako iz človeka samega kot iz okoliščin — to dvojje je pogosto zlito v eno — vedno zelo trezno, brez patosa, z veliko umetniško prepričljivostjo. Moč, ki veže iz teh zgodb, izvira po mojem od tod, ker pripovedovalec opušča vse postransko: ker se zna osredotočiti na bistvene poteze.

Nekatere izmed teh zgodb temeljijo na »prevari«, glede na to pač, da se bralcu ob koncu razode neka čisto nepričakovana. Umetniški učinek pa ne izhaja iz tega. Bralci, ki bodo dojemljivi za svet Borgesovih Fikcij (slovenski prevod te besede ima kajpak slab prizvok), se bodo spet in spet vračali k posameznim zgodbam. Tudi sam sem se pogosto vrnil na začetek takoj, ko sem prebral do konca: spoznal sem, kako pomenljiv je sleherni stavek. Takoj kot čutimo pri dobri sliki potrebo, da si vtisnemo v spomin sleherno nadrobno, skrivnost, ki tiči za sliko, pa ostane vseeno nerazkrita.

Marko Hudnik

LJUBITELJSKA LIKOVNA USTVARJALNOST OBČINE ŠKOFJA LOKA NA OGLED NA JESENICAH

Jutri, v petek, 23. marca, bodo v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah ob 18. uri odprli že šesto razstavo v tem letu, in sicer prikaz ljubiteljske likovne ustvarjalnosti občine Škofja Loka. Ob otvoritvi bo krajši recital izvajal čelist Janez MESEC ob spremljavi pianistke Elizabete DEMŠAR.

Ljubiteljski likovni ustvarjalci škofjeloške občine se že drugič predstavljajo na Jesenicah s skupinsko pregledno razstavo, ki je bila pred tem že na ogled v galeriji na loškem gradu. Sicer pa je bila v domači občini že peta pregledna razstava, ki jih na pobudo ustvarjalcev organizirata Zveza kulturnih organizacij Škofja Loka in Loški muzej — galerija.

Vsakoletna razstava, pravi škofjeloški likovni kritik in umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec, pomeni kljub vsem pomislekom prijetno osvežitev kulturnega dogajanja v škofjeloški občini, ki hkrati omogoča tudi dovolj celovit pregled zanimivega in raznoliškega dogajanja znotraj ljubiteljskega likovnega ustvarjanja v posameznih žariščih tovrstne ljubiteljske dejavnosti, kot so Škofja Loka, Železniki in Žiri, pa tudi vseh posameznikov izven teh žarišč delujočih skupin. Prireditelja pri oblikovanju nimata lahkega dela pri izboru, ki naj bi prikazal čimbolj celovito be-

ro več kot petdesetih ustvarjalcev, izmed katerih pa se letnih preglednih razstav udeležuje le polovica. Selektorji stremijo za tem, da je vsak prijavljeni likovnik predstavljen vsaj z enim delom. Pri tem pa se seveda včasih morajo odreči določenim estetskim in kvalitnim načelom, ker jim je pred očmi predvsem razstava, ki bo v celoti prikazovala stanje v ljubiteljski likovni dejavnosti škofjeloške občine.

Tako se bomo na razstavi srečali z deli, katerih ustvarjalci sestavljajo pisano družščino likovnih samorastnikov, ki so se poleg svojega poklicnega dela podali v svet barv, črt in oblik. Risbe, grafike in slike, plastike in tapiserije so sredstva, s katerimi škofjeloški likovniki — amaterji pestro izražajo raznoliki motivni svet od interpretacije krajinne celo do vedut in od tihožitja do figure in do portreta.

Pristop k motivom, njihova likovna obdelava in morebitne vsebinske poante so odraz povsem osebnega značaja vse do tiste meje, ko je celo nemogoče iskati kakršnekoli skupne elemente. Ker prevladuje zvestoba lastni, četudi včasih nekoliko nerodni ali in tudi naivni originalnosti (ne v pomenu naivnega slikarstva), je celotna razstava odsev te simpatične lastnosti, ki odlikuje delo amaterjev. Zastopana so dela, ki so skoraj dovršena, so pa na razstavi tudi taka, ki dražajo vso začetniško preprostost: poleg dokumentarno verno posnete narave so tu še bolj ali manj realistično (ali celo romantično) pojmovane krajine. Nekaj avtorjev se preizkuša celo v smeri stilizacije, abstrahiranja in prekomponiranja, vidnega v smeri lastnega, osebnega estetiziranja.

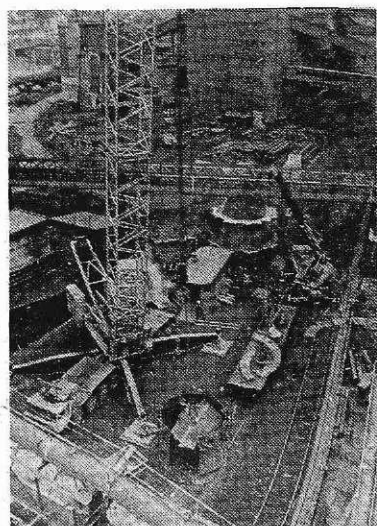
Na Jesenicah se bodo s svojimi deli predstavili: Milojka BOZOVIČAR, Rado DAGARIN, Milan DOLENC, Jože GOSTINČAR, Zlata IBRAIMOVIC, Jakob HURE-DELMATI, Matjež JENŠTERLE, Marija KAJZAR, Stane OBLAK, Andrej PERKO, Vinco PODOBNIK, Vladimir POLAJNAR, Rafael POTREBUJEŠ, Franc RANT, Jožica REJC, Pavle SEDEJ, Edi SEVER, Snežna TALER, Lojze TARFILA, Jordan URH, Stane ZGAJA in Stane ŽERKO.

Razstavo si boste lahko ogledali do vključno 4. aprila vsak dan, razen nedelj, praznikov in sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. do 18. ure.

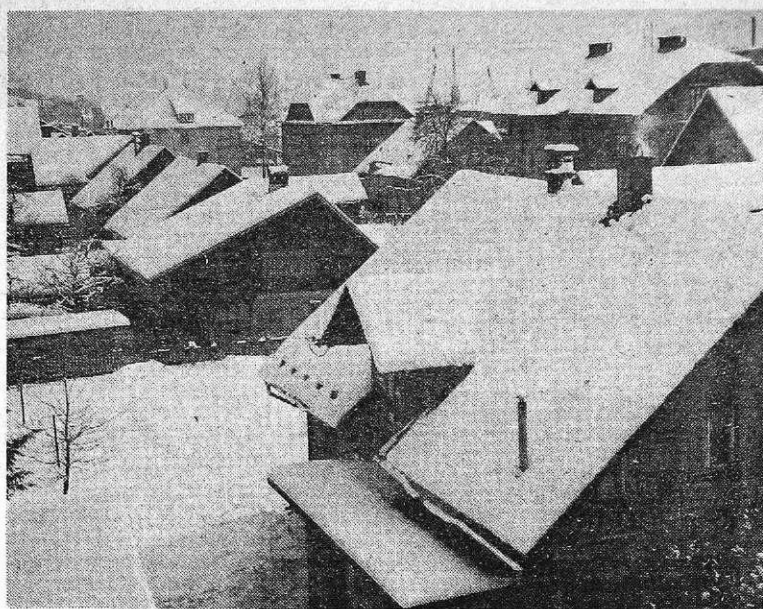
FRANC NOVINC RAZSTAVLJA V RADOVLJICI

V galeriji Sivčeve hiše v Radovljici je do 8. aprila odprta razstava slik akademskega slikarja FRANCA NOVINCA iz Škofje Loke, letošnjega prejemnika nagrade Prešernovega sklada.

Razstava v Radovljici je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Delovšice ob plavžu (foto I. Kučina)

Starejši del Jesenic pred tremi tedni

DARE ULAGA V ŽIROVNICI

Za osmi marec smo tudi v naši šoli pripravili proslavo za naše mamice, da bi se razvedrile in sprostile v krogu otrok in da bi jim čestitali ob njihovem prazniku.

Za začetek prireditve so za prijetno razpoloženje poskrbeli mladi folkloristi, ki so privrskali ob spremeljavi harmonike. Zapeli in zaplesali so nam venček gorenjskih pesmi in plesov.

Za njimi so nastopili recitatorji. Ob glasbi so deklamirali pesmi o mamah, babicah — o naših delovnih ženah. V njih smo povedali, kako radi jih imamo.

Po prvem delu programa je z monodramo Nekoč in danes nastopil gledališki igralec Dare Ulaga. Vsi smo se od srca nasmejali njegovim spominom na stare čase in razmišljanju o sedanjosti. Zadovoljni smo bili tudi učenci, saj nam je povedal, da je pisati spise včasih sila težko.

Dopoldne so učenci naše šole gostovali tudi v Planiki. Za vse delavke so pripravili kulturni program. Ob sčecu, ki so ga učenci 6. a razreda sestavili sami, so se vsem usta raztegnila do ušes.

Nismo pozabili tudi na starejše žene, ki se niso mogle udeležiti prireditve. Tem smo v šoli naredili kuhinjske deščice, v katere je vžgan cvetlični vzorec. Bile so lepo pobarvane, v vsak zavitek pa smo dali še čestitko.

Tudi jaz sem nesla to darilo neki ženi. Ko sem ji voščila in ji dala deščico, so ji solze stopile v oči. Nekaj časa je bila tiho. Gledala je darilo, a kmalu so se ji raztegnile gube in usta so se razleza v vesel nasmeh. Bila je čisto drugačna kot prej. Začeli sva se pogovarjati in ura je minila, kot bi mignil. Ko sem odšla, mi je pomahala. Vedela sem, da se je darila zelo razveselila.

Vsako leto obdarujemo starejše krajanke. Vedno so vesele in ganjene. Tudi nam je v veselje, če jih osrečimo.

Nataša Drolc, 5. b.r.
OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica

OBČINSKO SREČANJE MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV — MLADINA POJE '84

V petek, 23. marca, ob 18. uri organizira Zveza kulturnih organizacij Jesenice v dvorani gledališča na Jesenicah letošnje občinsko srečanje mladinskih pevskih zborov pod že znanim geslom MLADINA POJE '84. Na srečanje se je prijavilo 13 zborov z več kot 400 pevskami in pevci.

PROGRAM:

1. Zborček cicibanov Glasbene šole Jesenice — zborovodkinja Stanka Mencinger
 - Janez Bitenc: KOSTANJ
 - Ljudska: NAGAJIVKA
 - Ljudska: SREČALI SMO MRAVLJO
2. Otroški zbor osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica — zborovodkinja Darja Kolenc
 - Janez Bitenc: TRI MUCE
 - Jakob Jež: ZAJČEK
 - Janez Kuhar: PESMI NAŠEGA ZBORA
3. Otroški pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice — zborovodkinja Stanka Mencinger
 - Jakob Jež: AH
 - Egi Gašperšič: LEPOPIS
 - Peter Lipar: DEZEK
4. Otroški pevski zbor osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica — zborovodkinja Darja Kolenc
 - Jakob Jež: GOSKE IN ŽABE
 - Jože Privšek: HIPOTENUZA
 - M. Ferlež: VSTANITE OTROCI, VSTANITE
5. Otroški pevski zbor osnovne šole Tone Čufar Jesenice — zborovodkinja Marija Reichman
 - Jani Golob: KO BOM VELIK
 - Marjan Vodopivec: CICIBAN JE ZASPAN
 - Radovan Gobec: ČIRA ČARA
6. Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole 16. december Mojstrana — zborovodkinja Majda Klančnik
 - Janez Kuhar: JUTRI GREMO V NAPAD
 - Vilko Ukmar: JUTRO
 - Luka Kramljc: VESELI PASTIR
7. Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Tone Čufar Jesenice — zborovodkinja Mira Mesarič
 - Pavel Šivic: ZAJČEK
 - Emil Adamič: IZPRAŠEVALNICA
 - Radovan Gobec: POSTOJ KURIRČEK
8. Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora — zborovodkinja Majda Klančnik
 - Milan Apih: BILEČANKA
 - Jakob Jež: ZASPALI SO
 - Janez Kuhar: ENA PTIČKA PRILETELA
9. Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela — zborovodja Davorin Rostohar
 - Marko Tajčević: PJSME DODOLSKJE
 - Matija Tome: SOLDAŠKI BOBEN
 - Matej Bor: HEJ, BRIGADE
10. Mlajši mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice — zborovodja Roman Ravnič
 - Vilko Ukmar: JUTRO
 - Jakob Jež: POMLAD
 - Danilo Švara: KAKO SE POLŽKU MUDI
11. Mladinski pevski zbor osnovne šole Tone Čufar Jesenice — zborovodkinja Mira Mesarič
 - Matija Tome: NA GORENŠČEM JE FLETNO
 - Ubald Vrabec: ČUK SE JE OZENIL
 - Viktor Mihelič: TAKO NI CVETELA ŠE NAŠA DEŽELA
12. Mladinski pevski zbor osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica — zborovodkinja Elizabeta Demšar
 - Makso Pirnik: SMRT V BRDIH
 - W. A. Mozart: USPAVANKA
 - E. Adamič: DA B'IVA LEPA URA
13. Mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice — zborovodja Roman Ravnič
 - Radovan Gobec: KO V RANEM JUTRU
 - Matija Tome: NA VRTU MI JAVOR ZELEN
 - O. B. Agnestig: DONNA, DONNA

MELITA VOVK RAZSTAVLJA V RADOVLJICI

V avli občinske skupščine je na ogled razstava del akademske slikarke Melite Vovkove z Bleda. Petnajst barvnih risb, kombiniranih s kolažem, na lahkoten, svež, segav in duhovit način v obliki šopkov in ikeban kaže zrcalo življenju doma in po svetu. Slikarka je že na akademiji zaslovela zaradi svoje odlične risbe in duhovite kritičnosti. V ciklusu najnovejših del je sproščeno skicozna, namenoma uporablja v njih elemente kiča in svoje, z globokim humanizmom prežete bodice, skriva v »lepoti« cvetja.

Posrečena kombinacija realizma, surrealizma in tehnike kolaža v slikah je posredno izraz kritičnega slikarkega odnosa do različnih modernizmov v sodobni umetnosti in odraža avtoričino zavestno podiranje vere v edino zveličavnost trenutnih modnih likovnih smeri pa tudi njen odklonilen odnos do larpularizma. Raznolike izrazne sposobnosti vodijo slikarko na različna likovna področja: od slikarstva h grafiki, k ilustraciji, kostumografiji, scenografiji in karikaturi. Poleg tega je objavila vrsto strokovnih člankov in potopisov. Danes se največ ukvarja z ilustracijo in karikaturo, kajti odlično obvlada risbo in zmoro z njo nekaj izraziti. Kot ženska in umetnica, ki je videla velik del sveta in različne življenjske usode in spoznala relativnost človekovega početja, se danes zaradi svojih risarskih dosežkov lahko šteje za nadaljevalko Smrekarjeve in Pirnatove risbe, med tujimi umetniki pa bi lahko iskali posamične vsebinske paralele med njo in francoskim slikarjem, grafikom in kiparjem Honorajem Daumierjem in seveda med mnogimi mlajšimi. In vendar je od vseh različna in izrazito svoja. S svojo izjemno sposobnostjo, v še tako težki situaciji pogledati na problem z različnih, ne samo tragičnih strani, uperja v raznovrstnih likovnih stvaritvah predvsem humorno, manjkrat resnično satirično ost, kot bi hotela reči: »Saj res ni vse

rožnato, a tako hudo spet ni in navsezadnje je lepo živeti. Humor nam pri tem pomaga!»

Tudi šopki in ikebane z razstave imajo tak podton. Slikarka se jih loteva kot spretna oblikovalka in z njimi razveseljuje oko, kot zmerno »začimbo« pa v obliki kolažnih dopolnil opozarja na ne vedno zdrave, razveseljive in spodbudne značilnosti našega časa.

Maruša Avguštin

FRANC SMOLEJ NAŠ OLIMPIJEC

Olimpijske igre v Sarajevu so se uspešno končale. Večina je na zaslonih spremljala tekmovalce in držala pesti za naše tekmovalce. Dobili smo tudi prvo jugoslovansko medaljo v vseh 14 olimpijskih igrah, ki bo zapisana v zgodovino našega alpskega smučanja.

V občini Jesenice imamo nekaj bivših olimpijcev, ki smo jih obiskali. Med njimi smo na domu poiskali tudi Franca Smoleja, bivšega smučarskega maratona in tekača na smučeh. Naš pogovor z njim je bil zelo zanimiv in prijeten. Povedal nam je nekaj o svojem začetku, doživljenjskih in vtihih v času dveh olimpijskih iger, na katerih je sodeloval.

»Začel sem pri desetih letih, leta 1918. Brat mi je prinesel smuči s koroške fronte in počasi sem začel vaditi. Moj učitelj in idol je bil JOŽKO JANŠA. Skupaj sva tekmovala in marsikaj sem se od njega naučil. Ko sem nekoč gledal smučarski tek, mi je bil zelo všeč in zato sem se odločil, da bom postal tekač. Udeležil sem se nekaj tekmovalij. Ker pa je bilo to v času, ko se je bližala vojna, sem moral najprej opravičiti z vojsko, šele nato sem začel resneje trenirati in tekmovali. Kar pa se tiče smučarske opreme: v tistem času je bila slabša od današnje. Smuči so bile lesene in imenovale smo jih »zajčeve smuči«. Marsikateri smučarji sem si napravil sam. Leta 1937 pa smo že dobili boljše opremo.

Prva olimpijada, ki sem se je udeležil, je bila v Garmisch-Partenkirchenu, druga pa v Saint Moritzu. Takrat sem dosegel drugo mesto v teku na 50 km. Navadno sem sodeloval v vseh treh disciplinah. Nikoli pa na tekmah nisem odstopil. Skoraj za vsako tekmovalje sem dobil kakšno priznanje, medaljo ali nagrado.

Mladi športniki imajo danes boljše pogoje, včasih smo bili prepuščeni sami sebi. Tudi za vključevanje v šport imajo danes več možnosti kot nekoč. Spominjam se, da sem nekoč odšel za tri dni na tek-

movanje in ob vrnitvi v delovno organizacijo me je čakalo neprijetno presenečenje, ker so me premestili na slabše delovno mesto.

Po mojem mnenju naj bi otrok stopil na smuči čimprej. Opažam pa, da tekmovalce prezgodaj odpisujejo. Ko so fantje stari od 22 do 28 let, so že odpisani. To poudarjam predvsem za fante in dekleta, ki so vključeni v kakšen klub. Pri osemindvajsetih letih imaš najboljše rezultate, vsaj jaz sem jih imel.

V Sloveniji je smučanje zelo množično in na vsak način bo križal dobil uspešne naslednike. Alpsko smučanje je mnogo bolj razvito kot tek na smučeh.

Spominjam se, da sem nekoč v Avstriji hotel kupiti smuči za tek, pa jih sploh niso imeli. Imeli so večinoma smuči za alpsko smučanje in za skakalce.

Spremljal sem olimpijske igre v Sarajevu in opazil je bilo, pravzaprav sem jaz to že prej opazil in spoznal, da so severnjaki zelo žilavi.

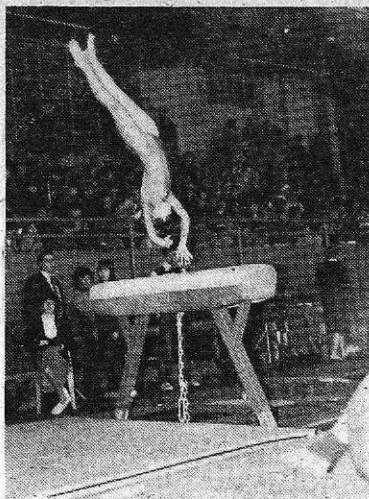
Omenil bi še, da sem zelo razočaran, ker me niso povabili v Sarajevo. Čeprav sem užival ob gledanju televizije, bi bilo še lepše, če bi to vzdržje, ki ga je težko opisati, doživel v živo.

S športom se še danes ukvarjam. Bil sem na teku v Dupljah. Imam pa zelo malo treninga. Upokojen sem že šestnajst let. Poleti rad hodim v gozd, pripravljam drva za zimo... pozimi pa grem nekajkrat tudi na smučanje v Mojstrano.

Za konec bi vsem mladim želel predvsem veliko uspeha v šoli. Vsakdo, ki je vključen v kakršnokoli športno panogo, naj se ji z vsemi močmi posveti, da ne bi zašel v pijančevanje ali celo v jemanje mamil.

Povedal bi še, da sem zelo vesel, da ste se me po tolikih letih spomnili in obiskali.

Literarni krožek
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

Med jeseniškimi telovadkami ima največ uspeha na tekmovalnih desetletna Sandra Stefanovska, učenka 4. razreda osnovne šole Tone Čufar. Tako je bilo tudi na zadnjem tekmovalju v Zagrebu, kjer je osvojila zlato kolajno na preskoku in srebrno v parterni vaji. Še pred dvema letoma je bil preskok Sandrine najslabše orodje, zdaj pa ima na tekmovalnih največ uspeha prav na tem. Sama meni, da je njeno najljubše in najboljše orodje parter, prav gotovo pa je ta njena specialnost tudi gred, na kateri pa nima sreče na tekmovaljih.

Posnetek je s pionirskega pokala Slovenije 1983, decembra lanskega leta v Ajdovščini — premet z obratom 180 stopinj v naskoku in 360 stopinj po odritvi z rokami, ki je Sandri prinesel srebrno kolajno. (Tekst in foto Leon Mesarič)

TEKMOVANJE V VELESALOMU NA HRUŠICI

V soboto, 10. marca je bilo na smučišču na Belem polju tekmovalje v veleslalomu za vse kategorije tekmovalcev. Tekmovanja se je udeležilo 42 tekmovalcev in tekmovalk, prireditelj pa so organizirali člani TVD PARTIZAN Hrušica pod pokroviteljstvom ključavničarstva REKAR s Sp. Plavža.

REZULTATI:
PREDŠOLSKI OTROCI: 1. Jure Razinger, 2. Gaber Glavič;
Učenci od 1.—4. razreda: 1. Uroš Šušteršič, 2. Klemen Kežar, 3. Matjaž Zagari;
Učenci od 5.—8. razreda: 1. Franci Sintič, 2. Gorazd Podlesnik, 3. Sandi Slivnik;
UČENKE OD 1.—4. RAZREDA: 1. Urška Razinger, 2. Margita Zupanc;
UČENKE OD 5.—8. RAZREDA: 1. Monika Smolej, 2. Marija Srsen, 3. Andrejka Klinar;
Mladinci: 1. Zdravko Halupka, 2. Iztok Očepek, 3. Borut Slivnik;
Člani: 1. Stane Razinger, 2. Janez Šušteršič, 3. Slavko Zupanc.

N. K.

POMERILI SO SE V SANKANJU

V nedeljo, 18. marca, smo člani upravnega odbora gasilskega društva Planina pod Golico pripravili že tradicionalne tekme v sankanju na progi od »Jerčica« do »Jurčica«.

Tekmovalo je 40 tekmovalcev, med katerimi so bili najboljši:
PIONIRJI: 1. Damjan Tramte, 2. Sebastijan Vilman, 3. Branko Jakopič.
PIONIRKE: 1. Romana Smolej.

MLADINCI: 1. Peter Klinar, 2. Klemen Razinger, 3. Jernej Klinar.
ŽENSKES OD 18 DO 35 LET: 1. Sonja Vilman, 2. Andreja Ambrožič, 3. Marica Branc.

ŽENSKES NAD 35 LET: 1.—2. Anica Ambrožič in Kristina Razinger, 3. Minka Klinar.

MOŠKI OD 18 DO 35 LET: 1. Andrej Štefelin, 2. Janez Branc, 3. Anton Hribar.

MOŠKI NAD 35 LET: 1. Franci Smolej, 2. Matevž Kolar, 3. Peter Klinar.

Ob tej priložnosti se upravni odbor gasilskega društva zahvaljuje vsem vaščanom za darovane prispevke in nagrade, s katerimi smo lahko nagradili vse tekmovalce.

P. K.

ODBOJKARSKI TURNIR UČENK JESENIŠKIH OSNOVNIH ŠOL

V petek, 2. marca, je bil v osnovni šoli Tone Čufar odbojkarški turnir, ki so se ga udeležile le učence osnovnih šol z Jesenice, Koroške Bele in Žirovnice. Na turnirju so bile učence obeh jeseniških osnovnih šol — Tone Čufar in Prežihov Voranc.

Izidi tekem:
Koroška Bela — Žirovnica 1:2
Prežihov Voranc — Tone Čufar 1:2
Koroška Bela — Prežihov Voranc 2:1
Tone Čufar — Žirovnica 2:0

Ekipe so se uvrstile: 1. OŠ Tone Čufar, 2. OŠ Žirovnica, 3. OŠ Karavanskih kurirjev NOB, 4. OŠ Prežihov Voranc.

S svojim prvim mestom smo zelo zadovoljni, saj ga nismo pričakovali. Učence so vsak ponedeljek popoldan imele treninge in so jih vse redno obiskovale, zato je bilo naše mesto povsem zasluženo.

V ekipi naše šole so nastopale: Monika Komec, Fejda Avdič, Sabina Crnkic, Zorica Momčilović, Merica Midžan, Snežana Dejanović, Tanja Crv, Renata Bok in Slavica Barišič.

Darja Jenko 7.c
novinarski krožek
OŠ Tone Čufar

RADOVLJIŠKI PLANINCI SO ZBOROVALI

Člani Planinskega društva Radovljica so na nedavnem obnem zboru pregledali delo v preteklem mandatnem obdobju, se pogovorili o nadaljnjem delu, pa tudi o praznovanju svojega jubileja v letu 1985.

Danes društvo šteje 2339 članov in je eno najbolj množičnih v Sloveniji po aktivnosti in po številu, pa tudi verjetno najbolj številna in delovna družbena organizacija v radovljiški občini. Iz besed predsednika društva Miha Finžgarja in drugih govornikov, ki so predstavili delo v lanskem letu, je bilo mogoče ugotoviti, da so planinci opravili veliko dela. Vso pozornost so namenili trem svojim postojankam: Valvasorjevemu domu pod Stolum, Roblekovemu domu na Begunjski in Pogačnikovem domu na Krških podih. V poletnih mesecih so skrbeli, da so bile vse postojanke redno odprte in oskrbovane in so nudile prijetno zavetje in počitek planincem, ki so jih obiskali. V lanskem letu je bil najbolj obiskan Pogačnikov dom na Krških podih, ki leži tudi najvišje. Ena največjih pridobitev radovljiških planincev v lanskem letu je bila brez dvoma tovarna žičnica, ki so jo zgradili iz Trente do Pogačnikovega doma. S tem so predvsem rešili pereč problem rednega oskrbovanja te visokogorske postojanke v Triglavskem pogorju. Pri izgradnji so opravili številne udarniške ure. Lani so z žičnico prepeljali že 35 ton najrazličnejšega materiala. V vseh postojankah pa so seveda tudi lani opravili več različnih vzdrževalnih in obnovitvenih del.

Zelo aktivni in delovni so bili tudi posamezni odseki. Tako so člani mladinskega odseka organizirali planinsko šolo in smučanje v času zimskih počitnic pri Valvasorjevem domu pod Stolum. To šolo, v pravem gorskem okolju, so obiskovali učenci osnovnih šol iz Lesc in Radovljice. Člani alpinističnega odseka so izvedli alpinistično šolo, odpravo v pogorja južnoameriških Andov, preplezali so številne smeri v domačih in tujih gorah, skupaj so opravili okoli 400 vzponov. Člani odseka pa so marljivo sodelovali tudi pri različnih udarniških in drugih akcijah društva.

Člani postaje gorske reševalne službe niso imeli v lanskem letu večjih reševalnih akcij in so več pozornosti namenili preventivnemu delu. Izvedli so letni in zimski tečaj reševanja, reševalno vajo iz sten v Dragi, skrbeli so za varnost na zimskem spominskem pohodu na Stol in

drugih pohodih. Tudi v lanskem letu so uspešno sodelovali s postajama milice v Radovljici in na Bledu. Pri svojem delu se srečujejo še z nekaterimi problemi, med drugim tudi s pomanjkljivo opremo.

Na obnem zboru so svoje poročilo prebrali tudi člani planinske sekcije tovarne Plamen v Kropi, ki šteje 120 članov. Med drugim so se udeleževali raznih planinskih pohodov in izletov, dobro pa so tudi sodelovali z matičnim društvom v Radovljici.

Vrsto pohvalnih besed o uspešnem delu društva je v svojem pozdravu izrekel tudi predstavnik Planinske zveze Slovenije Tone Bučar, planincem pa je za vse dosegene rezultate čestital tudi predsednik Skupščine občine Radovljica Boris Setina.

Na obnem zboru so potrdili novo planinsko članarino, v katero je sedaj všteto tudi zavarovanje. Za članje tako sedaj znaša članarina 150 dinarjev, za mladince 100 in za pionirje 50 dinarjev.

Precej so govorili tudi o programu dela za naslednje obdobje, med drugim že za naslednje leto 1985, ko bo društvo praznovalo 90-letnico ustanovitve in uspešnega delovanja. Ob tem se bo zvrstilo tudi več drugih društvenih jubilejev, in sicer 25-letnica mladinskega odseka, 20-letnica postaje GRS in desetletnica pobratena s Planinskim društvom v Varaždinu. Vse te obletnice bodo proslavili delovno in manifestativno. Tako imajo v načrtu dokončno zgraditev zgornje postaje žičnice in zimsko sobo pri Pogačnikovem domu na Krških podih. Opravili bodo še več drugih nujnih vzdrževalnih del na postojankah.

V okviru manifestativnega dela praznovanja pa bodo pripravili več razstav, osrednje proslave, razglasili bodo dneve posameznih postojank in organizirali množične pohode, alpinisti pa ponovno načrtujejo alpinistično odpravo. Imenovali so tudi še posebni odbor, ki bo skrbel za program praznovanja.

Na obnem zboru so podelili tudi priznanja članom, ki so prehodili transverzalo, posebno spominsko darilo so izročili zakoncem Markun, ki že vrsto let vzorno skrbita za Valvasorjev dom pod Stolum, Petru Ježku, ustanovitelju postaje GRS Radovljica, pa so izročili častni zlati znak GRS za več kot 25-letno aktivno delo.

J. Rabič

Mladi umetnostni drsalci in članice ženske hokejske ekipe ob koncu sezone v soboto, 3. marca (foto I. Kučina)

TEKAŠKO TEKMOVANJE ZA MEMORIAL IRENE NOVAK

V sredo, 14. marca, smo se učenci osnovne šole v Žirovnici in številni krajanje zbrali v hraski gmajni na tekaškem tekmovalju za memorial Irene Novak.

Irena je bila naša učenka. Pred dvema letoma je izgubila življenje v prometni nesreči. Bila je pridna učenka in zelo dobra športnica. Med nami je bila zelo priljubljena, vsi smo jo imeli radi. Vedno je bila nasmejana, pripravljena pomagati vsakomur. Ker se je zelo navduševala za teke na smučeh, smo se v šoli odločili, da bomo vsako leto, dokler bi obiskovala našo šolo, organizirali spominski tek.

Letos smo se že drugič zbrali pod Rodinami, kjer je njen rojstni kraj. Na startu se je pripravljalo veliko tekačev. Vsi nestrpni smo čakali na znak. Proga je bila zelo težka, kajti vreme je bilo kislo in sneg je bil težak. Startali smo od najmlajših pionirjev do najstarejših članov. Tekmovanje je hitro potekalo. Ko smo pri-

speli na cilj, smo prejeli čaj in spominsko značko. Komaj smo čakali razglasitev rezultatov. Medalje so razdelili po kategorijah. Najhitrejša pionirka in pionir sta prejela pokala v trajno last. Po končani prireditvi pa sta odnesla venec na Irenin grob.

Rezultati pionirjev so bili naslednji:
MLAJŠE PIONIRKE: 1. Nataša Ravnik, 2. Marjana Mekina, 3. Barbara Dežman.

MLAJŠI PIONIRJI: Ludvik Košelnik, Milan Žvan, 3. David Dežman.

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Nuša Kranjc, 2. Tatjana Globovnik, 3. Mojca Slaninik.

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Matjaž Košelnik, 2. Marko Gorjanc, 3. Branko Kranjc.

Tatjana Gobevnik, 6. b
ČOŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

»PARTIZANOVCI« NA SNEŽNIH POLJANAH

Zadnje sobotno jutro se je prebujalo v vsej svoji modrini in ko so prvi sončni žarki že začeli puščati sledi na umazanem jeseniškem snegu, smo rajše sedli v avtobus s svojimi sankami ali smučmi in se odpeljali proti Planini pod Golico v pravo snežno opojnost.

Tako kot že mnogokrat se je tudi tokrat na zimski izlet TVD Partizan Jesenice odpravilo skoraj osemdeset članov društva od najmlajših do njihovih vodnikov in vodnic. Zadnja zimska sobota jih je res obdarila z vso svojo lepoto. Za dobro jutro je vse že čakal toplej čaj, nato pa vse ogrete in razgrete še boj s štoparico. Eni s sankami, drugi pa s smučmi so se pogrnili v boj z veleslalomskimi vrati in sankasko progo. Oboji so tekmovali v pravem športnem duhu. Kljub padcem se niso predajali, želeli so priti v cilj ne glede na čas.

Tekmovanje se je v zadovoljstvo vseh končalo brez poškodb in diskvalifikacij. In ker so po napornih in razburljivih nastopih in na koncu še po sprostitvi na zasneženih poljanah vsi začutili lakoto, so je potešili z vojaškim pasuljem v domu pod Golico. Nekateri so izkoristili še zad-

nje minute pred odhodom za smučanje, saj je Joža Čop že v zgodnjem jutru poglaval svojo vlečnico, tako da so otroci lažje premagovali pot navzgor in se dobrobra nasmučali.

Prišel je tudi čas za povratek. Za nekatere utrujene dobrodošel, za nekatere pa še prezgodnji. Nazaj v dolino, v mesto, med betonske stene in sivino vsakdanjika. Ostal pa je lep spomin na šeren Partizanov izlet in obenem s tem misel, da tudi pomlad in naši okolici prinaša s svojimi čari možnosti za podobna srečanja.

Rezultati tekmovalj:
SANKANJE — M. PIONIRJI: 1. Denis Bakonič, 2. Almir Hadžić, 3. Aleš Drobič;
ST. PIONIRJI: 1. Danilo Zaveljčica, 2. Damir Bakonič, 3. Igor Nemaček.
VELESALOM — ML. PIONIRJI: 1. Robi Rotar, 2. Blaž Rotar, 3. Andrej Lužnik;
ST. PIONIRJI: 1. Klemen Rotar, 2.—3. Jani Herman in Aleš Čop; **ML. PIONIRKE:** 1.—2. Polona Praprotnik in Tanja Bertonec; 3. Spela Čop; **ST. PIONIRKE:** 1.—2. Katja Vidmar in Dagmar Brajkovič, 3. Nataša Sedmicek; **MLADINKE:** 1. Irma Pirc, 2. Petra Rakovec.

tok ZR

PREDSTAVLJAMO ŠE DVA SMUČARSKA SKAKALCA

Boštjan in Damjan sta naslednja dva iz generacije mlajših pionirjev, člana TVD Partizan Žirovnica in selekcije občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice.

BOŠTJAN MODRIČAN je bil rojen leta 1971, doma pa je iz Zabreznice. Blizu plastične skakalnice mu je teklo otroštvo, zato ni čudno, da ga je pritegnila, piko na I pa je pristavil Franc Legat, ki je mlade usmerjal v ta šport. Začel je na plastiki, ko je bil star nekaj manj kot osem let. V cicibanski konkurenci je dosegal poplačne rezultate, največje uspehe pa je dosegel v lanskim zimski sezoni kmalu po pri-

ključitvi v selekcijo, oziroma k trenerju Zupanu. V tekmovalju za pokal Cockta se je uvrščal med petim in desetim mestom, dokler ga ni nesrečni padec in zlom noge proti koncu sezone za nekaj mesecev odtrgal od športa. Po poškodbi za zdaj še ni dosegel lanskega nivoja, letošnja najboljša uvrstitev na »Cocktu« pa je bila deveto mesto v Adergasu. V končnem seštevku tega tekmovalja je zbral osemnajst točk in je uvrščen okoli 12. mesta. Vedno je bil v senci svojih klubskih tovarišev in menda se ni zmagal, nekajkrat pa je bil drugi. Največ mu pomeni drugo mesto na lanskem memorialu Koranta v Dolu pri Ljubljani. V žirovniški šoli je prav dober učenec, neugnan seveda pri pouku telesne vzgoje, zlasti pri nogometu, doma pa razen običajnih zbirateljskih strasti — značke in znamke — za kaj drugega niti nima časa.

DAMJAN LEGAT je star toliko kot Boštjan, v skakalni šport je tudi zašel na podoben način, vendar nekoliko prej. Prva tekma — republiško prvenstvo v Planici leta 1979 in 15. mesto. Vsa leta je bil za spoznanje slabši od tovarišev, zato je v selekcijo prišel šele lansko leto poleti. Zaradi oddaljenosti od dogajanja, preselil se je v Zasip, in s tem manjšimi možnostmi za trening, ni dosegel pričakovanega večjega napredka, vendar se je v letošnji sezoni odlično znašel. Dobil je potrebno zaupanje vase in na zadnjih tekmah »Cockta« je redno dobival točke. Najboljša uvrstitev zadnje sobote v Predmeji — šesto mesto. Od starih uspehov si je najbolj zapomnil četrto mesto na gorenjskem prvenstvu leta 1980. Od vsega, kar doživi pri športu, mu je, tako kot vsem ostalim, najbolj prijetno na potovanjih, zlasti na treningih na Češkoslovaškem.

A-

KRANJSKA GORA PRED MOJSTRANO

Občinsko šolsko prvenstvo osnovnih šol jeseniške občine v veleslalomu je bilo v četrtek, 8. marca, v Kranjski gori. Na startu se je zbralo 160 učencev in učenk. Proga je bila zelo dobro postavljena, saj je uspešno končalo tekmovalje 138 učencev, 22 učencev je odstopilo, oziroma bilo diskvalificiranih.

REZULTATI:

1.—2. **RAZRED UČENKE:** 1. Erika Brojan, 2. Mojca Čuznar Kr. g. 43.58, 3. Spela Gašperin Kr. B. 44.25, 4. Nataša Ravnik Kr. g. 47.58, 4. Nina Pavlin TČ Jesenice 48.01;

1.—2. **RAZRED UČENCI:** 1. Sašo Komljanovič Moj. 41.37, 2. Gorazd Bergant PV Jes. 41.81, 3. Marko Potočnik PV Jes. 41.92, 4. Mimir Krstič Kr. g. 41.95, 5. Tomi Filipovič Kr. g. 42.03;

3.—4. **RAZRED UČENKE:** 1. Barbara Kobar TČ Jes. 36.14, 2. Sandra Kotnik Kr. g. 36.32, 3. Vladoša Razinger PV Jesenice 39.25, 4. Nataša Branc Kr. g. 39.95, 5. Manca Klinar TČ Jes. 40.47;

3.—4. **RAZRED UČENCI:** 1. Marko Klotutar Kr. g. 33.35, 2. Janez Slivnik

Kor. B. 33.98, 3. Dejan Košir Kr. g. 34.23, 4. Uroš Oman Kr. g. 35.27, 5. Aleš Pančur Kr. g. 35.53;

5.—6. **RAZRED UČENKE:** 1. Brigita Pirc PV Jes. 35.28, 2. Tea Kajdiž Kor. B. 35.86, 3. Romina Bergant PV Jes. 37.19, 4. Klavdija Mlekaž Moj. 38.26, 5. Mateja Janša TČ Jes. 38.41;

5.—6. **RAZRED UČENCI:** 1. Jure Košir Moj. 32.23, 2. Teodor Albreht Kr. g. 32.70, 3. Blaž Pesjak TČ Jes. 33.58, 4. Jernej Koblar TČ Jes. 34.53, 5. Uroš Pavlovič Moj. 34.62;

7.—8. **RAZRED UČENKE:** 1. Romana Kotnik Moj. 32.11, 2. Vesna Dolzan Kr. g. 33.21, 3. Mojca Novak TČ Jes. 33.84, 4. Romana Škrlec Kr. g. 34.26, 5. Alenka Eniko PV Jes. 35.46;

7.—8. **RAZRED UČENCI:** 1. Bor Rojnik PV Jes. 31.86, 2. Grega Gasar Kr. g. 31.87, 3. Grega Čop TČ Jes. 32.48, 4. Igor Svetina Kor. B. 32.61, 5. Janez Židan TČ Jes. 33.09.

EKIPNO: 1. osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora 292.40, 2. OŠ 16. decembra Mojštrana 292.64, 3. OŠ Prežihov Voranc Jesenice 306.96, 4. OŠ Tone Čufar Jesenice 309.17 in 5. OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela 318.80.

CS

OSEBJE ZA PLANINSKE POSTOJANKE

Upravni odbor planinskega društva Jesenice objavlja prosta delovna mesta:

1. TIČARJEV DOM NA VRŠIČU
— oskrbnik, receptor, sobarica, točajka, dve pomožni kuharici, dve servirki, prodajalka spominkov in pomožni delavec — kletar;
2. KOČA PRI IZVIRU SOČE V TRENTI
— oskrbnik, kuharica, prodajalka spominkov;
3. ERJAVČEVA KOČA NA VRŠIČU
— oskrbnik, kuharica — zakonski par.

Pod tč. 1 in 2 se delo združuje za določen — sezonski čas. Prijavijo se lahko tudi upokoenci. Zaželeno je vsaj delno znanje nemškega in italijanskega jezika. OD po pravilniku. Pod tč. 3 se delo združuje za nedoločen čas. Poleg vsaj delnega znanja nemškega in italijanskega jezika je zaželeno tudi praksa na podobnih delovnih mestih.

Pisne prijave pošljite na naslov: Planinsko društvo Jesenice, 64270 Jesenice, C. železarjev 1. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 24. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

ROŽCA — sam. trgovina na Plavžu, Titova 79, in
DELIKATESA — Kašta 3 na Kor. Beli, V. Svetina 8/a.

DEŽURNA LEKARNA

V marcu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

23. marca, madž. barv. drama ČAS SE JE USTAVIL — filmsko gledališče ob 17. in 19. uri; ob 21. uri premiera angl. barv. pust. filma DETEKTIV HARIET ZAPPER ob 18. in 20. uri.

24. marca, nem. barv. western film BRATJE PO KRVI ob 17. in 19. uri.

25. marca, amer. barv. pust. film MOONRAKER — OPERACIJA VE-SOLJE ob 17. in 19. uri.

26. marca, jug. barv. tragikomedija BALKAN EKSPRESS ob 17. in 19. uri.

27. marca, ital. barv. erot. film NE-MORALNE NUNE ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

28. marca, angl. barv. pust. film DETEKTIV HARIET ZAPPER ob 17. in 19. uri.

29. marca — ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

23. marca, amer. barv. ljub. film AMERIŠKI GIGOLO ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

24. marca, jug. barv. tragikomedija BALKAN EKSPRES ob 16., 18. in 20. uri.

25. marca, fran. barv. risani film SREČNI LUKEC IN BRATJE DAL-TON ob 10. uri, ob 16. uri nem. barv. western film BRATJE PO KRVI, ob

18. in 20. uri jug. barv. tragiko edija BALKAN EKSPRESS.

26. marca, ital. barv. erot. film NE-MORALNE NUNE ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

27. marec, angl. pust. film DETEKTIV HARIET ZAPPER ob 18. in 20. uri.

28. marec — ZAPRTO!

29. marec, jap. barv. pust. film KING KONG JE POBEGNIL ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

25. marca, amer. barv. pust. film AGENT ŠT. 1 — LJUBI IN UBIJA ob 19. uri.

29. marca, amer. barv. akcij. film SINJA STRELA ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

23. marca, nem. barv. western film BRATJE PO KRVI ob 17. uri.

24. marca, ital. barv. erot. film NE-MORALNE NUNE ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

27. marca, amer. barv. akcij. film ZLATI SALAMANDER ob 19. uri.

REJCEM MALIH ŽIVALI NA BLEJSKI DOBRAVI

Društvo rejcev malih živali Blejska Dobrava vabi vse člane in ostale na občni zbor, ki bo v soboto, 24. marca, ob 19.30 v dvorani osnovne šole na Blejski Dobravi.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 24. marca do vključno 4. aprila si lahko vsak dan, razen nedelj, praznikov in sobot popoldan, od 9. do 11. in od 16. do 18. ure ogledate skupinsko razstavo LJUBITELJSKE LIKOVNE USTVARJALNOSTI OBČINE ŠKOFJA LOKA.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

NEDELJA, 25. marca, ob 19. uri: Carlo Goldoni: SLUGA DVEH GOSPODOV, gostovanje v Horjulu.

SREDA, 28. marca, ob 8. in 9. uri: Jana Kolarč: FESTIVAL ROPOTULJ, ZVONCEV IN KUHNJSKIH LONCEV — predstava za učence osnovne šole Tone Čufar Jesenice, ob 11. uri na DOVJEM, ob 13. uri v KRANJSKI GORI in ob 16. uri na JAVORNIKU.

INTEGRAL — TP VIATOR LJUBLJANA TOZD TOVORNI PROMET JESENICE — razpisna komisija DS TOZD

objavlja razpis za dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki jih opravlja

VODJA TOZD

Kandidat mora poleg pogojev, ki jih določata zakona in družbeni dogovor, izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da ima visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri (pravne, ekonomske, organizacijske dela),

— da ima najmanj pet let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih v gospodarstvu,

— da ima pravičen in aktiven odnos do samoupravne družbene ureditve, s sposobnostjo izajanja samoupravnih odnosov in z razvitim čutom odgovornosti do dela in delavcev in z osebno poštenostjo.

Prijave z življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju pogojev o šolski izobrazbi pošljite na naslov: INTEGRAL, TP VIATOR LJUBLJANA, TOZD TP JESENICE, Kidričeva št. 41 c, p. p. 47, »za razpisno komisijo«, v roku 15 dni od dneva objave.

Kandidati bodo pisno obveščeni o sklepu delavskega sveta TOZD v 30 dneh po zaključnem razpisu.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža

MIHA HOSTNIKA

se najtopleje zahvaljujem dr. Rojčevi, dr. Mencingerju in osebju internega oddelka za vso skrb med njegovo težko boleznijo.

Iskreno zahvalo izrekam družinama Resman in Borštnik za vso pomoč in tolažbo v hudih trenutkih.

Zahvaljujem se vsem sosedom za pomoč in številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hvala članom in izvršnemu odboru Planinskega društva Javornik-Koroška Bela za vso pozornost in pomoč in vsem trem govornikom za poglobljene besede.

Lepa hvala pevcem DU Javornik-Koroška Bela za zapete pesmi, društvu invalidov, ZB NOV, SZDL, TOZD Valjarna bluming štekel in sindikatu Železarne za podarjeno cvetje in vence ter izrečena sožalja.

Žalujoča žena
in ostalo sorodstvo

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

JOŽETA REKARJA upokojenca Železarne

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in nam kakorkoli pomagali.

Posebno se zahvaljujem Marici in Žarku Davidovič, Simoni Mastnak, Lovru Sodja, Andreju Rekar za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, kakor tudi Mihaelu Kobal.

Zahvaljujem se govornikom Jaku Klinarju in Jaku Svetinu za poglobljene besede ob odprtem grobu.

Še enkrat vsem prav lepa hvala! Žalujoči: žena, sin z družino, sestra in brat z družinama ter ostalo sorodstvo.

Ob težki izgubi dragega moža, očeta, brata, strica in starega očeta

STANETA GRAŠIČA

se prisrčno zahvaljujem osebjem bolnice Jesenice, posebej dr. Markežu, dr. Resmanu in dr. Vidaliu ter steznemu osebju internega oddelka Bolnice Jesenice za ves trud pri zdravljenju ter vsem, ki ste nam ob težkih trenutkih priskočili na pomoč in ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi vsem nekdanjim sodelavcem TOZD Valjarna žice in profilov za venec.

Žalujoči vsi njegovi

Prisrčno se zahvaljujem pionirjem osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela za obisk na domu, čestitke in darilo za 8. marec — dan žensk. Želim jim veliko učnih uspehov!

Elvira Tišov

Prisrčno se zahvaljujem občinskemu odboru ZZZB NOV Jesenice za čestitke ob mojem življenjskem jubileju. Zahvaljujem se tudi krajevni organizaciji ZB NOV Žirovnica in Društvu upokoencev Žirovnica za prejeeto denarno pomoč, ki mi je še kako dobrodošla.

Janko Šivic

Lepo se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice in predsedniku Juranu za prejeeto sliko in denar. Prijateljem in znancem pošiljam lepe pozdrave.

Franjo Peranec

Iskrena hvala sindikatu SVS za obisk na domu in prelep šopek rož ob dnevu žensk.

Marija Herman

ČLANOM ZZZB NOV

Občinski odbor ZZZB NOV Jesenice obvešča vse člane in njihove sorce, da se lahko prijavijo za desetdnevni oddih v Novigradu in na Vodiški planini.

Cena oskrbnega dne v Novigradu za leto 1984 je:

	v sezoni 11. 6. do 31. 8.	pred in po sezoni od 1. 6. do 11. 6. in od 31. 8. do 30. 9.
odrasli	720.00	670.00
otroci (3 do 7 let)	450.00	410.00
otroci (do 3 let, samo ležišče)	180.00	140.00
polovična hrana	270.00	270.00

JAVNA LICITACIJA

SŽ-Železarna Jesenice, TOZD Transport objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. avto IMV furgon, motor mercedes 2200 d, vozilo v voznem stanju, ni registrirano, za izključno ceno 80.000 din.
2. avto IMV furgon, motor mercedes 2200 d, vozilo delno v voznem stanju, ni registrirano, za izključno ceno 80.000 din.

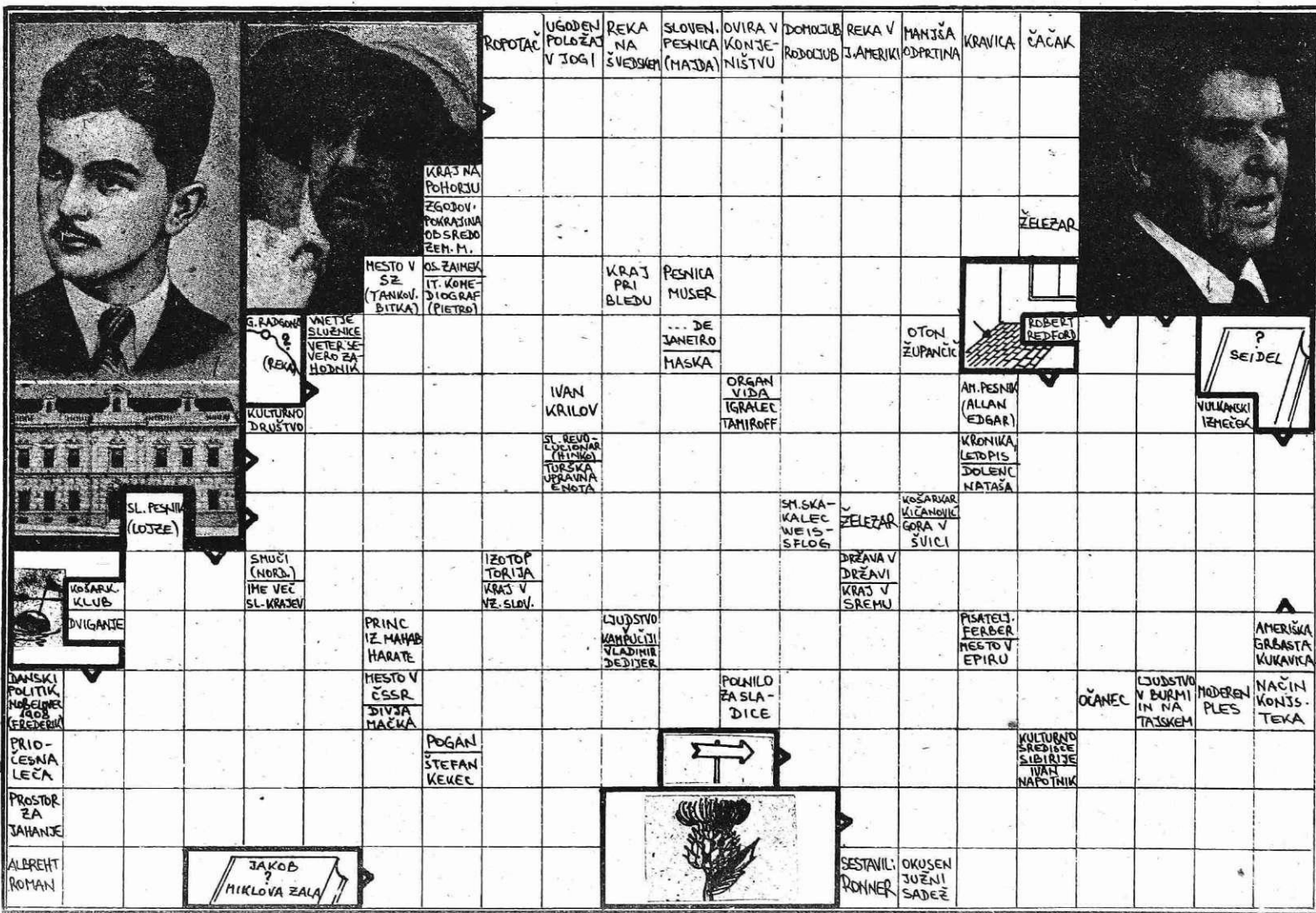
Licitacija bo 29. marca 1984 ob 8. uri v prostorih oddelka osnovnih sredstev (bivša pokojninska stavba).

Vsak udeleženec mora pred licitacijo predložiti varščino v znesku 4.000 din.

Vozila se bodo prodala po načelu »videl-prevzel«.

Prometni davek v izključni ceni ni vračunan in ga bo kupec moral plačati posebej. Vozila si lahko zainteresirani ogledajo en dan pred licitacijo v garaži Železarne Jesenice od 8. do 13. ure in na dan licitacije od 6. ure do 7.30.

SŽ-ŽELEZARNA JESENICE
TOZD TRANSPORT

OBLIŽ ZA RANO — MLADINCI HK KRANJSKA GORA SO DRŽAVNI PRVAKI ZA LETOŠNJE LETO

Morasto vzdušje v tednu po nesrečno izgubljeni odločilni tekmi z Olimpijo je seveda pustilo sledove v jeseniškem hokejskem taboru. Hokejska sezona namreč s tem še ni bila zaključena — ostala je še borba za doseg drugega najvažnejšega cilja, ki si ga je ob začetku sezone postavil strokovni štab v upravi kluba. Dal je prednost tekmovalstvu v mladinski konkurenci na račun tekmovalnega uspeha članske ekipe Kranjske gore v prvi ligi, seveda če so se krizali termini tekem mladincev in članov. V obeh konkurencah istočasno so nastopili Razingeri, Smoleji in Tišlerji in ta poteza se je, kot je pokazal razvoj dogodkov, izkazala za uspešno. Člansko moštvo pod trdim vodstvom Cirila Klinaarja je kljub mladosti in neizkušenosti zasedlo nepričakovano peto mesto, čemur so precej prispevali omejitvi šestnajstletniki. V prvotlačskih tekmah so pridobili preproste izkušnje in to je verjetno odločilno vplivalo na končni uspeh v mladinski konkurenci.

Državno mladinsko hokejsko prvenstvo za sezono 1983-84 so odigrali po turnirskem sistemu pretekli petek, soboto in nedeljo v dvorani Pionir v Beogradu. Organizacijo turnirja si je po vsestranskih naporih priboril HK Crvena zvezda, ki tudi sicer ni skrival namere, da osvoji naslov državnega prvaka. V tem klubu, ki ne pozna finančnih težav, načrtujejo namreč razvoj hokeja zelo smelo in široko-potezno. Mimogrede naj omenim, da so že angažirali tri igralce čehoslovaške prvoligaše, ki bodo v naslednji sezoni igrali za Crveno zvezdo v naši prvi ligi. Teren za to revolucionarno odločitev v našem športu so si namreč pripravili že na lanskim skupščini, kjer so organizirali in samoupravno izsilili še eno podobno šokantno spremembo, ki širši javnosti ni dovolj poznana, to je prost prehod igralcev iz kluba v klub brez izpiznice.

V tem stilu so nam tudi pripravili presenečenje pred odločilno tekmo, ki naj bi jo po obvestilu zveze tekmovalne komisije odigrali kot zadnjo tekmo turnirja, v nedeljo zvečer. Zrebo so samovoljno razveljavili in po svoje prikrili razpored tekem tako, da je bila tekma med Kranjsko goro in Crveno zvezdo na sporedu že takoj prvi dan. Tudi delegiranega nepravilnega sodnika ni bilo in tako smo morali pristati na domače sodnike. Kaj to pomeni, vedo le tisti, ki so na svoji koži izkusili njihovo zavestno sprenevanje ob grobi in provokatorski igri zvezdašev. V svoj uspeh so bili namreč trdno prepričani in so si pripravili ogromen pokal ter druge vzporedne nagrade. Priznati pa moramo, da imajo res dobro mladinsko moštvo, ki je na treningih tekam premagovalo tudi članske prvoligaše. Šest njihovih najboljših igralcev bo naslednjo sezono prestopili za mladinsko konkurenco, zato so hoteli izkoristiti priložnost, ki se ponuja le v vsaki tekmi.

Mislim, da je tekmo odločila dobra in vsestranska priprava pred igro. Trenerju Matku Mediju je namreč uspelo tudi na predhodnih odločilnih tekmah v republiškem prvenstvu zelo dobro ogreti, pripraviti in motivirati igralce za oster in angažiran začetek tekme, kjer smo si priigrali odločilno prednost. V tej starosti, ko fantje še niso popolnoma zreli za večje tekmovalne in taktične preobrate v igri, je bilo to odločilno. Po zaslugi dobre igre napada: Tišler, Smolej, Razingeri, slednji nekajkrat uspešno prodrl po krilu in že je bilo 3:0. Šok je bil velik in naspro-

tniki se do konca niso opomogli, tako da zmaga sploh ni bila vprašljiva. Borba je bila sicer mnogo hujša, kot kaže končni rezultat 9:4. Vrtar Grabnar je branil v velikem slogu, igralci pa so se, kljub številnim poškodbam, ki so bile rezultat grobe igre zvezdašev, borili pošteno, zagrizeno in disciplinirano.

Posebno ta, zadnja lastnost je bila odločilna. Po poudarjam zato, ker prve analize kažejo, da smo naslov državnih prvakov v članski konkurenci izgubili v tekmah z Olimpijo prav zaradi grobe igre in večkratnega neupoštovanja osnovnih taktičnih pravil igre.

V odločilnih trenutkih tekme so kljub težjim poškodbam (Ravnihar, Razingeri, Sušanji, Kozamara), ki sicer vodijo igralca v slabičino, stisnili zobe in se srčno borili do konca. Tudi te lastnosti bi se lahko precejšen del našega prvega moštva učil pri mlajših koleghih.

Tekma je bila dobljena sicer nekoliko previsokim rezultatom glede na potek igre, obenem pa je bil praktično že osvojen naslov državnega prvaka. Ostala dva finalista, Spartak iz Subotice in Mladost iz Zagreba, sta namreč precej slabši moštvi in so bile vse preostale tekme turnirja le še formalnost, ki pa je za naše fante predstavljala preslab motiv, da bi odnesli tudi tretjo trofejo — pokal za najboljšega strelca. Najboljši strelci je bil s prednostjo dveh golov igralec Crvene zvezde Kosanović pred našim Razingerm, ki je dal v treh tekmah deset golov. Vendar pa je Andrej Razingeri dobil pokal za najboljšega igralca turnirja v ostri konkurenci štirih ali petih igralcev, ki pa so vsi več kot eno leto starejši. To dejstvo predstavlja dober obet za naslednjo sezono, saj bomo od vse konkurence obdržali najmanj spremenjeno moštvo. Izgubili bomo tri igralce prvega napada (Šturm, Kozamara, Sušanji), medtem ko bo ostala Zvezda brez šestih, Spartak brez šestih in Mladost brez petih najboljših igralcev. Tak razplet kaže rezultate bolj sistematičnega dela z mladino v jeseniškem hokejskem klubu. O delu z ostalimi selekcijami mladih hokejistov bomo napisali nekaj več v naslednjih številkah Zvezd.

Naslov državnih prvakov so osvojili: — vratarja: Mitja Grabnar in Boris Skumavec, — prva peterka: Marko Korošec, Primož Ravnihar, Simon Sušanji, Marko Šturm, Milan Kozamara, — druga peterka: Marko Lah, Diko Stevič, Andrej Razingeri, Marko Smolej, Toni Tišler, — tretja peterka: Željko Andres, Jugoslav Grbič, Milan Tarman, Enes Crnović, Benjamin Kadić, Janez Egart, Igor Dremlj.

Rezultati tekem: — Kranjska gora : Crvena zvezda 9:4 (4:1, 3:1, 2:2); strelci za Kr. goro: 4 Razingeri, 2 Šturm, 1 Smolej, Kozamara, Sušanji;

— Kranjska gora : Spartak 12:0 (3:0, 6:0, 3:0); strelci za Kr. goro: 3 Razingeri, 2 Tišler, Smolej, Šturm, 1 Sušanji, Andres, Kozamara;

— Kranjska gora : Mladost 14:4 (5:1, 5:2, 4:1); strelci za Kr. goro: 4 Tišler, 3 Razingeri, Kozamara, 2 Smolej, 1 Kadić, Šturm;

Končni vrstni red: Kranjska gora 6 točk, Crvena zvezda 4, Spartak 2 in Mladost 0 točk.

F. Smolej

SMUČARJI TEKAČI IZ MOJSTRANE NASTOPILO NA DVEH MARATONIH NA FINSKEM IN ŠVEDSKEM

Trije člani sekcije za teke pri smučarskem klubu Mojstrana Andrej Janša, Franci Teraž in Ivo Skumavec so se udeležili dveh velikih smučarskih maratonov na Finskem in Švedskem. Najprej so štartali na enajstih maratonom Finlandia Hihto na Finskem, ki je bil dolg 75 kilometrov. Nastopilo je 13.800 tekačev, naši tekmovalci pa so dosegli dokaj ugodna mesta, čeprav niso imeli najboljših startnih položajev. Startne številke so imeli čez 9000. Štart je bil na enem izmed finskih jezer v hudem mrazu. Najbolje je teklet Andrej Janša, ki je zasedel 1116. mesto, Franci Teraž je bil 1727. in Ivo Skumavec 2916.

S Finske so naši tekači odpotovali še na Švedsko na znani Vassa tek, ki je bil letos že 61. po vrsti. Dolg je bil 89 kilometrov, nastopilo pa je kar 15 tisoč ljubiteljev smučarskega teka. Od naših treh tekačev ni štartal Andrej Janša, ostala dva pa sta se izredno dobro uvrstila. Franci

Teraž je imel izredno dobro mesto za štart, saj je glede na določeno število udeležencev iz drugih držav imel pravico nastopiti v prvi vrsti. Zasedel je 402. mesto, Ivo Skumavec pa je bil 678.

Večino sredstev za udeležbo na teh maratonih so tekmovalci zbrali sami, vso razumevanje in pomoč pa so jim nudile delovne organizacije in posamezniki: Zvezdarna Jesenice, Gradbinec, Izolirka, Združenje šoferjev in avtomobanikov, Transjug-ekspozitura Jesenice, Bojan Pančur, Avtocommerce Ljubljana, Merkur, Kokra, Lek Ljubljana, Vezanine Bled, Kolinska Ljubljana, Boris Kos, Državna založba Slovenije — Jesenice, Lekarna Jesenice, Caffè Cedo, Vodovod Jesenice, občinski svet Zveze sindikatov Jesenice, Aleš Brane, mesarska podjetja Jesenice in Radovljica ter še drugi, katerim se vsi trije tekači najlepše zahvaljujejo za pomoč.

JR

HOKEJSKI DVOBOJ ŽENSKIH EKIP DOBILE JESENIČANKE

Za zaključek letošnje sezone je hokejski klub Jesenice prejšnjo soboto organiziral na ledeni ploskvi v dvorani v Podmežakli prireditve, na kateri je bila osrednja točka dvoboj ženskih ekip Jesenice in Celja. Organizatorji so imeli kar precej težav s sestavo programa, saj je bila najprej napovedana tekma ženskih ekip Jesenice in Olimpije ter veteranov obeh naših najboljših hokejskih kolektivov. Pri HK Olimpijo so iz nerazumljivih razlogov odpovedali sodelovanje, na pomoč pa so potem priskočile celjske hokejiste. Najprej so se na ledeni ploskvi predstavili najmlajši jeseniški hokejisti, ki so letos obiskovali hokejsko šolo pod vodstvom znanega jeseniškega hokejista Vikija Tišlerja.

Najbolj zanimiv pa je bil seveda dvoboj ženskih ekip Jesenice in Celja. Pripriljivo so zmagale domačinke z rezultatom 4:0 (2:0, 2:0, 0:0). Gole so dosegle: Boža Torkar 2 ter Katarina Vidali in Mateja Krašovec po enega. Med tekmo sta se v streljanju kazenskih strelcev pomerila Tone Fornezzi-Tof in veliki ljubitelj jeseniškega hokeja Franc Košir, ki sta tudi poskrbela za humor na prireditvi.

V solotnem programu so se predstavili tudi člani drsalnega kluba Jesenice z de-

lom svojega tekmovalnega programa, narodno-zabavni ansambel Oglatarija pa je igral nekaj svojih veselih viž.

J. R.

PREDAVANJE IN POHOD AO DOVJE-MOJSTRANA

Člani alpinističnega odseka Dovje-Mojstrana bodo v petek, 23. marca, organizirali v dvorani kulturnega doma na Dovjem predavanje pod naslovom Patagonija 83. O poti in vzponih odprave v Patagonijo bosta predavala Janez Jeglič in Silvo Karo.

V soboto, 24. marca, bodo člani odseka izvedli še pohod na Dovško babo v spomin na mladega alpinista Gorana Rabiča, ki se je smrtno ponesrečil leta 1974. Zber udeležencev bo ob 6. uri na Dovjem, vse pa pozivajo, da s seboj prinesejo tudi smuči.

JR

ALOJZ ŽELEZNIK PRVAK GORENJSKE V ŠAHU ZA LETO 1984

V Kranju je bilo od 17. januarja do 25. februarja člansko prvenstvo Gorenjske v šahu za leto 1984. Sodelovalo je 26 igralcev, in sicer: devet mojstrskih kandidatih (MK), 11. prvokategorikov (I. kat.) in šest drugokategorikov. Igrali so po švicaškem sistemu jugoslovanska krožna varianta 11 kol.

Alojz Železnik je zbral 9 točk (7 zmag in 4 remije). Ravno toliko točk je zbral tudi Peter Petek (Murka), vendar je zasedel drugo mesto zaradi slabšega rezultata po Bucholzu.

Sledijo: 3. Dušan Joković 7,5 točk in 4. Primož Bajželj 7 točk (oba Kranj) itd. Ostali Jeseničani so zasedli naslednja mesta: 7.—13. Janko Kokošar in Franc Rodman 6 točk, 14.—18. Franc Ravnik 5,5 točke. Pravico nastopa na kvalifikacijah za člansko prvenstvo SR Slovenije, ki bo julija 1984 v Ptuj, so si z Jesenice priborili: Alojz Železnik, Janko Kokošar in Franc Rodman.

HITROPOTEZNI TURNIR ZA FEBRUAR — RODMAN PRVI

Februarskega hitropoteznega turnirja se je udeležilo 28 igralcev. Ponovno je zmagal Franc Rodman z devetimi točkami, 2. in 3. mesto si delita z 8,5 točke Lado Kranj in Janko Kokošar, 4.—5. Tone Krničar in Franc Ravnik z 8 točkami, sledijo Milan Vuković, Marjan Lužnik, Primož Kosmač itd. V tolažilni skupini je zmagal Vodišek z 9,5 točke.

F. r.

VABILO NA KEGLJANJE

Komisija za šport pri koordinacijskem svetu ZSMS Železnice in osnovna organizacija ZSMS TOZD VBS organizirata v soboto, 24. marca, s pričetkom ob 9. uri kegljanje na asfaltu. Tekmovanje bo na kegljišču v Podmežakli. Tekmovanje bo ekipno in posamezno v moški in ženski konkurenci. Moška ekipa šteje štiri kegljače, ženska pa dve kegljačici. Nastopijo lahko mladinci in mladinke, rojeni leta 1956 in pozneje. Prijave sprejema vodja tekovanja na kegljišču. Nagrade prejmejo prvi trije v vsaki konkurenci.

Z. K.

KVALITETNE BORBE V KRANJU

Na odprtem prvenstvu Kranja v judu je v nedeljo, 18. marca, nastopilo skoraj sto mladincev iz štirinajstih slovenskih in enega avstrijskega kluba.

Judo sekcija TVD Partizan Jesenice je zastopala šest judoistov. Med mlajšimi mladinci je v kategoriji do 36 kg Samir Karahodžić osvojil prvo mesto. Mirko Podgoršek je v kategoriji do 42 kg klonil v polfinalu in se moral zadovoljiti s tretjim mestom. Florjan Vidic je v kategoriji do 52 kg izgubil finalno borbo in vseeno zadovoljil z drugim mestom. V kategoriji do 58 kg je Robert Stražaršar naletel na boljše tekmece že v prvih borbah in pristal na petem mestu. David Dvoršak je v kategoriji nad 75 kg ponovno pokazal vse svoje znanje in je tako kot Karahodžić zaslužen osvojil prvo mesto. Med starejšimi mladinci se je moral Almir Hodžić v kategoriji do 78 kg zadovoljiti s skromnim osmim mestom, v absolutni pa je nekoliko popravil svoj nastop in je osvojil peto mesto.

V točkovanju ekip je prvo mesto osvojila ekipa Šiške, drugi so bili domačini, tretji pa judoisti Jesenice.

-tok

KAMNIK : JESENICE 78:76 (50:34)

V Kamniku so Jeseničani začeli tekmo dokaj dobro, potem pa nerazumljivo popustili. Domači so z neverjetnimi koši dveh zunanjih igralcev dobili prvi polčas z veliko razliko.

V začetku drugega polčasa so gostje razliko znižali na osem točk, potem pa je narasla spet na 22 košev. Šest minut pred koncem so Jeseničani izgubljali še z dvajsetimi koši, potem pa so le našli način, kako zaustaviti razigrane Kamničane. Sledil je izredno razburljiv zaključek tekme, v katerem so maloštevilni gledalci prav gotovo prišli na svoj račun. Le malo je manjkalo in točki bi odšli na Jesenice, vendar je gostom za to manjkalo časa.

JESENICE : KOČEVJE 20:0 B.B.

Na dan tekme so kočevski košarkarji poslali na Jesenice telegram, da jih ne bo na Jesenice in da predajo tekmo, ki bi jo zanesljivo izgubili. Delegat in sodnika so sestavili zapisnik, KZS pa bo tekmo najverjetneje registrirala v korist KK Jesenice.

Prvenstvo v drugi SKL je končano. Člansko moštvo KK Jesenice je v svoji skupini osvojilo tretje mesto za ekipama Lokainvesta in Radovljice ter pred Medvodami, Mirno, Kočevjem in Kamnikom.

J.

JESENIŠKI SANKAČI OSVOJILI TRI NASLOVE DRŽAVNIH PRVAKOV

Pri Savskih jamah v Planini pod Golico je bilo v soboto in nedeljo, 17. in 18. marca, prvo državno prvenstvo v sankanju na naravnih progah. Za nemoten potek in izvedbo so tudi tokrat skrbeli člani sankškega kluba Jesenice, ki so uspešno izvedli še eno pomembno tekmovalno na preurejeni naravni progi, ki je v letošnji sezoni uspešno prestala preizkušnjo. S pripravo proge so imeli prizadevni jeseniški sankški delavci nemalo problemov, saj so zaradi velikih količin snega morali prvenstvo za teden dni prestaviti, da so odstranili sneg, ki ga je pri Savskih jamah še več kot meter.

Na prvenstvu je nastopilo 84 tekmovalcev in tekmovalk iz petih slovenskih klubov: Železnikov, Tržiča, Bohinja, Idrije in Jesenic, prvenstva pa so se udeležili tudi člani kluba Železnikar iz Sarajeva, z najmlajšimi tekmovalci-pionirji. Dolžina proge je bila 1.020 metrov, višinska razlika pa 141 metrov. V soboto so tekmovalci najprej opravili dve vožnji enosedov, v nedeljo pa še tretjo vožnjo, dvakrat pa so štartali tudi dvosed.

Najuspešnejši udeleženci prvega državnega prvenstva so bili tekmovalci kluba Iskra iz Železnikov, ki so osvojili šest naslovov državnih prvakov, drugi najboljši pa so bili Jeseničani, ki so osvojili tri naslove državnih prvakov. Največji uspeh so dosegli v članski konkurenci, kjer je zmagal Poldi Krašovec, drugi je bil Mirko Klinar, tretji pa Vinko Lavtižar. Tudi v dvosedi je naslov državnega prvaka ostal doma, osvojila sta ga Poldi Krašovec in Janko Meglič. Tretji naslov pa je osvojil mladi tekmovalci-pionir Boštjan Cesar.

Na razglasitvi so vsem trem najboljšim tekmovalcem v posameznih kategorijah podelili kolajne, člani sankškega kluba pa so nekaterim

posameznikom in organizacijam podelili diplome za pomoč in sodelovanje s klubom v letošnji sezoni. Pokrovitelj prvega državnega prvenstva v sankanju pa je bilo Športno društvo Jesenice.

REZULTATI:

Mladinke: 1. Tončka Štalec 3.19,17, 2. Veronika Tolar 3.56,77, 3. Marija Tušek 5.30,98 (vse Iskra Železniki).

Članice: 1. Marija Šmid 3.17,19, 2. Tinka Tolar 3.26,32 (obe Iskra Železniki).

Pionirji: 1. Boštjan Cesar (Jes.) 3.16,81, 2. Boris Nastran (Iskra Žel.) 3.27,86, 3. Matjaž Rožič (Tržič) 3.34,27, 4. Ivan Kuvec 3.28,88, 5. Andrej Brelih 3.40,02, 14. Zoran Jočič 4.27,98, 15. Grega Špendov 4.31,20, 16. Marko Cesar 4.45,47 (vsi Jesenice).

ML. mladinci: 1. Tone Tušek (Iskra Žel.) 3.06,28, 2. Marko Meglič (Tržič) 3.06,88, 3. Vili Rakovec (Iskra Žel.) 3.07,92, 6. Tomaž Luznar 3.20,32, 15. Ljubiša Šaula 3.49,50 (oba Jesenice).

St. mladinci: 1. Štefan Zadravec 2.58,31, 2. Zdravko Berce 3.01,76, 3. Simon Bernik 3.02,34 (vsi Iskra Žel.). Člani: 1. Poldi Krašovec 2.49,90, 2. Mirko Klinar 2.50,07, 3. Vinko Lavtižar 2.54,14 (vsi Jesenice), 12. Janko Meglič 3.11,44 (Jes.).

St. člani: 1. Viko Debeljak 2.58,64, 2. Jože Frelih 3.01,76 (oba Iskra Žel.), 3. Jože Meglič (Tržič) 3.02,40, 4. Jakob Štalec (Jes.) 3.43,59.

Dvosedi — mladinci: 1. Bernik-Bernik 2.02,82, 2. Potočnik-Luznar 2.05,54 (oba Tržič), 3. Nemic-Srečnik (Tržič) 2.10,96.

Dvosedi — člani: 1. Krašovec-Meglič (Jes.) 1.56,77, 2. Kalašnik-Perko (Tržič) 1.58,75, 3. Koler-Kopač (Idrija) 2.15,72, 4. Lavtižar-Vilman (Jes.) 2.20,26.

J. R.

JESENICE ŠAHOVSKI GORENJSKI PRVAK ZA LETO 1984

V nedeljo, 4. marca, je bilo v šahovskem domu na Jesenicah zaključno tekmovalje v šahu za pokal maršala Tita za leto 1984. Pravico nastopa v polfinalu so si priborile ekipe: Iskra Kranj, ŠD Kranj, ŠS Tomo Zupan Kranj in ŠD Jesenice. V predtekmovalnih je nastopalo 46 ekip z vse Gorenjske.

V polfinalnih srečanjih je ekipa ŠD Kranj premagala ekipo Iskra Kranj s 3:1, ŠD Jesenice pa ekipo ŠS Tomo Zupan Kranj 2,5:1,5. Jesenice so nastopile v postavi: Alojz Železnik, Robert Soklič, Janko Kokošar, Franc Rodman in rezerva Primož Kosmač. Pravico nastopa v finalu sta si tako priborili ekipi ŠD Kranj in ŠD Jesenice.

V finalnem srečanju si Jeseničani niso mogli priboriti odločujoče prednosti in je bil končni rezultat 2:2. Ker pa se rezultat šteje tudi po deskah, je Alojz Železnik z zmago na prvi deski priboril Jesenicam

F. R.

TEKMOVANJE V NAMIZNOTENISKIH LIGAH SRS JE KONČANO

S četrtim krogom tekovanja, ki je bilo v soboto, 17. marca, na Jesenicah, je bilo končano letošnje tekmovalje članov in članic v namiznoteniških ligah SRS.

Članska ekipa Jesenice, ki se je borila za peto do osmo mesto v I. B ligi zahod, je v zadnjem krogu nastopila proti ekipam Novega mesta, Izole in Podbrda. Po zmagah 5:0 nad slednjima je proti Novega mesta klonila s 5:2 in s tem v končni skupini, o čem osvojila sedmo mesto. Za ekipo Jesenice so nastopili: R. Babič, J. Veber, S. Legat in M. Pajk. Z doseženim mestom ne moremo biti povsem zadovoljni, saj vemo, da bi se bili z bolj zavzetim in resnim delom sposobni uvrstiti znatno bolje.

Ekipa članic, ki nastopa v I. A ženski ligi, se je borila v zadnjem krogu z ekipami Ilirije iz Ljubljane, Triglava iz Kranja in Vesne iz Zaloga za 1.—4. mesto. Nastopila je s povsem mlado ekipo: B. Markez, M. Aupič, L. Savor in R. Avdič, zato ni

mogla resno poseči v boj za prva mesta. Izgubila je proti Triglavu z 2:5 ter proti ostalima ekipama z 0:5. Pridobljena prednost, ki jo je v prvem krogu priborila ekipa starejših članic z osvojitvijo prvega mesta, pa je še vedno zadostovala za končno uvrstitev mladih igralcev Jesenic na četrto mesto v SRS.

Na Jesenicah pa se že pripravljajo na izvedbo tradicionalne prireditve — na osmo tekmovalje v spomin na umrlo športnico Judito Pavlič-Novak, večkratno prvakino Slovenije. Tokrat so k sodelovanju povabili tudi igralce iz sosednjih klubov avstrijske Koroške, kar bo prireditev še poživilo. Kot vsa leta doslej bo tudi tokrat pokrovitelj prireditve TPO Golica, TOZD Zarja, katere delavka je bila pokojna Judita. Prireditelj bo 1. aprila v dvorani ZIC. Igrali pa bodo samo člani in članice posamezno.

(Š)

SMUČARSKI SKOKI

Teden dni pred zaključkom svetovnega pokala v Planici so se končala domača tekmovalja za pokal Cockte v vseh starostnih kategorijah. V Planici so se v prepletem sončnem vremenu odvijala na 90 in 60-metrski skakalnici kar tri tekmovalja. Člani so se pomerili v pregledni tekmi za nastop na planiškem prazniku. Ob odsotnosti reprezentantov so bili najboljši gostje iz ZDA na čelu s Konopachom. Član Žirovnice — Jesenice Lotrič je bil petnajsti. Mladinci so tekmovali za pokal Cockte. Zmagal je Kranjčan Dolar, odličen drugi pa je bil Žirovničan Peljhan.

Na 60-metrski skakalnici so tekmovali mlajši mladinci. Zmagal je Debelak iz Ilirije, Žirovničan Vovk je bil šesti.

Vse tekme so pripravili delavci občinske zveze smučarskih organizacij Jesenice in TVD Partizana Žirovnica. Prav tako tekmo na 45-metrski skakalnici v Begunjah, kjer so se na zadnji tekmi za pokal Cockta pomerili starejši pionirji. Zmagal je Pušnik iz Titovega Velenja in si s tem

zagotovil tudi končno zmago. Odlični četrti je bil Žirovničan Petek, ki je kot mlajši pionir zasedel četrto mesto, Marjanovič pa je bil peti. Uvrstila sta se še Košelnik na 13. in Kaltenekar na 18. mesto.

Istočasno so v Predmeji na Primorskem nastopili mlajši pionirji. V odsotnosti Petka je zmagal Kranjčan Komovec, Žirovničani pa so se uvrstili takole: 3. Gašperin, 6. Legat, 20. Modrijan, 36. M. Vovk in 38. Kapus.

Mlajši pionirji so imeli v Dolici pri Mislini v nedeljo še zadnjo tekmo. Petek je to pot »prišel in zmagal«, zbral štiri zmage in največje možno število sto točk ter seveda zmagal tudi v skupni uvrstitvi. Gašperin je dosegel tretje mesto in je v skupni uvrstitvi s 75 točkami drugi. Ta dvojna zmaga je največji dosežek jeseniških skakalcev v letošnji sezoni. Na tekmi v Dolici so bili med 72 tekmovalci uvrščeni: Legat 13., Modrijan 20., M. Vovk 21. in Kapus 28.

M. G.